

Többség mutatkozik a DÁS-ban a kormányba való belépés mellett

Heves vita a tanácsülésen — Jigáel Jadin: „Az ország érdeke fontosabb a pártérdeknél” — Amnon Rubinstein: „Ha belépünk a kormányba, elveszítjük a szavazók bizalmát”

A DÁS tanácsa tegnap este ült össze, hogy tárgyaljon a titkárság és a Kneszet-frakció határozatáról a kormányba való belépést illetően. A szavazás a késő éjszakai órákba nyúlt és kimenetelére a lapzártaor még nem volt ismeretes, azonban a jelek arra utalnak, hogy a tanács végül szótöbbséggel elfogadja a párt vezetője, Jigáel Jadin professzor által beterjesztett javaslatot és a kormányba való belépés mellett dönt.

A szavazást heves vita előzte meg. Az első felszólaló Jigáel Jadin professzor, Kneszet-képviselő, a DÁS titkárságának elnöke volt, aki rámutatott arra, hogy noha mostanáig a kormányba való belépés ellen foglalt állást, a politikai helyzetben beállított változás arra a felismerésre készítette, hogy a DÁS-nak csatlakoznia kell a koalícióhoz.

Arra a kritikai érvelésre, hogy a DÁS lemondott a választás előtt hangoztatott alapelveiről, Jadin professzor azt válaszolta, a mozgalom egyik alapelve volt már a választások előtt is, hogy az állam érdeke fontosabb, mint a pártérek, és ezért javasolja a kormányba való belépést.

Jadin, aki ismételt kiemelte, hogy az ország rendkívül súlyos helyzetben van, közölte, hogy amerikai látogatása során arra a megállapításra jutott, hogy azok a személyiségek, akikkel tárgyalt — mindenként előtte pedig a zsidó vezetők — nem képesek megérteni, hogy Izrael népe miért nem teremt egyetértést ebben a nehéz helyzetben. „Az a meggyőződésem, hogy 1948 óta

a leg súlyosabb erőpróba vár ránk és hogy ebben megálljunk a helyükön, meg kell erősíteni a kormányt.”

Jadin professzor rámutatott arra, hogy noha a DÁS nem érte el minden célkitűzését, mégis elismerésre méltó eredményekkel lép be a kormányba. Így például a DÁS minisztere lesz a miniszterelnökhelyettes, ezenkívül a párt megkapja az igazság-

ügyi, közlekedési, távközlési, munkügyi és népjóléti minisztériumokat és később az egészségügyi tárcát is.

„Nem értük el, amit akartunk a választási rendszer megváltoztatása ügyében, azonban megállapodás jött létre arról, hogy a következő választásokat már az új módszer szerint fogadják lebonyolítani. Ez csak a kezdet, azonban a kormányba való belépés nélkül nem érhetnénk el ezt sem” — hangoztatta Jadin.

Amnon Rubinstein professzor, a Sinuj-frakció vezetője élesen vitába szállt Jadinnal. Elutasította azt az álláspontot, hogy egyszerre megváltozott az ország politikai helyzete. „Semmi sem változott, még a Likud sem proklamált rendkívüli állapotokat, miért pont a DÁS teszi magáévá ezt az álláspontot” — tette fel a kérdést.

Rubinstein hangsúlyozta, hogy noha rendkívül nagy a különbség a DÁS külpolitikai álláspontja és a Likud politikájá között, a DÁS hajlandó belépni a kormányba. „Szégyellem magam e helyzet miatt” — mondta Rubinstein, hozzáfűzte: „ha a DÁS belép a kormányba, elveszti a választók bizalmát.”

Méir Amit képviselő volt a kormányba való belépés mellett foglalt állást. Utána változtatták egymást a különböző felszólalók, akik részben a koalícióhoz való csatlakozás mellett, részben pedig ellene foglaltak állást.

A két és fél óras vita után szünetet rendeltek el és ezután került sor a szavazásra.

AMERIKÁBAN ELRABOLTAK EGY BELSŐ JÁRATU REPÜLŐGÉPET

A rabló közönséges bűnöző — Bebörtönzött barátja szabadlábra helyezését követeli

Atlanta (UPI, Reuter). — Egy bankrablással gyanúsított Michael Henna nevű férfi tegnap Nebraskában elrabolta az amerikai Frontier Airlines nevű légitársaság gépjárműjét, amely a Boeing-737 típusú gépet és kényesszerűt, hogy Atlantában szálljon le.

A géprabló követeli egy bebörtönzött barátja szabadlábra helyezését, valamint 3 millió

dollár váltságdíjat, továbbá két ejtőernyőt, két revolvert és két golyószórót.

A gépen összesen 30 utas volt, a rabló azonban Kansas Cityben, ahol a gép szállt ki, engedett 19-et közülük. A gép személyzete négy főből áll. Henannal, valamint társát, akinek szabadlábra helyezését követeli a szeptemberben tartóztatott le Alabamában bankrablás gyanújával. Mint kiderült, a géprabló homoszexuális kapcsolatot tartott fenn társával, akinek kiszabadítását követeli.

Atlanta bankokat felkérték, hogy gyűjtsenek össze hárommillió dollárt a váltságdíj céljára. A körzeti sheriff közölte, hogy a fegyvenct, akinek kiszabadítását a géprabló követeli, át szállították egy másik börtönbe és a federais hatóságoknak kell határozni arról, hogy szabadon engedjék-e.

Carter elnök folyamatos információkat kap a fejleményekről.

Az utolsó jelentés a késő éjszakai órákban érkezett és szerint az elrabolt gép az atlantai repülőtér egy félreeső részén áll és senki sem közelíti meg.

Az arab követelésnek eleget téve

A B. T. NAPIRENDRE TUZI A PALESZTINAIK ÜGYÉT

Csütörtökön kerül sor a tárgyalásra — A Biztonsági Tanács ma tárgyal a szinajai UNO-haderő mandátumidejének meghosszabbításáról

A Biztonsági Tanács eleget tett az arab államok követeléseinek és úgy határozott, hogy a jövő csütörtökön napirendre tűzi a palesztinaiak ügyét.

A tárgyalás alapjául az UNO-palesztinaiak jogával foglalkozó bizottságának jelentése szolgál, amely követeli a palesztinaiak örendelkezési jogának elismerését. Ez a jelentés megállapítja azt is, hogy „a palesztinaiakat be kell vonni a közelkeleti elrendezéssel kapcsolatos tárgyalásokba, beleértve a menekültek ügyét is”.

Az Egyesült Államok tavaly megvetőzte ezt a tárgyalást a Biztonsági Tanácsban, az UNO közgyűlése azonban magáévá tette a jelentést.

New York (IFP, Reuter). — A Biztonsági Tanács ma ül össze, hogy egy évvel meghosszabbítsa a szinajai UNO-haderő mandátumát. Kurt Waldheim UNO főtitkár a B. T.-hez intézett jelentésében megállapítja, hogy az elmúlt évben nyugalom uralkodott a Szinajban az Egyiptom-izraeli demarkációs vonal mentén. Ugyanakkor azonban megjegyezte, hogy a helyzet a körzetben nem szilárd és még nem találták meg a megoldást a Kö-

Mexikói küldöttség érkezett

Tegnap húsz műszaki és államigazgatási szakembertől álló küldöttség érkezett Mexikóból, a haifai Technion meghívására. Ma garangú állami tisztviselő, tudósok és mérnökök a tagjai a delegációnak, amelyben a mexikói magánüzemeltetési szektorban álló szakemberek is képviselve vannak.

Alfonso Lion de Garai, Mexikó elnökének tanácsadója, egyben az állami atomkultúrát intéző rádióenergetikai osztályának vezetője áll a küldöttség élén.

VERTELEN KATONAI PUCS THAILANDBAN

Bangkok (Reuter). — Thaiföldön a hadsereg tegnap vertelen pucssal hajtott végre és magához ragadta a hatalmat.

A hivatalos nyilatkozat szerint — melyet Sa-Ngad Chaloroo tengernagy írt alá — közli, hogy „a fegyveres erők forradalmi tanácsa vette át az uralmat az országban tegnap délután egy órakor.” A nyilatkozat hangoztatja, hogy a tanács tá-

Hajtóvadászat Schleyer gyilkosai ellen

Schmidt kancellár kitüntette a kommandócsoport tagjait — Tovább folynak a szélsőbaloldali tüntetések Nyugat-Németország ellen —

A Pravda megbélyegzi a repülőgéprablást

Bonn. (UPI, Reuter, IFP). — Nyugat-Németország példátlan méretű hajtóvadászatot indított Hans Martin Schleyer gyilkosainak kézrekerítésére. A feltételezés szerint 16-tal tagú terrorista csoport hajtotta végre az ember- rablást és a gyilkosságot. A nyugatnémet kormány 2,2 millió izraeli fontnak megfelelő jutalmat tűzött ki a nyomravezetők számára.

A hatóságok hét nyelven írt, egymillió röpcedulát, valamint rádió, televízió és hangszórós autókban szórították fel a lakosságot, hogy nyujtsanak segítséget a terrorista csoport elfogásához. A röpcedulák, valamint az egyéb közlemények részletesen ismertetik a 16 gyanúsított személy-leírását és egyéb tudnivalókat, amelyek megkönnyítik kézrekerítésüket.

Azért volt szükség ilyen többen elvált ismertetésre, hogy a Németországban állomásozó angol és amerikai katonaság, továbbá a „vendégmunkások” is megkapják a szükséges információkat.

A német hatóságok újabb terrorcselekményekről tartanak, mert Schleyer elrablói, amikor bejelentették, hogy „végre hajtóvadászatot indítottak az ítélet”, közölték azt is, hogy „a küzdelem csak most kezdődik”.

Helmut Schmidt kancellár tegnap kitüntette azt a 28 kommandócsoport tagját, akik részt vettek a Luftwarsa-gép utasainak kiszabadításában.

„A nemzetközi terror elleni küzdelem még nem ért véget sem Németországban, sem máshol a világon. Ezért fel kell készülnötök köte-

lőharcost, aki részt vett a Luftwarsa-gép utasainak kiszabadításában.

Görögországban tegnap tüzharca került sor a rendőrség és négy fegyveres férfi között, akik a jelek szerint bombát akartak elhelyezni egy Pireus melletti német üzemben.

Párizsban tegnap két bombát dobta egy nyugatnémet tulajdonban lévő vegyüzembe. Az épület megrongálódott.

Ugyanakkor közölték, hogy a francia rendőrség is keresi Schleyer elrablóját.

illetve esetleges franciaországi sejtőtársait.

Brüsszel (IFP). — Brüsszelben tegnap Molotov-palackot dobott egy szélsőbaloldali nyomdában. Ismeretlen telefonon közölték, hogy a merényletet a „Schleyer-csoport” hajtotta végre, bosszúból a nyugatnémet nagypáros haláláért. Emberéletben nem esett kár, de néhány nyomdagep használhatatlanná vált.

Moszkva (—). A Pravda tegnap vezércikkben bélyegezte meg a Luftwarsa-gép elrablását. A vezércikk „barbár terrorista cselekedetnek” minősíti a géprablást, ugyanakkor azonban azt hangoztatja, hogy a nyugatnémet reakció arra használja fel ezt az ügyet, hogy „kommunista-ellenes hisztériát” keltsen.

Mogadisu (UPI). — A somáliai kórházból, ahol a sebesült terrorista lányt kezelik, tegnap azt jelentették, hogy a lány a kommandó-akció óta „teljesen megzavarodott és nem lehet kihallgatni”.

Elfojtak négy rablót Tel-Avivban

Tegnap este fegyveres rablóátamást hajtottak végre Tel-Avivban, a Pinksir utca egyik elektromos felszereléseket árusító üzletében.

A rendőrség 5 perccel később elfogta a tetteseket, négy rablót. Olyan gyors volt a rendőrségi akció, hogy a zsákmány is velük volt a letartóztatás pillanatában.

Főpénztárosunknak, KLEIN LÁSZLÓ SMUÉLNAK ÉS RACHELNEK

25 ÉVES HÁZASSÁGI ÉVFORDULÓJÁRA ezúton kívánunk egészséget, boldogságot 120-ig.

A petách-tíkvai HOH

DRÁGA FÉRJEM SALAMON ZOLTÁN Szatmár — Árad

70-IK SZÜLETÉS NAPJÁRA SOK SZERENCSET KIVÁN

FELESEGE: MILI, FIA: IM'E

JEHUDA ISZK, a természetes, elektronikus (paragyógy) kezű csodagyógyász visszatért az Egyesült Államokból. Fogad (gyermekkori) asztmában szenvedőket, visszamaradt csecsemőket, migrénben, vérkeringési zavarokban, angina pectorisban, aranyérben és más betegségekben szenvedőket.

FOGAD A „GORDON” MOZI TERMÉBEN, Hotel Dvora, Tel-Aviv, Ben Jehuda 87 (Gordon u. sark), tel. 03-244366, 03-861939 (Szará), POB. 11559 Tel-Aviv, Naponta, péntek és szerda kivételével, reggel 9-től déli 12-ig.

Még nem volt ilyen óriási választék ortopéd cipőkből, sport- és legelegánsabb modellekben

Nááléj Bialik T.A., King George 1. Tel. 53735

IDŐJÁRÁS

Felhős idő, helyi esők ma és holnap is. Várható hőmérséklet: Jeruzsálem 10–18, Tel Aviv 16–23, Haifa 17–23, Ludd 15–25, Beér Séva 14–23, Ejlát 17–29 fok.

ATHERTON: AMERIKÁNAK NINCS SZÁNDÉKÁBAN GAZDASÁGI, VAGY KATONAI SEGÉLYT MEGVONNI IZRAÉLTŐL

„Nem akarjuk ezen az uton kényszeríteni Izraélt a Nyugati Partvidéken létesített települések felszámolására”

Washington (UPI). — Az Egyesült Államoknak nincs szándékában megfosztani Izraélt a katonai vagy gazdasági segélytől, hogy a Nyugati Partvidéken létesített települések felszámolására kényszerítse — mondotta tegnap Alfred Atherton, a közelkeleti ügyekkel foglalkozó helyettes külügyminiszter.

Atherton az amerikai képviselőház nemzetközi kapcsolatokkal foglalkozó bizottságának ülésén megtartott előadásában hangzott el. „Az elnöknek nincs szándékában megvonni Izraéltől bármilyen katonai vagy gazdasági segélyt.”

Hangsúlyozta, hogy az Egyesült Államok nem akar más eszközöket sem igénybe venni arra, hogy álláspontja megváltoztassa

szára kényszerítse Izraélt, habár az amerikai kormányzat nem nézi jó szemmel Menachem Begin miniszterelnök határozatát, hogy legalizálja a Nyugati Partvidéken létesített új településeket.

„Ezeket a településeket mi akadályunk tekintjük a béke útjában, minthogy létesítésük úgy magyarázható, mintha előre meg akarnák határozni a területekkel kapcsolatos tárgyalások kimenetelét” — hangsúlyozta Atherton, aki még azt is mondotta, hogy az amerikai felfogás szerint az izraeli települések létesítése nem egyeztethető össze a nemzetközi joggal.

„Nincs kétségünk az iránt, hogy az Izraél által a Golánon és Szinajban kézben tartott terület Szíriához, illetve Egyiptomhoz tartozik. Ezt senki sem vonja kétségbe. Más a helyzet azonban a Nyugati Partvidéken és a gázai sávban, tekintve, hogy ezek a területek a múltban az angol mandátumhoz tartoztak.”

Az ajánlatok, melyekről álmodott...

... ma és minden nap 8 lapban egyszerre kerülnek közlésre a „Luách 8 — Luách Mááiriv”-ban. Autó? Lakás? Hűtőszekrény? Munka? Hatalmas választékot talál olyan ajánlatokat is, amelyekre nem is gondolt. Azonnal tanulmányozza a „Luách 8 — Luách Mááiriv”-ot. Izraelben nincs hasonló hirdetési eszköz.



(LÁSD 14—27. OLDALAINKAT)

הצטרפות ד"ש לממשלה

אם כי בעת תחיבת שורות אלה טרם ידועה החלטת מועצת ד"ש — כל הסימנים מראים לכך, כי מובטח רוב להחלטת המזכירות והסיעה בכנסת, לפיה ד"ש תיכנס לממשלה. התלבטות ממושכת קדמה להחלטה זו שמתנגדים לה, גם לאחר קבלתה על ידי הרוב — אנשי סיעת שינוי, ובראשם הפרופ' רובינשטיין, אך, כידוע, גם בליכוד לא קיבלו בולם בהתלהבות את צירוף ד"ש לקואליציה.

עמדה — עמדה ונימוקים: הדביקות בשבעת עקרונות ד"ש שלא יכודו כולן עם כניסת התנועה לממשלה — שהיא אפוזיציה הפנימית בד"ש דוגלת בה — יפה שלעצמה; אך נראית כבלתי-מציאותית בניסבות הנתונות.

השוללים את ההצטרפות מצד הליכוד, חוששים בעיקר מפני כרסום עמדותיה המדיניות של הממשלה הנוכחית. אך אלה שוכחים, כנראה, מה הלש הבסיס הפרלמנטרי של הממשלה הזאת, אשר מגיע יחד עם פלאטו שרון, ל-63 קולות בלבד.

אשר לרוב בד"ש שהחליט בעד ההצטרפות, הרי אין ספק, כי שינוי עמדתו של מנהיג התנועה הפרופ' ירון השפיע עליו השפעה מכרעת. מר ירון לא הסתיר, כי במגעיו האחרונים בארצה עם אנשי הממשל ועם מנהיגי היהדות, שוכנע כי המצב בו נתונה כעת המדינה, מחייב את תנועתו להיכנס לממשלה. יש לזכור גם, כי אחים מראשי ד"ש ופעיליה צידדו מלכתחילה בהצטרפות לממשלה. בטענה, כי רק בדרך זאת תהיה אפשרות לפעול ביעילות למען השינויים אליהם חותרת ד"ש.

יש לקוות, אפוא, כי הצטרפותה של ד"ש תהווה את כושר עמידת הממשלה מול הסכנות והלחצים הצפויים לנו בתקופה קשה זאת.

A DÁS CSATLAKOZÁSA A KORMÁNYHOZ

Noha e sorok írásakor még nem ismeretes a DÁS tanács ülésének határozata — minden jel arra utal, hogy biztosítva van a szótöbbség a titkárság és a Kneszet-frakció határozatának jóváhagyására, amely szerint a DÁS belép a kormányba.

Hosszas belső vita előzte meg ezt a határozatot, melyet továbbra is ellenez a Sinuj-frakció, élén Rubinstein professzorral. Azonban, mint ismeretes, a Likudban sem fogadta mindenki lelkesedéssel a DÁS csatlakozását a koalícióhoz.

Természetes, minden álláspontnak megvan a maga indokolása: A DÁS belső ellenzékének ragaszkodása a párt hét alapelveéhez, melyek közül nem kerül valamennyi betartásra, ha a DÁS csatlakozik a kormányhoz — tiszteletreméltó, mint olyan, azonban úgy tűnik, hogy az adott körülmények között kevés gyakorlati értékkel bír.

Akik a Likud részéről ellenzik a DÁS csatlakozását, főleg attól tartanak, hogy ez megingathatja a jelen kormány politikai álláspontját. Ezek azonban úgy látszik megelégednek arról, hogy milyen gyenge a jelenlegi koalíció parlamenti bázisa, amely Flatto-Sáronnál együtt is mindössze 63 szavazatot ér el.

A DÁS többségi határozatában nyilvánvalóan döntő része volt annak, hogy Jádín professzor megváltoztatta álláspontját. Maga Jádín nem tiltotta, hogy az Egyesült Államokban a kormányzat, valamint az ottani zsidóság vezető személyiségeivel folytatott megbeszélései során jutott arra a meggyőződésre, hogy Izrael jelenlegi helyzete kötelezi mozgalmát a kormányhoz való csatlakozásra.

Emlékeznünk kell arra is, hogy a DÁS vezetői és aktivistái közül többen kezdetől fogva a kormányba való belépés hívei voltak azzal az indoklással, hogy csak ezen az úton lehet végrehajtani azokat a változásokat, amelyekre a DÁS törekszik.

Reméljük tehát, hogy a DÁS csatlakozása a koalícióhoz, erősíteni fogja a kormány ellenálló képességét azokkal a veszélyekkel és nyomásokkal szemben, melyekre ebben a súlyos időszakban számítanunk kell.

MÁRVÁNYLAP INGYEN

mindenkinek, aki konyhát rendel közvetlenül a „Modulus” üzemtől.

A KIALLÍTÁS NYITVA HOLNAP, DÉLELŐTI 10-TŐL, DELUTÁN 2-IG ÉS EGESZ HEIEN, ESTE 7 ORAIG.

CHOLON • EZOR HATAASZHA, HAMERKAVA ULLA

a „Tempo” gyáron át, a katonai tábor mellett

ÉJN-GEV

parkoló-üdülőfalu

NYITVA

az őszi, téli hónapokban és egész évben. Rendelkezésre üdülő-házak összkomforttal

POLGÁRI ÁRAK

Éjn-Gev — ideális hely kirándulásokra El-Chámába, a Chermonra, a Golánra, a Gálilba és a környékre.

Részletek és helyrendelés: CHANJON ÉJN-GEV Doár Éjn Gev, telefon: 067 - 50167.

KÖZELETI ESEMÉNYEK

Beiktatták New Yorkban a Bné Cion szervezet „Nagyvárad” páholyának új tisztikarát. Mérő-Marmorstein József, a páholy volt elnöke vezette le az esetet, a beiktatást Raymond Patt, a Barátság-Liga központi elnöke végezte. Az új vezetőség nevében Steiner György elnök beszélt, s Hollaway László, a lelépő elnök kitüntető plakettet kapott.

Amerikai tudósítónk írja, hogy a new-yorki Bné Cion „Budapest” páholya évadnyitó táncestét rendezett a Ros Háajin-i gyermekotthon javára. Az est vendégeit Nyíri József elnök köszöntötte.

A budapesti Nagyvilág című világirodalmi folyóirat legutóbbi száma ismerteti dr. Már-

ton Lajos rádióelőadását Ady Endréről, illetve a költő életművének helyéről a modern héber fordításkulturában.

„Fázni-fogunk-e a télen, vagy melegünk lesz?” címmel Benedek Pál tartott előadást időszerű politikai kérdésekről Natanján, a WIZO közönsége előtt. Braun Kató vezette be az előadót, zárszót dr. Berg József főrabbi mondott.

Dr. Árje Kaddar, az Izraeli Szemle szerkesztője, tartott előadást Haifán, a HOH „Idősebbek klubja” közönsége előtt — „Amiről beszélünk kell” címmel. Kovács Aladár, a klub elnöke vezette be az előadót.

EGYMAS KÖZÖTT

SZEMÉLYI HIREK

A baráti kör tagjai és az ismerősök szeretettel gratuláltak a nagybányai származású, jelenleg Bécsben élő Lébi Hermann-nak és feleségének, Helénének, az unokájuk, Edmond bár miválya alkalmából. Az ünnepelt ifjú Nof Jámiban járult a Tóra elé, este pedig szülei, Perkál Marika és Áron fogadást adtak a herzliai Saron hotelben.

Szép külsőségek között tartották meg a kirját-gáti Gát-teremben Rosenbluth Andor Reuven és felesége, a Zemplén-megyei származású Gelb Magda lánya. Cipora esküvőjét Kohén Danival, Kohén Meír és Sulámit fiával. A szertartást a völgyény nagybátyja, Joszef Barbi rabbi végezte. A megjelentek szeretettel ünnepelték a fiatal párt és az örömszüloket.

A rokonok és a baráti kör tagjai szeretettel vették körül a nagyváradai származású Grünberg Katit és Jancsit, a lányuk, Judit és Icig Dov házasságkötése alkalmából. Az esküvőt Kirját Motzkinban, a Motzkin-teremben tartották.

Kfár Szában a szombat délelőtti ima keretében adtak nevet Antmann Rónana Ráchel-nek. A jelenlévők szeretettel ünnepelték a szüloket. Antmann Várdát és Matit, valamint a nagyszüloket, Antmann Jicchák volt alpolgármestert és feleségét, Továt. Utána kidus volt, amelynek keretében a dédnagyapapa, dr. Frenkel Jenő volt szegedi főrabbi, mondott Tóra-magyarázatot. Slomo Járon, a templomegyesület elnöke ünnepi beszédben köszöntötte az Antmann család tagjait.

Felhívás a magyar-zsidó katasztrófa túlélőjéhez

Művem: THE POLITICS OF GENOCIDE: THE DESTRUCTION OF THE JEWS OF HUNGARY — amelyet a Columbia University Press kiadásra elfogadott, néhány fejezetet szentel a koncentrációs és deportáló táboroknak. Ebben a vonatkozásban tárgyalom a nagyobb gettókat, amelyek koncentrációs és bevagonozási központként szolgáltak. Minden egyes ilyen központtal kapcsolatban, megkísérletem megállapítani:

1. a gettó székhelyét,
2. a bevagonozás helyét,
3. a Zsidó Tanács tagjait,
4. a német és magyar tiszteket, akik a koncentrációs eljárás lebonyolításával voltak megbízva és értékek után kutattak,
5. a zsidók számát a gettóban, különbséget téve a helyi zsidók és a szomszédos községekben beszélt zsidók száma között,

6. azon községeket, ahonnan a zsidókat az egyes koncentrációs táborokba szállították,
 7. a deportálási szállítmányok lőpöntjait,
 8. egyéb tárgyi adatokat.
- A csatolt jegyzéken I. alatt feltüntetett gettó-központokra név nem elegendő adatom.

A fenthivatkozott adatok nem, vagy csak felületesen szerepelnek a Jizkor könyvekben és más forrásokban.

Hálás lennék olyan tárgyi adatokért, amelyek általánosságban az 55 városra és nagyközségre, valamint különösen arra a 24 városra vonatkoznak, amelyek

Erdélyi származású,

jólelkű, állítólag bájos, szimpatikus, több nyelvet beszélő, molett, 40 év körüli ápolónő, keres

szimpatikus, jólelkű férfit,

aki meleg otthonra vágyik. Önálló, biztos egzisztenciával rendelkezem, anyagiak nem érdekelnek. Levelek telefonszámmal: Tel-Aviv, POB. 29269.

ROBEX

A legjobb vétel

a II. alattiában szerepelnek. A közléseket vagy e lap címére, vagy közvetlenül hozzám (Randolph L. Brahm, Dept. of Pol-

I. Koncentrációs és bevagonozási központok, viszonylag elegendő adatok:

1. Bácsalmás
2. Bácska-Topolya
3. Baja
4. Beszterce
5. Debrecen
6. Dés
7. Eger
8. Kaposvár
9. Kassa
10. Kiszvárd
11. Kolozsvár
12. Máramarosország
13. Marosvásá hely
14. Miskolc
15. Munkács
16. Nagybánya
17. Nagyvárad
18. Nyíregyháza
19. Pápa
20. Pécs
21. Sátoraljaújhegy
22. Sepsiszentgyörgy
23. Szabolcs
24. Szamosújvár
25. Szászrégen
26. Szatmárnémeti
27. Szeged

Science, The City College, New York, N. Y. 10031) szíveskedjenek eljuttatni, amiért ezúton fejezem ki köszönetemet.

28. Székesfehérvár
29. Szilágysomlyó
30. Szombat hely
31. Ungvár

II. Koncentrációs és bevagonozási központok, elégtelen adatokkal:

1. Balassagyarmat
2. Bártfálva
3. Békéscsaba
4. Beregszász
5. Dunaszerdahely
6. Érsekújvár
7. Győr
8. Hatvan
9. Huszt
10. Iza-járás
11. Kecskemét
12. Komárom
13. Léa
14. Mátészalka
15. Nagykanizsa
16. Nagyszőlős
17. Pa's
18. Salgótarján
19. Sárvár
20. Sopron
21. Szekelence
22. Szatrok
23. Técső
24. Zalaegerszeg

SOLEIL E. B. D.

MINI MOSÓGÉP TULAJDONOSOK FIGYELMÉBE,

akiknek lejárt a biztosításuk, rendelkezésükre állunk serviceunkkal, minden javításra.

Minden információért forduljanak új telefonszámunkhoz: 62 14 48,

OSZKÁR SZÁMI,

a cím ugyanaz: Tel-Aviv, Jehuda Hálévi 95 Nyitva reggel 7.30-tól 13.30-ig.

ATMENETI DIVAT

különleges árusítása

nagy méretekben (54 számig)

Ofnát Mauzner legyártott feleslegéből,

MEGLEPŐ ÁRAKON,

1977. 10. 30-ig,

Tel-Aviv • Herzl utca 66, I. emelet,

telefon: 82 21 73

Nem csak a fivér emlékezik...

Még egyszer

a mártir Biró Jézsefről

Az Uj Kelet egyik legutóbbi számában rövid emlékeztést közöl a budapesti Magyar Nemzet nyomán, dr. Biró Imre szemészprofesszor, saját fivéré tollából, a mártírhaltalt halt Biró József, egykori nagyváradai zsidó származású művészet-történészről, aki júliusban töltötte volna be 70-ik életévét, ha a nyilas banditák nem ölték volna meg apjával együtt.

Engedtessek meg e sorok írójának, aki jó ismerőse, szinte barátja volt a 30-as évek végén nevezettnek, hogy a szükséges emlékeztést röviden kiegészítse.

Biró József néhány hónapig a Marosvásárhely közelében lévő geryeszegi grófi kastélyban élt és dolgozott. Akkor írta érdekes könyvét a Telegi grófok ősi kastélyáról, a kastély urának kérésére és meghívására.

Bár közismert tény, hogy a magyar arisztokratáknak általában volt kedvenc „zsidajuk”, aki szakszerűen és jó kereskedelmi érzékkel intézte mindig főnöke gazdasági ügyeit, ebben az esetben nem illeszmír volt szó. Biró József szerint, — akivel gyakran találkoztam Marosvásárhelyen, ahol sokszor megfordult a Molter-ház vendégszeretőit élvezve és az ottani értelmiségiekkel találkozva. — a viszony közte és a grófi kastély ura között egészen más volt. Telegy gróf, akárcsak a többi erdélyi arisztokrata, közöttük maga Bánffy Miklós gróf, volt külügyminiszter is, sokra becsülték a fiatal zsidó tudóst pártatlan művészettörténeti tudásáért. Biró Józsefnek, a kastély egyik legszebb szobáját bocsátották rendelkezésére, hogy abban dolgozhassék, a kastély minden helyisége nyitva állott előtte és rendszeresen együtt étkezett a család tagjaival.

Biró József, magyar és zsidó értelmiségiekkel együtt, gyakori vendége volt Sényi László cs. és kir. kamarásnak. — Az utóbbi években több, Erdélyben megjelent tudományos igényű irodalomtörténeti mű emlékeztet meg dicsőítőleg az egykori erdélyi magyar irodalmi „famme” e közismert humanistájáról, aki a fasizta időkben nem egyszer saját személyi szabadságát is veszélyeztetve, a nagymultu marosvásárhelyi „Kemény Zsigmond” irodalmi társaság főtájkaként, kiállott a zsidó értelmiségiekért és többek között karonfogva sétált a marosvásárhelyi főtéren a később mártírként elpusztult Salamon Ernő kiváló zsidó költővel, aki ekkor még sárka karszalagot viselt.

Tudomásom szerint Sényi László kezdeményezte és irányította a magyar arisztokrácia körében azt a széleskörű akciót, amely Biró József számára a zsidótörvény alóli teljes kivételést biztosította, de amelyet végülis a nyilas hatóságok nem respektáltak.

Biró József, amikor beféjezte életét, jóval innen volt a negyven éven. Eltműve mégis jelentős, akkor is, ha ezt a hivatalos magyar művészeti szakkörök nem szívesen vallják be. Feltételezzük, hogy — legalább — a most készülő nagyváradai emlékkönyv — ha megkésve is — „elégített” szolgálatot neki.

BENCZEL BÉLA

A 70 ÉVES BENCZEL BÉLA

Az újságíró gyakran ünnepel másokat, az újságíró ritkán ünneplik.

Benczel Béla 70 éves. Ez egyben újságírói működésének is fél évszázados fordulója. Első cikkét alig valamivel tizenhatodik születésnapja után írta egy erdélyi hetilap hasábjain, s élesen támadta a román kultusz-minisztert, mert diszkriminációs politikát folytatott a kisebbségek terhére. A cikk álnéven jelent meg, mégis kiderült, ki van az élesen megfogalmazott álláspont mögött és a honorárium nem maradt el: kizárták Románia összes középiskoláiból.

Középiskolai tanulmányait magánaton fejezte be. Budapesten érettségizett, a bécsi Kereskedelmi Akadémián szerzett diplomát. De azokban az években már elsősorban újságíró volt. Erdélyi lapok cikkírója, harcos munkatársa.

Diplomával a zsebében egy pillanattal sem gondolt arra, hogy kemény munkával megszerzett kereskedelmi ismereteit az áruforgalom területén kamatoztassa. Őt akkor már az eszmék forgalma érdekelte. A börze helyett a hírtörszde.

Pályafutása során leghezszebb időt az — Erdély határáin túl is népszerű — Brassói Lapok munkatársaként töltötte, de ugyszólván minden fontosabb erdélyi napi- és hetilap hasábjain publikált a két háború közötti évtizedekben. A kolozsvári Uj Kelet olvasói szintén jól ismerték, becsülték az írásait.



kenységet folytatott. Az elmúlt évben alijázott és megérkezése utáni napokban már közreadta az Uj Kelet hasábjain első izraeli cikkét.

Politikai és kulturális kérdésekről ír, de riportterként is allja a sarat: azonnal megalkalta azt a hangot, amely méltán kelti fel az olvasó érdeklődését.

Hetvenedik születésnapján jó egészséget, töretlen munkakedvet kívánunk kollégáknak és barátunknak, Benczel Bélának. BENEDEK PÁL

EGYSZERI ALKALMI ÁRAKON I

EREDETI OLAJFESTMÉNYEK,

A LEGJOBB IZRAELI FESTŐKTŐL: Wechsler, Ben-Chájim, Schor, Gát és még sok más festőől.

Szombat este 17-től 23 óráig.

JAFFA, DERECH BEN-CVI 10/25, TEL. 834955

ENTEBBE ÉS MOGADISU – EJTÉRÉSEK, AZONOSSÁGOK ÉS VÉGKÖVETKEZTETÉSEK

Irtta: SÁBTAJ HIMMELFARB

Az utóbbi hónapban kétféleképpen voltak tanú olyan terroristák repülőgép-ralblásoknak, amelyek különböző országokban behatolást folytattak kizsabadítását, ezenkívül pedig váltásdíjat akartak elérni. Előbb japán gépet raboltak el. A rablók a foglyul ejtett tuszok szabadonbocsátása ellenében hat olyan terrorista szabadlábrahelyezését követelték, akik terrorcselekmények miatt japán börtönökben ültek. Miután az elrabolt gép sorra járta a Távolkelet különböző repülőtereit, s közben mindvégig folyt a tárgyalás a géprablók és a japán hatóságok között, — ez utóbbiak belemertek minden feltételbe: a kiengedett terroristák a rablókkal s a megkapott váltásdíjjal a Közelkelet felé repültek. Utolsó állomásuk Algéria volt.

Míg az utasok országokban a japán gép csak üzemanyagot vehetett fel, addig az algériai hatóságok nemcsak a leszállást engedélyezték a gép számára Algír repülőterén, hanem menedéket is nyújtottak a rablók számára. A tuszok, az elrabolt gépet utasai kizsabadultak és hazatértek hazájukba.

A nyugati lapok közölték, hogy az algériai hatóságok engedélyezték a japán terroristák szabad távozását: a hatmillió dolláros váltásdíjjal együtt, valamelyik arab állam terrorista kikerülő tábora felé vették útjukat.

A múlt héten a Lufthansa egyik gépet rabolták el, amikor az Mallorca szigetéről Frankfurtba tartott. Ez a repülőgép is sorra járta a Közelkelet és a Perzsa-öböl egyik repülőterét a másik után, tusként tartott utasainak szabadonbocsátását pedig ahhoz kötötték a rablók, hogy a német kormány bocsássa szabadon az ott, terrorcselekmények miatt börtönben tartott terroristákat és fizessen 15 millió dollár váltásdíjat.

Mint tudjuk, a Lufthansa gépének ügye Mogadisu, a somáliai főváros repülőterén ért véget, német katonai kommandó akciója következtében. Az akció során elpusztult — négy közül — három géprabló, az utasok kizsabadultak és hazatértek. Amikor utóközben a gép leszállt Adenben, Dél-Jemen fővárosában, a rablók meggyilkolták a gép pilótakapitányát. A Németországba hazatért utasok beszámoltak arról, hogy a kapitánynak sikerült az adeni tartózkodás ideje alatt kilopnia a gépből: el is jutott az ellenőrzőtoronyig, de az adeni hatóságok visszaszolgáltatták a rablók számára.

A mogadisi akció sikere számos állam, elsősorban Szómália kormányának volt köszönhető, amely beleegyezett abba, hogy a német kommandó Mogadisu repülőterén az elrabolt utasok kimentésére, Mogadisu felé tartva, a gép közben leszállt a Görögországhoz tartozó Kréta-szigetén, a leszállást pedig a görög kormány engedélyezte, tudva arról, hogy a gép kommandó-csapatot visz Szómáliába.

Amikor köztudomásúvá vált, hogy a német gép utasait a kommandó emberei kizsabadították, nemcsak a tuszok családtagjai és a német kormány lélegzett fel, hanem mindenki azokban az országokban, amelyek elítélik a terrort és küzdenek ellene.

Természetes, hogy most a nagyvilágban nem kevesen mutatnak rá a hasonlóságra az entebbei-akció és a mogadisi között, annak ellenére, hogy a kettő között alapvető különbségek vannak, a két eset eredményei között meg éppen döntő az eltérés.

Míg a mogadisi akció az tette lehetővé, hogy Szómália kormánya beleegyezett, és ismerte is a kommandó célját, addig az entebbei akció ellenséges államban zajlott le, amely nemcsak hogy nem tudott a készülő akcióról, hanem együtt is működött a Tel Avivból Párizsba tartó Air France gép elrablóiival. Ezenfelül Uganda elnöke abban is kezére járított a repülőgéprablók és megbizottaknak, hogy Izráel rá akarta szorítani a terroristák feltételeinek elfogadására, de micsent tett annak érdekében, hogy a terroristák szabadon bocsássa a tuszul ejtett izráelieket.

Mind ezek ellenére kétségtelen az, hogy a mogadisi akció során a német kommandó emberei kiváló képességeikről tettek tanúságot. Nincs itt szó arról, mintha Izráelnek szabaddalmi joga lenne repülőgép-ralblók elrabolt utasok kizsabadításának utárra-módjára vonatkozólag azért, mert Izráel vetett be első ízben katonai erőket nagy távolságban lévő tuszok kizsabadítására érdekében. A nyugat-német kormány mindent megtehetett azért is, hogy tárgyalások után szabadítsa ki a Lufthansa gép utasait, de miután semmi könyörgés, semmi meggyőzés nem hatott, Németország is rálépett az izráeli ösvényre, s katonai kommandót küldött a távoli országba, ahol az elrabolt gépet vesztelt.

Ugy látszik, a különböző géprablók és terroristák egyre kegyetlenebbekké válnak, s úgy bannak az elrabolt utasokkal, mint vadállat a prédájával, fenyegetésük és kegyetlenkedésük pedig azt a látszatot kelti, hogy képesek e fenyegetést beváltani.

A repülőgéprabló terroristák magatartását és egyre növekvő arcátlanságát joggal hasonlíthatjuk össze azokkal a szerencsétlenekkel, akik valamikor belekóstoltak a kábítószerekbe, s lassan-lassan ezek rabszolgáivá váltak. Közöttük sokan a hasissal kezdtek, aztán más kábítószerekre, például LSD-n keresztül elértek a heroinig, s olyankor már micsent ér a magyarázat, hogy a kábítószerek végül is halálba taszítják őket, olyankor már csak gyökeres eljárással lehet őket megszoktatni, s a visszaeséstől megmenteni.

A repülőgéprablók történelmének meg vannak a maga fázisai.

Akadnak olyan géprablók, akik megelégedtek a váltásdíjjal a tuszok szabadonbocsátása ellenében; voltak esetek, amikor a rablók a tuszok szabadonengedéséért elítéltek kaptak, akik addig az elrabolt gép gazdaországának a börtönében ültek; voltak végül olyan esetek, amikor a rablók váltásdíjat is, se az általuk követelt foglyokat is megkapták, amint ez a japán gép elrablása során történt.

De minél többször látták a terroristák, hogy elérik a célkitűzéseiket, annál inkább megnőtt az étvágyuk, most már gyilkosságoktól sem riadtak vissza, ha ezt találták célravezetőnek, mint a Lufthansa gépében, ahol a terroristák az utasok szemeláttára gyilkolták meg a pilótakapitányt. Igen sajnálatos tény az, hogy a repülőgéprablások történetében legelőször egy El Al gépet raboltak el és vitték Algériába, — kilenc évnek kellett elteltnie, tucatjával kellett végigszemlélni repülőgépek elrablását, elítélt kizsabadítását, hallatlan összegű váltásdíj-

jak kizsarasolását, mindezeket felül pedig ezer meg ezer utas szenvedését, rettegését, megkínzását, halálféltelmét, ahhoz, hogy a művelt világ végre felébredjen szenderegéséből és végre keresni kezdje a módiát, hogyan lehet gyökerestől kiirtani ezt a gázt, véget vetni a légiterror pestisének.

Az entebbei akció után, noha megrázta a világot és ráébresztette a kulturerberiséget a légiterror ellen folytatandó pusztító háboru szükségességére, végül mégis kiderült, hogy a világ igen sok országára mégsem hatott annyira, mint kellett volna, mert különben nem került volna sor a japán és a német gének elrablására. Mindkét esetben behizonyosodott, hogy egyik gép kiinduló állomásán sem ellenőrizték a felszállók börtönjeit, s a rablókban így sikerült bevinniük a repülőgépbe a kézibombákat, robbananyagokat és fegyvereket. Ha a Lufthansa gép drámája nem végződött volna ilyen szerencsésen a kommandó beavatkozása következtében, ha például Szómália kormánya nem engedte volna meg a német kommandó-gép leszállását a maga területén, hogy ott a mentőakciót véghezvigye, akkor elképzelhető, hogy a rablók megvalósították volna gaz szándékukat, s a gép 90 utasa és személyzete ott lette volna halálát a terroristák kezében, kizárólag amiatt, mert a világ igen sok állama még mindig nem tesz meg mindent azért, hogy a géprablók többé ne használhassák fel az utasokat céljaik elérésének kieszárlására.

De még ez sem elég. Kiderült, hogy elég sok állam továbbra is együttműködik a géprablókkal. Ez folytatásra ösztönzi őket, mert tudják, hogy végül is akad majd olyan ország, amely nemcsak megengedi a területén való tartózkodásukat, de azt is, hogy azután elhagyják ezt az országot és folytassák terrorista tevékenységüket, így további géprablásokat is. Klasszikus példája ennek Aléria, amely visszatartotta a japán kormány kérését, hogy adja ki a japán gép elrablóját és a váltásdíjat. Tette mindent olyan formális ürügyek örvén, amelyekkel a huszadik század kultúrta-sadalmi nem fogadhatnak el. Joggal állítható, hogy Aléria kormánya felelős a Lufthansa génevel történtekért. Mert ha eleget tesz a japán kérésnek és kiszárlóztatja a géprabló terroristákat, valamint a japán börtönből kizsabadítottakat, akkor a Lufthansa elrablásának a tervezői is tudatában lettek volna annak, hogy számításba kell venniük a kudarc lehetőségét is, mely esetben talán el sem rabolták volna a német gépet.

Mint ismeretes, a pilótaszervezet elhatározta a légitölekedés kényszerű megnevezését a jövő hétfő folyamán, nyomást gyakorolva az Egyesült Nemzetek Szövetségére, hogy vitassa meg a légiterror kérdését, és hozzon etekintethen kötelező határozatokat.

Ma még nem világos, hoz-e valóban az ENSZ olyan határozatot, amelynek fogantatója is van, amely visszarúgja a géprablókat. Mert mindaddig, amíg még akadnak olyan államok, amelyek Alériahoz hasonlóan megtartják a géprablók kiszárlóztatását; amíg vannak olyan államok, mint Líbia, amelyről köztudomású, hogy minden terroristának és pilótának menedéket nyújt; amíg van olyan állam, mint Bahrein, amely elítélte ugyan a német gép elrablását, de kiszárlóztatta az elrablóját és hőöknök nevezte őket; amíg van olyan állam, mint Aden, amely kiszárlóztatta a német gép elrablóját a menekülő pilótakapitányt s végül, amíg akad olyan ország, mint Szómália, amely noha segítséget nyújt a géprablók elleni akcióhoz, de letagadja a tényt, hogy az akció idegen állam, a gép gazdája hajtotta végre, — mindaddig igen kétséges, hogy az ENSZ bármely határozata képes a terrorizmus és a géprablások járványát gyökerestől kiirtani. Nincs célravezetőbb határozat annál, hogy annak az államnak a gépei, amely terroristákat és géprablókat támogat, ne repülhessenek be és szállhassanak le a világ egyetlen más országában sem. De igen kétséges, hogy ilyen határozatot meg is lehet majd valóítani. Hiszen tagadhatatlan tény, hogy az arab terrorral szövetkezett terrorista géprablók eddig mindig az arab államokba irányították az elrabolt repülőket, ami nem véletlen, mert az egész, a terror ellen folyó küzdelem úgyve kölaalától büzlük, s amíg a világ a petróleum bűzét szagolgatja, nem lesz a terrortól nyugalma, folytatódnak a géprablások, és semmi biztosíték arranzéve, hogy a géprablások mindig szerencsésen, a tuszok kizsabadításával végződnek. Mivel pedig nincs kilátás elsázt küzdelemre a terror és az azt támogató államok ellen, leghelyesebb, ha a világ minden repülőársasága az El Al módszerét követi és a legszigorubb biztonsági intézkedéseket alkalmazza, hogy ezzel akadályozza meg a géprablásokat. Ez mindenesetre sokkal elérhetőbb, mint a megfelelő ENSZ határozatok, amelyek értéke amugy is csekély, vagy éppen semmi.

KÖRKÉP

HÁBORU VAN

A filozófusokat még ellenfeleik is ritkán gunyolják. A gondolkodókkal vagy egyetért az ember, vagy sem. A szemantikus filozófusokról azonban még karikatúrákat is készítettek, a vitriolba mártott tollal irt pamfletekről nem is szólva. A szemantikusok ugyan is azt állítják, hogy a szavaknak, fogalmaknak, kifejezéseknek döntő szerepe lehet a világ sorsának alakulásában, a béke és a háboru váltakozását is beleértve. Egy szó nek? Nevetéses!

Most sőtben menekülök a szemantikusokak lefitymálók táborából és nyilvánosan megkövetem az igazságtalanul kipellengérezett bölcselőket.

Ime párfölduláson indoklása: az elmúlt napok egyik legjelentősebb eseményéről szóló hírt első felbuzdulásomban a következő határozó módon fogalmaztam meg: „Az ötnapos háboru, amelyet a Német Szövetségi Köztársaság folytatott négy terroristával, ötperces csata után véget ért”.

Már a felületes vízszálatnál is szembeötlők, hogy az elegáns mondat egy alapvető ellentmondást tartalmaz: a „háboru” és a „terrorista” fogalmak nem összeegyeztethetők. Békeidőben ugyanis a terroristák köznapi bűnözők, akikkel a jogállamoknak ennek megfelelően bannak, mert ártaftan emberek meggyilkolását nem lehet a politikai rosszallás kifejezési módiának tekinteni. Ha azonban háboru van, akkor az ellenfél géneit elrabló fegyvereket egyszerűen az „ellenesség” jelzővel illetik és a harc lényegében két egymással szembeálló fél kommandó csapatának az összecsapása.

Ennek a látszólag formai kérdésnek a firtatása teljes mértékben igazolja a szemantikusok szószárláshoz való akadékoskodását. A szavak igenis döntő szerepet játszanak. Egyáltalán nem mindegy, hogy ezt az ötnapos akcióit hivatalosan börtönözésnek tekintik, vagy háborúnak. Mert a háboru törvényei nem azonosak a béke törvényeivel.

Nemcsak az egyezmények szövege szerint, hanem az általánosan elfogadott gondolkodásban sem. Háboruban, például, senkisé meg gondol arra, hogy egy fontos katonai célpontnak tekintett várost nem szabad megrohmozni, mert a lövöldözés során civilek is megsebesülhetnek. Raevozig századunkban még nem volt rá nélda, hogy egy hadserreg azért mondott volna le az ellenség által megszállt helysége bombázásáról, mert feltette a lakosság életét. Valamikor valóban érvényben volt egy elvben általánosan elfogadott, a gyakorlatban csak ritkán alkalmazott sza-

bály, hogy a civil lakosságot mindkét félnek óvnia kell. Ezt a lovagi kötelezettséget azonban még a győztesek sem kéri számon a legyőzöttektől. A második világháboru után senkít sem itétek el a terror-bombázások miatt. Még a tudatos népirtásért is csak kevesen feleltek a törvényszék előtt.

Márpedig békeidőben (héke!) a terror elleni küzdelem legfontosabb akadályá éppen az, hogy csak a terroristák merik kimondani: háboru van! Ennek megfelelően semmibe veszik az ártaftan civil életét, sőt muníciónak használják az ellenfél akcióinak a megbénítására. (Különbenis Vörös Hadseregnek nevezik magukat. Nem klubnak, nem gittegyeletnek; hadseregnek.)

A jogállam képviselői azonban ugy tudják, hogy béke van és ennek megfelelően haboznak, amikor emberéletek kockázatásáról van szó.

Pedig a pestis terjedésének a megakadályozására egyetlen mód van: kimondani a hadállapotot a terrorizmussal szemben. Lényegében ez történt Entebbenél és most is. Helmut Schmidt láthatta a fogvatartottak rokonainak tüntető felvonulását a gyermek által tartott táblát ezzel a szöveggel: „Miniszterelnök hácsi, add vissza az anyukámat”. Ugyis értelmezhető volna ezt a szöveget: „Engedd szabadon a terroristákat, hogy anvám megmeneküljön”. Schmidt azonban így értelmezte a táblát: „Raeadd ki az anyámat a terroristák kezéből”. Ez az utóbbi értelmezés legalább 50 százalékkal kevesebb esélyt jelentett az anya számára az életben maradásra, mint a terroristák szabadon bocsátása. De a német kormány ezuttal kimondatlanul is kimondta: Háboru van. Vagyis Schmidt nem úgy döntött, hogy egy rendőrkapitány tenné a tuszokat fogó menesztéssel szemben, hanem mint egy háboruban lévő ország vezérkari főnöke. Tám, egy szó, egy fogalom elismerése valóban sorsdöntő lehet, világviszonylatban is.

Az akció szerencsésen végződött és akárcsak az entebbei, kétségtelenül nagy csapást mért a terrorizmusra. De akármilyen kegyetlen dolog is kimondani: a terrorizmus megfékezése csak úgy lehetséges, ha a kormány nyíltan is kijelenti: háboru folyik és ennek megfelelően terrorfutamás esetén a háboru szabályai érvényesek.

Igaz, hogy egy ilyen döntés élő tükre lenne a korunk ellentmondásából fakadó tragikumnak, s a civilizáció fényes századának az erkölcsi koldusságát vetítené vissza.

(tabák)

2-1K HÉT
a tel-avivi „BEN JEHUDA” moziban
(4.30 — 7.15 — 9.30)
minden idők legnagyobb regénye



ORGONAVIRÁGZÁS
Ne szalassza el a mozi történelmének egyik legnagyobb filmjét!

HOL KAPHAT 800.-FONTOT »CALOR« MOSÓGÉPÉÉRT?

Ha új „Calor” mosógépet vesz (a rendes, vagy az új „Calor 2000” modellt), régi „Calor” mosógépéért 800.—fontot kaphat a „Calor” importőrjének raktárában:

J. BEN-CVI & SONS • TEL-AVIV, • HASAGHAR UTCA 4,
(a Migdál Shalom mögött),
TELEFON: 58119

(vasárnaptól csütörtökig, 08.00 — 13.00 óra közt),
vagy a jobb villamossági üzletekben.

Az akció 1977. 10. 31-ig, vagy a készlet kifogytaig tart.

A dekoratív órák forrása
RIGER NÁCHUMNÁL
Rámát-Gánban, Krintzi utca 2,
A LEGNAGYOBB VALASZTEK
AZ ORSZÁGBAN.
UJ MODELLEK
AZ IMPORTÁTÓR
A FOGYASZTÓNAK.

SZABÓKAT KERESUNK
ZSAKETTEKHEZ ÉS NŐI GYAPJU KABÁTKHOZ, OTTHONI ÉS BENTI MUNKÁRA, KITŰNŐ FELTÉTELEKKEL.
KUTTNER
Tel-Aviv, Allenby 83, telefon: 29 16 50

HÁMORI LÁSZLÓ: (Stockholm)

EUROPA ROSSZ NYÁRA

A két világháború sok mindent változtatott meg a világban, többek között a földrajzi fogalmakat is. Valamikor az iskolában tanultuk, hogy Európa a neve annak a kontinensnek, amely az Atlanti óceán és az Ural-hegység között terül el. Ma azonban ha valaki Európáról beszél nem az egész kontinensre gondol, hanem csak annak nyugati, déli és északi részére. Finnország, dacára keleti fekvésének Európához tartozik, de a kontinens kellős közepén elterülő Csehszlovákia már nem, Görögország Európa egy része, de a szomszédos Bulgária már abszolút nem és Jugoszlávia európaisága kétséges.

Európának, a szűkebb értelemben vett Európának, vagy ha úgy tetszik a szabad Európának idén rossz nyára volt — és egyáltalán nem csak az időjárás szempontjából, habár az is kedvezőtlen volt. A hűvös és szokatlanul esős nyár ellen azonban még akad orvosság a nyugat-németek, észak-franciák s a skandinávok számára és az orvosság neve társasutazás. A Földközi-tenger partvidékeit és szigeteket eddig még soha nem tapasztalt tömegben lepték el a napfényre szomjas nyugati és észak-európai nyaralók és adtak ezáltal vitamininjekciókat a szenvedő portugál, spanyol, görög és jugoszláv közgazdaságnak.

TERJED AZ ANGOLKOR;

A kivülről, vagy beavatlan látogató a szorosán egymásmellé sorakozó hotel-óriások, az áruval dusan rakott turistautazatok, a strandokon uralkodó nyüzsgés és a túltömött diszkotékok láttán könnyen arra a megítélésre juthat, hogy nyaralók gazdag országok jómódu állampolgárai, akik gondtalanul élnek életüket. Ez a megítélés azonban legfeljebb a féligazság; sem az európai országok, sem azok állampolgárai nem szűkölködnek gondokban — és ezek a gondok legfőképpen gazdasági természetűek.

Az európai közgazdaságok már három év óta melankolikus vágyakozással gondolnak vissza a régi szép, az 1973 őszi olajválság előtti időkre. Azóta a konjunktúra-táblák vonalai egyre csak lefelé haladnak és kevés remény van arra, hogy rövidesen újra felfelé kunkorodjanak. Az ipari termelés minden európai országban évről-évre csökken, a vállalatok profittja és ezzel együtt a részvények osztalékai hasonlóképpen csökkenő tendenciát mutat, csak a munkanélküliség száma emelkedik, na meg az infláció.

Amikor Milton Friedman Stockholmban járt az elmúlt év decemberében, tréfásan azt mondta: „Amióta Nagybritannia betette a lábát az Európai Közösségbe, az európaiak megkapták az angoloktól. A közgazdasági angolok szimptomái stagnáció plusz infláció.”

A stagnáció legjobb, illetve legrosszabb jele a munkanélküliség. Az Európai Közösség statisztikai hivatala, az Eurostat legújabb adatai szerint a munkanélküliség száma a kilenc tagországban 5,7 millió volt idén júliusban, 700 ezerrel több, mint egy évvel ezelőtt. A szomorú lista élén Olaszország áll, Nagybritannia a második helyet foglalja el és csak szomorú vigasz, hogy ebben a két országban a munkanélküliség egyáltalán nem újabb jelenség. A Közösség és talán az egész világ leggazdagabb államában, Nyugatnémetországban is egy milliót tesz ki a munkanélküliség száma. A skandináviai jóléti államok hatalmas erőfeszítéseket tesznek, hogy a vállalatoknak adott szubvenciók és a munkaerő átképzése után alacsonyban tartsák a munkanélküliséget, de kérdéses, hogy az államkasszájuk meddig bírja ezt a túlerhelést. Portugáliában, az új demokrácia más alapjaiban remeg — az ország munkakeréjének nem kevesebb mint tíz százaléka eszi a munkanélküliség kicsiny és keserű kenyereit.

A nyugati és észak-európai stagnáció, az angolok magával rántja Görögországot, Törökországot, Jugoszláviát és az északafrikai országokat is. Százszázszámra térnek vissza a Nyugat-Európában munkanélkülivé lett „vendégmunkások” szülőhazájukba, ahol ugyancsak növelik a munkanélküliség számát.

MÉG NEM KATASZTRÓFA!

Az állandósult infláció és a fokozódó munkanélküliség persze nem hirtelen és nem most, ezen a nyáron süjtött le, de most vált egyre tudatosabbá. Az iskoláit, vagy egyetemét éppen most végzett fiatalok az idén még nehezebben találják maguknak munkát, mint az előző évben, vagy két évvel ezelőtt és a fiatal munkanélküliek egyre nyugtalanabbak lesznek. Olaszországban egyre jobban elharapózik a gangsterizmus, ugyanakkor a szélsőjobb és a szélsőbal fiataljai (a szélsőséges csoportok nagy többségben fiatalokból tevődnek össze) nem ritkán formális uccai harcokat vívnak az olasz városokban. Franciaországban és Nyugatnémetországban az atomerőművek ellen tüntető többsége a munka nélküli fiatalok közül kerül ki, hasonlóképpen mint az Észak-Írországból tevékenykedő katolikus és protestáns terroristák legújabbja is munkanélküli fiatal. Angliában is főként a munkanélküli fiatal fehérek és színesek vesznek részt a fajgyűlölet-től izzó verekedésekben. Tény az is, hogy az egyetemi diákság, amely egyre reménytelenebb jövő elé néz, ma sokkal radikálisabb beállítottságú, mint akárcsak öt évvel ezelőtt. Akkor még csak a kicsiny, de nagyhangú szélsőbaloldali csoportok támadták a megújuló módján a fennálló társadalmi rendet, ma már a diákság többsége van ellenzékben az „establishment”-tel szemben.

FIGYELEM!!

FRANKFURTBAN

HOTEL MÜNCHENER-HOF

Frankfurt/a.M., Münchenerstrasse 46.
Telefon (0611) 230066

A vasútállomástól, az Air-Terminaltól 1 perc távolságra.

Minden szoba fürdőszobával vagy tuszal, televízióval és telefonnal.

Kitűnő ellátás „BINDING-FASS” éttermünkben. Olcsó árak! Figyelmes kiszolgálás!

FARKAS IMRE: (Toronto)

EXODUS 1977

Miért hagyják el a zsidó fiatalok Montréal-t?

A fenti címmel jelent meg a torontói „Globe and Mail” szeptember 17-i vezércikke. A november 15-i hatalomátvételtől óta, a quebeci zsidóság helyzete alapvetően megváltozott. Amíg tartani lehetett, a súlyosbodo gazdasági bajok, pánikot idéztek elő a zsidóság körében és menekülésre késztette a fiatalokat. A „Globe and Mail” munkatársa interjú készített számos zsidó kivándorlóval. Többek közt egy fiatal magyar házaspárral is, akik szüleikkel a magyar forradalom idején telepedtek le Montréalban. Gábor Péter 27, a felesége Andrea 25 éves. Jól érezték magukat a francia környezetben és nem volt szándékukban elhagyni Montréal-t. De az események hirtelen megváltoztak. A november 55-i választási győzelem után, az építkezési vállalatnak, mely Gábort alkalmazta, munkája megcsappant. Három szerződését felbontották. Egy hónap múlva Gábor elvesztette állását. Várostervező feleségét, miután szerződése lejárt, ez év tavaszán menesztette a quebeci kormány. Ilyen előzmények után kerültek Toronto-ba. Andrea rögtön elhelyezkedett, férje később talált munkát. Sorsuk nem egyedülálló. A szabadfoglalkozású zsidók száza: orvosok, fogorvosok, mérnökök, s mások veszik kezükbe a vándorbot. Kanada és az Egyesült Államok különböző városaiban telepednek le. Főként Toronto, Kalifornia és Florida vonzza őket. Távozásuk súlyos problémák elé állítja a quebeci zsidó közösséget. A Kanadai Zsidó Kongresszus égisze alatt egy 250.000 dolláros kutató program létesült. Ennek feladata felmérni az eltávozott zsidók számát és az exodus hatását. Mert a tömeges menekülés egyfajta pszichoszist teremtett a Quebecben maradt zsidóság körében. A fiatalok nem szívesen adják fel megszokott életformájukat, de nem akarnak bizonytalanságban élni, életüknek abban a szakaszában, amikor jövőjüket kell megalapozni. Baráti összejöveteleiken másról sem beszélnek, mint a választást követő politikai változásról, jövőjük bizonytalanságáról. Különösen azok a zsidók agódnak, akik korosabbak. Rossz tapasztalataik vannak. Merő véletlen, hogy túlélték a vérszörnyű, minden szélsőséges nacionalista mozgalmótól idegenkednek. November 15-én, a választás idején, az eufória lázas óráiban a „Quebec pour les Quebecois” deliriumos refrénje az európai náci hisztériára emlékeztette őket. Tudták, bármennyire ószinte az a törekvésük, hogy integrálódjanak a francia társadalom életébe, az új Quebec nem tart igényt szolgálataikra. Hiába beszélnek sokan közölköz franciául, járják francia színházba és igyekeztek a bennszülöttekkel kapcsolataikat kimélyíteni, a franciák udvariasan tudtukra adták, hogy barátságukra nem tartanak igényt, mert nem részesei a francia kultúrának. Gábor Péter képtelen volt saját kultúráját feladni és asszimilálódni. Egyik barátja, Michal Podbere, már a hatalomátvétel előtt elhatározta, hogy feleségével bucsút mond Montréalnak. Mint egy nagy cég könyvelője korán felismerte, hogy Quebec a gazdasági hanyatlás lejtőjére jutott. Podbere és felesége Montréalban született, ott járt iskolába és fel sem merült az agyában, hogy máshol élhetne. A házaspár szintén Toronto-ban telepedett le. Hetekkel ezelőtt egy montreali barátunk érkezett Toronto-ba. Elmondotta, hogy a vállalat, melynek 17 éven át a menedzser volt, egyik napról a másikra felmondta állását. Indok: nem beszél franciául és az új törvények értelmében nem tölthet be vállalatvezetői szerepet. Ez is a régi, nyilas idejék emlékeztet. Akik nem jöttek még el, ingatlanjaikat — vesztéssel — eladják, mindent likvidálnak és pénzzel a zsebükből, várják a politikai helyzet alakulását. Általában a 25-40 év közöttiek az eltávozás lehetőségét mérlegelik. Ez a modern népvándorlás súlyos problémák elé állítja a quebeci zsidó intézményeket és a Zsidó Kongresszust. Az 1971 évi népszámlálás szerint, Montréalban 115.000 zsidó él. Toronto-ban mintegy 5000-rel több a zsidóság létszáma. Viszont Montréalban igen nagy a 65 évnél idősebb zsidók száma: 16.000. Ezeknek életszínvonala jóval a létminimumon állt van. A fiatalok tömeges távozása folytán, a zsidó közösség gyors elöregedésével kell számolni. Ki fogja az öregeket támogatni, ha nincsen megfelelő anyagi alap és mi lesz a zsidó iskolák és egyetemek sorsa, ha nincs aki benépesítse az iskolákat? A tuniszi és marokkói szefárd zsidók iskolai kormánytámogatásban részesülnek, mert a gyerekek anyanyelvén franciául. De a szefárd zsidóság szegény tömegeinek a támogatása a montreali zsidó intézményekre hárul.

A zsidó népjóléti és családvédelmi szervek számára súlyos megerőltetést jelent, a támasz nélküli maradt öregek segélyezése. Az anyagi támogatásot kívülről, a zsidó szervezetek feladata megoldani a „néma forradalom” okozta családi bonyodalmakat. Mert gyakori, hogy csak egyik fél határozza el magát a távozásra. A gyerekek szülők nem akarják gyerekeiket másodosztályú állampolgárként felfelvinni. Még a kétnyelvűeket is bántja a francia nyelv erőszakos rátküldése a gyere-

kekre. Az ortodox zsidók a vallásos nevelést nem látják biztosítottak. Ha az iskolák nem hajlandók a francia nyelv órászámát növelni, megvonják a kormánytámogatást. Az új rendelkezés szerint, a francia nyelvű tárgyakat reggel, a zsidó tárgyakat délután tanítják. Nem kell pedagógusnak lenni ahhoz, hogy megértsük ennek a rendelkezésnek káros voltát. Délután a nebulók rendszerint fáradtak, figyelni képtelenek. Legkevésbé a pedagógia érdeklődik az új francia kormányt, hiszen gazdasági elszigeteltségük elég problémát jelent.

Ezek a körülmények késztették az Amerikai Alijja Központot, hogy kampányt indítson a quebeci zsidó fiatalok izraeli állíójának a fokozására. A állíja 1977 első felében 120 százezerrel növekedett. Főként a Quebecben telepedett izraeliek térnek vissza. Július-tól 1976 januárjáig 60 olé és 18 izraeli hagyta el Quebecet. Ez év hasonló időszakában 97 olé és 80 izraeli állíjódott. A torontói állíja növekedése 80 százelek. Az állíjók szabadfoglalkozású fiatalok és nyugat-lombba vonult házaspárok. Kivándorlások fő oka: a politikai változást követő munkanélküliség. Sok közöttük a fiatal diplomás. Tavaly mintegy 3000 amerikai és 500 kanadai költözött Izraelbe. Az utóbbi két évben az állíja programban résztvevő diákok száma megduplázódott. A jövőben olyan sláichokat szándékoznak Kanadába küldeni, akik mint kanadaiak sikeresen integrálódtak az izraeli társadalmi életbe. Az Alijja Központ főként a délamerikai és délafrikai állíjait karolja fel. A délafrikai jómódu zsidóság zöme Kanadában telepedett le. Toronto-ban mintegy 300 zsidó család él. Saját templomuk van és nívós havi bulletinjük jelenik meg, aktív egyesületi életet élnek és résztvesznek a U.J.A. pénzügyi-kampányában.

Politikailag változatlanul zavaros Kanada és Quebec viszonya. Egyesek szerint, a kanadai egység illuzórikus. Levesque quebeci miniszterelnök és a Parti Quebecois minden intézkedése arra utal, hogy Quebec nem szerves része többé a konfederációnak. Quebecnek saját területi határai vannak saját kormánya, saját lobogója, nemzeti ünnepei, nyelve és kultúrája, egyezőval saját életformája. Ellenőrzés alatt állnak természeti kincsei, nevelési rendszere, munkávédelmi, egészségügyi és nyugdíj programja. Kivétel képez az ipar és kereskedelem, mely többnyire a multinacionális korporációk és a Maffia ellenőrzése alatt áll. Saját rádió és tévé monopóliummal rendelkezik. A CBC francia osztálya Ottawa anyagi támogatást élvez. A postát nem ellenőrzi, de a postások fölött Ottawa sem gyakorol semmiféle hatalmat, legfeljebb fizetés-emelésükhöz járul hozzá. Akkor sztrájkolnak, amikor kedvük szottyán a zsarolásra. Gyakran és indokolatlanul nyulnak ehhez a bevált fegyverhez. Csak az adóbehajtás és más nemzetekkel való kapcsolat kiéptése tényleg korlátozza Ottawa a franciákat. De a szövetségi kormánynak e téren sincs szava. Így zsarolja Quebec Ottawát más tartományok rovására. Levesque nem egyszer kielentette, hogy Ottawa meglopja a quebeci népet. Levesque szoros kapcsolatban állt a Franciaországgal. Kölcsönös követségek felállítását csak idő kérdése. Van valami impónáló abban, ahogyan a manőverezést csinálják. Követeléseik mindig kategorusak. Fennhangon kijelentik, hogy Quebec nem alku tárgya és kompromisszumra nem hajlanak. Trudeau egyik beszédében célt tett a „lövöldöző háborúra” és a szeparatisták harcait az írek polgárháborújával vetette össze. Ezért kellett megdöbbenést a tévén bemutatott különleges feladattal megbízott harci különítmény gyakorlatára. A modernül felszerelt egység most krepálta Ottawa. Allitóltagos feladata az utcai tüntetéseket és az emberrablás elleni harc. Hogy miért szükséges több századnyi tüzér, hajó- és repülőraj az emberrablás elhárítására, arról nem szól a krónika.

Hogy a „néma forradalomra” sor kerülhetett, abban orozslánrésze volt a quebeci liberális párt korrupciójának. E téren az utolsó izraeli választások sok hasonlóságot mutatnak. Quebec spialis jogait az a liberális kormány garantálta, mely most harcot folytat az ország egységének a megőrzéséért. A quebeci különválaszt csak alkotmányos reform után lehetett volna megvalósítani. Az alkotmány módosításához szükség volt az alkotmány visszahozatalára Angliából. Ezt a tartományok egyöntetű hozzájárulása nélkül, nem lehetett megvalósítani. Quebec minden erre irányuló törekvést elgáncsolt. A kötelező francia nyelv törvénybe ilktatása a 17 éve folyó szeparációs törekvésnek a diadalát jelenti. Ezt nevezik „fait accompli”-nak. Hogy a népszavazás utáni helyzet milyen lesz ma még korai jóslásokba bocsátkozni. Egyelőre a franciák elérték azt, amiről a választások előtt még álmodni sem mertek. Ugyekibe nem tűnnek beleszólást és kicsikarják Ottawától mindazt, ami kicsikarható. Levesque személyében Trudeau komoly ellenfélre talált.

A borulatók — és ilyen elég sok akad — visszaidézik a Weimar-köztársaság és a 30-as évek világválságának emlékét és attól tartanak, hogy a történelem mégis csak megismétli önmagát. A Cassandra-jóslatok azonban aligha állják meg helyüket; a jelenlegi helyzet semiben sem azonos a 35 évvel ezelőttivel.

A közel hat millió munkanélküli európai közsem egy éhez és lerongyolódott tömeg, amilyen az 1932 évi munkanélküliek voltak. A világ, a közgazdaság és szociális lelkiismeret mégis csak fejlődött valamelyest az elmúlt évtizedek során és az európai államok kötelességüknek tartják, hogy szociális gondoskodjanak a munkanélküliekről. A munkabér helyettesítése a munkanélküli járadékkal általában ma nem vonja magával az életszínvonal katasztrófális csökkentését. Tipikus, hogy az utazási irodák statisztikája szerint a nyári szezonon kívüli társasutazások résztvevőinek körülbelül egy harmada a munkanélküliek közül kerül ki (fele pedig nyugdíjas). Bizonyos, hogy a keleteurópai munkás, vagy tisztviselő boldogan fogadná, ha életszínvonala olyan magas lenne, mint amilyent a nyugatnémet, vagy a skandináv munkanélküliek többsége élvez.

A nyugati és észak-európai országokban a munkanélküliség — legalább is egyelőre — nem elsősorban gazdasági, mint inkább pszichikai probléma. Amint a választási eredmények mutatják a jóléti, jóléti közepkoru munkanélküli ugyan nem csatlakozik a szélsőséges pártokhoz, de a télenlenség kényszerítet emberek szélszerei elszürik és elkedvetlenítik a társadalmi atmoszférát. Az általános rossz hangulat csökkenti az emberek vállalkozási és munkakedvét és beruházások helyett inkább élvezeti cikkekre adják ki az infláció fenyegette pénzüket. A svájciak és a nyugatnémetek kivételével — akiket kevésbé sújt az infláció — senki nem takarékoskodik Európában, egyszerűen mert nem érdemes. A spanyol, görög és olasz tengerpartokon nyaraló európai turisták nem fokozódó életörömről, inkább a fokozódó inflációról tesznek tanubizonyosságot.

A FELFEDEZETLEN ORVOSSÁG:

A társadalom, amelyben a fiatalok radikálizálódnak, a felnőttek kölkekeznek és a közgazdaság tesped, egy beteg társadalom. Ennek a ténynek már a politikusok is tudatában vannak és senki nem vádolhatja őket télenlenség, vagy nem-törődőmséggel. Csak éppen azt nem tudja senki, a politikusokat is beleértve, hogy mit kellene csinálni. Mi sem lenne könnyebb, mint az állami és közületi beruházásokkal mesterségesen fellendíteni a gazdasági konjunktúrát és ezzel „csökkenti” munkanélküliséget. Olcsó hitelekkel és a közterhek-osökkentésével könnyű lenne a magánberuházásokat is stimulálni.

Kétségtelen, hogy ez az orvosság hatásos, ezt már jónéhány kísérlet a multiban bebizonyította. A hiba csupán abban leledzik, hogy az orvosságnak súlyos mellékhatása is van — az infláció. Amint szélesebbre tartják az államkassza ajtaját, ugrani kezdenek az árak és az infláció kiűr kereteiből. Ilyenkor, amikor már pénzügyi káosz fenyeget, a kormányok kénytelenek csökkenteni kiadásait és visszavonni a szubvenciókat, amely azután ismét a stagnációhoz és munkanélküliséghez vezet.

Az elmúlt nyár során egyre hangosabbak lettek a hivatalos és fél-hivatalos követelmények, hogy a két gazdag és relatív inflációmentes állam, Nyugatnémetország és Japán a maguk határai között vegyék be a kérésértékű orvosságot, kezdjenek hozzá a gazdasági konjunktúra mesterséges fellendítéséhez. Nem kisebb kapacitás, mint Carter elnök intervenciát a bonni és a tokiói kormányánál ennek érdekében, de mindeideig nagyobb eredmény nélkül. Sem a nyugatnémet szocialdemokrata-liberális koalíció, sem a japán konzervatív kormány nem meri provokálni a sok millió választóját, akiknek takarékbeteit fenyegetné a növekvő infláció.

Egyes közgazdaságok, és egyáltalán nem csak a baloldaliak, arról is beszélnek, hogy a munkanélküliség szerves velejárója a termelés-technikai fejlődésnek és alapvető nyavalyája a kapitalista gazdasági rendszernek. Szerintük egy gazdasági fellendülés, akár mesterséges, vagy természetes, nem képes felszívni a munkanélküliséget, csak legfeljebb csökkenti annak mértvét.

Ugy látszik az európai szakszervezeti mozgalom is magáévá tette ezt a tézist, mert ujjában kevésbé követelik az állami konjunktúrafellendítést és egyre inkább áttérnek arra a követelésre, hogy a munkaidő csökkentésével és a nyugdíjkorhatár leszállításával teremtsen az állam munkahelyet a munkanélkülieknek. Kérdéses azonban, hogy a foglalkozásban lévő munkásság és tisztviselők hajlandók-e a szolidaritás nevében vállalni a jövedelem-csökkentést, amely szükségszerű velejárója lenne rövidebb munkaidőnek és alacsonyabb nyugdíjkorhatárnak.

A kommunizták és kapcsolt részeik tanácsalánul állanak az adott helyzettel szemben. A francia párt a régi jelszavakat ismételteti: államosítás és árrögítés, de mivel az állami vállalatok is rosszul mennek és elbocsájtják az alkalmazottakat, egyre kevesebben hisznek ennek a receptnek. A sokkal hajlékonyabb olasz kommunizták csendestársként belepétek a kormányba és a kereszténydemokratákkal együtt keresik a gazdasági válság megoldását. A „történelmi kompromisszum” egyre több elvtársnak hűti le a lelkesedését pártja iránt. Az angol kommunizták az egyes szakszervezeteken belül izgatnak vadsztrájkokra és igyekeznek aláítani a Labour-kormány szanalási intézkedéseit. Az ujjászülletett spanyol kommuniztápart egyelőre nem csinál semmit, hogy ezzel bizonyítsa a közvéleménynek a maga demokratikus mivoltát.



Az izraeli olvasónak persze mindazok a jelenségek, amelyekről ez a cikk szól, nem udjomságok. Az infláció, munkanélküliséget, nyugtalankodó fiatalokat, gazdasági stagnációt és állami beavatkozásokat nem nagyon szükséges megmagyarázni az izraelieknek. A cikket nem is annyira magyarázatnak szántam, mint inkább vigasztalásnak — látjátok feleim mástult se fenékiq teifal az élet. Sovány vigasz, elismerem, de talán mégis jobb a semminél.

BASELI LEVÉL

TÉMÁK, JEGYZETEK, ÖTLETEK

Nem vagyok profi, mellékfoglalkozásként üzöm az újságírást. Azt is mondhatnám, pillanatnyi íhletből, de nem felel meg a valóságnak. Inkább az az igazság, hogy megragad egy téma, foglalkoztat, megírásra kényszerít. Csak úgy, vitaközi kényszerből — legalábbis így állította valaha Egon Erwin Kisch, minden modern újságíró tanítómestere — esetleg csak kíváncsiságból: „Na, mit is szoltok ehhez, embe- rek!” Legnagyobb öröm, ha valaki választ ír, még akkor is, ha nincs velem egy véleményen. Mert nem igaz, amit a sztalinizmusban tanultunk: az újságíró nem akar tanítani és eszé ágában sincs magát a „lélek mérnökének” nevezni. Ahogy azt Lippmann írta: „Az újságíró legzűlésebb éjjel-nappal a kávéházban ülne és vitatkozna. De mivel nincs mindig tár- sasága — mások dolgozni is akarnak — kénytelen leülni és megírni véleményét. A baj csak az, hogy semmit sem dobna el oly gyorsan, mint az újság, semmi sem annyira mulandó, mint az újság és az újságírás.”

Hozzáfűzhetném (anélkül, hogy szándékomban volna összehasonlítani magam Kisch-sel, vagy Lippmannal), hogy nem minden vélemény megírható. Néha a téma, az ötlet nagyobb tehetségünkkel, kikívánczolgat egy cikk keretéből, az újságíró (azaz jómagam) tehetsége korlátozott. Számos témából és ötletből csak jegyzet lesz, íróasztalunk fiókjának.

Engedjék meg, hogy itt beszámoljak néhány ilyen jegyzet- ről.

1. From: „Egon Erwin Kisch”, aki sosem volt Erwin”. Mit is akartam ezzel feljegyezni: egyszer azt a tényt, hogy Kisch az Erwin nevet csak hozzáfűzte nevéhez, az Egon nem volt neki elég. Most már tudom: a Kischék családfája is foglal- koztatott. A morvaországi Chissből származtak, mint jó morvaországi zsidók megemléstestették nevüket, noha a cse- hek közel egy évszázadig megtörték a zsidókat, a németek meg mindig antiszemitaik voltak (kérem, ha nem hiszik, la- pozzák azt a Graetzet vagy Dubnovot: sehol Európában, Ukrajna és Oroszország kivételével, nem volt olyan rendszeres antisze- mitizmus, mint Németországban). Az egyik Kisch-ősapa Mo- ses Mendelssohn barátja volt, de a Kischék rokonok voltak a Bartholdykkal is. Felix Mendelssohn-Bartholdy, a nagy zeneszerző (nem írhatom zsidó, hiszen már szülei kitérték) anyai nagyszüleiével.

Persze, ezzel kapcsolatban meg akartam azt is írni, hogy a zsidó lexikonokban kivétel nélkül benne vannak az Eugéne Ionescok, a Jan Kiepura, az Adolf von Bayerek, akik zsidó anyától származtak ugyan, rendes emberek is voltak, de ke- resztény románoknak, franciáknak, lengyeleknek vagy néme- teknek vallották magukat. De nagyon gyakran hiányoznak a Melvyn Douglas-szok, az Anna Pawlowák, a Leon Bakstok, akiknek csak apjuk volt zsidó, de mindig zsidóknak vallot- ták magukat, az esetleges és valószínű zsidóségek ellenére is.

Tudják azt, hogy a tizenkettedik században mind Francia- országnak, mind Németországban rendeleteket adtak ki, mi- szerint megtiltották a zsidóknak, hogy keresztény feleségeik gyermekeit zsidóknak neveljék? Ami annyit jelent, hogy a kö- zépkorban számos zsidó vehetett el nem zsidó származású nőt feleségül és gyermekeit mégis zsidóknak nevelte. Egyáltalán: mi- lyen régi is a tradíció? Rási, Majmonidesz, Károly törvényelő- írásait a tradíció elismeri — a Sulchan Aruch alig ötszáz esz- tendéje jelent meg és változtatott meg bizonyos Majmoni- desz előírásokat, mert „a Templom lerombolása után már más- ok a lehetőségek zsidóknak lenni” (efsáriót lihjt juhudi)?

3. Ha már megemlítettem Pawlowát és Bakstot, írjak egy má- sik jegyzetemről is: „A zsidók és a tánc”. Dzagilev nagy orosz balettszínházban számos zsidó volt, olyan is, akik még a tra- díció is zsidóknak számítana: Ida Rubinstein, Marie Rambert (Mirjam Romberg), A Dzagilev — Nizinszkij-féle szerel-

mi kapcsolat alapján sokan azt állítják, hogy a legjobb tánc- soknak feltétlenül homoszexuálisoknak kell lenniük — nem igaz. (De előbb egy anekdóta. Dzagilev, állítólag, azt mondta egyszer Bakstnak: „En homoszexuális vagyok és nem zavar. Magát talán zavarja az, hogy zsidó”. Mire Bakst: „Mindenesetre zsidónak lenni tisztább.”) A világ (ma különben is a balet újászületését éljük, a pop-art mellett a táncelőadások vonzzák a legnagyobb közönséget) — szóval a világ számos nagy zsidó táncost ismert és egyik sem volt ho- moszsexuális: Guglielmo I. Ibreo, aki a XV. században megír- ta az első balet-könyvet és aki megteremtette a koreográfia kifejezést is, hat gyerek apja volt és sabbatkor nem táncolt, de normális házasságot élt és élnek Saint-Léon, Kidd, Rob- bins, Astaire, Lissin, Panow, Meszere, Plisetsckaja, Rubin- stein, Rambert, Markova és a többiek is. A táncművészet a zsidóknál néha családi hagyomány is: Plisetsckaja a Meszere- rek unokahuga, hogy csak egy példát említsünk meg.

4. A baseli múzeum igazgatója, doktor Mayer, Chagall veje volt és ő írta: „A zsidó művészek sora végtelen”. Jegyzetem ehhez: „Milyen művészek?” és kérdezem: milyen művészetben nyúnyok a zsidók? Mindenesetre sokkal több zsidó visszaadó művész, mint alkotó. Zsidó festő és szobrász kevés van: Pissar- ro, Chagall, Zadkine, Moholy-Nagy, Mané-Katz, Modigliani — tén csak ezek tartoznak az igazi élesporlathoz. Zeneszerző sines sok (Meyerbeer, Gershwin, Berlin, Milhaud, Halévy, persze ezek a névsorolások mindig hiányosak), ezzel szemben hegedűs, zongorista, táncos, színész annyi van, hogy külön lexikonokat írhatunk ezek ezekről.

Ha a művészetnél tartunk: most halt meg Prestley és „a” Callas, Maria Callas, a nagy énekesnő, volt a nagyobb mű- vész kettőjük közül, de mint kulturális tünemény még evnap sem említhető Elvís Prestleyvel. Ez az amerikai, félbolond, félanalógéta, rock-énekes forradalmasította a művészetet. A rock nélkül nem volnának a Beatles-szek, a pop-musik, a pop-art, Roy Lichtenstein (itt van egy újabb zsidó festő, előbb megfellektem róla), nem volna az Amnesty Interna- tional, a „Neue Linke”, a neoliberalizmus stb. Az operahá- zak útra viráznak a rock-operákkal, az absztrak festészet- nek helyét átveve a neofiguratívizmus, megszülettek a lentő- kétebb elektronikus zenehangszerek és zeneszerekrények, a virtuorekorder, a quatröphonia.

Fel is jegyztem magamnak: E.P. alkotása — még maga sem hitt benne és ő érti a legkevésbé. Ekkor még élt.

5. Egész más, az iparosított európai országokban (Francia- országnak, Belgiumnak, Németországban, Svájcban, Hollandi- ában, Luxemburgban) hat és félmillió olasz, görög és spa- nyol vendégmunkás él. Páleg kitanítatlan „munkaerők”, de akad közöttük számos szakmunkás is, alacsony színvonalu szakmunkás. Értelmiségi alig, kevesebb mint ezer, noha Olaszországban számos fiatal (de idősebb) értelmiségi munka- nélküli és Németországban, Svájcban, de Belgiumban is keres- nek még ma is veszélyeztetet, fizikusokat, komputereseket. En- nek ellenére az értelmiségiek nem hagyják el hazájukat: vagy alig, esetleg hároméves szerződésekkal. Azután hazamennek. A hazaszeretet, a nacionalizmus mindenütt a világon kul- turális fenomén: az értelmiségiek felismerik hivatásukat a névnevelésben, nem hagyják magukat elszippantani, nem ad- ják el magukat egyik napról a másikra. Nemesak az o- laszok, de a franciák és a németek sem. Például, a németül jól beszélő holland, vagy elszázi orvosok könnyven kereshetnek meg a háromszorosát Németországban, mint odahaza, de még- sem hagyják el hazájukat. A világhírű belga építészernőökök sem.

Hogy van ez velünk, zsidókkal? RINGWALD ERVIN

LEVÉL EGY KIÁBRÁNDULT OLVASÓHOZ

Levél egy Tisztelt asszonyom, sajnálom, hogy bíráló levélét nem írta alá, így kénytelen vagyok ezuton válaszolni Önnek. A nyilván- nos válasz azért is indokolt, mert Ön többek nevében írt, töb- bek véleményét tolmácsolja.

Azt írja asszonyom, hogy „éveken keresztül élvezettel olvastuk írásait és egyetértettünk cikkeinek vonalával. Annál in- kébb megdöbbentett „Cinkos, aki hallgat” című cikke, amelyben éles támadást intéz a miniszterelnök ellen. Elképzelhetetlen, hogy azt meggyőződésből írta volna. Eladta lelkét, besorozta magát a Mápáj propagandistái közé. Ezt nem hitük volna Ma- gáról. Nagy csalódást okozott nekünk.”

Mondanom sem kell, mennyire sajnálom, hogy kiábrándu- lást okoztam Önnek és azoknak, akiknek a nevében írt, de ez- zel a rizikóval számolnia kell mindenkinek, aki nyilvánosan mond véleményt és véleményét nem rejti névtelenség mögé, ha- nem vállalja a felelősséget a leirt betűért, a kimondott szóért. Aki közírással foglalkozik, az súlyt helyez arra, hogy monda- nivalója ne legyen pusztába kiáltó szó; szeretné hogy véleménye termékeny talajra találjon. De ha ellenkezést vált ki, ha gon- dolkodásra serkent másokat, az is valami ebben a tunyaság- ban szenvedő világban.

A szomorú az, hogy — mint levele is bizonyítja — Ön és azok, akiknek a nevében ír, képtelenek kulturál, elvi síkon mozgó vitára. Nem az általam, vagy mások által felvetett gondolatmenettel vitázunk, hanem diszkvalifikálnak, osztály- zatokat osztogatnak, „lélekeldásról” beszélnek, mintha vala- mi felső hatalom megsugta volna maguknak, hol van az abs-zolút igazság, amelynek persze Ön, vagy Önök a csallhatat- lan őrzői.

Hol, mikor sértettem meg az új miniszterelnököt? A sértés nem tartozik meggyőzési eszközöm közé. De állítottam és állí- tom, hogy a status quo politikája, az egész világgal való újjat- húzás politikája elszigeteltséghez, zsákutcába vezet és ez, egy hozzáám hasonló kis ország, annyi vérvesztést el szenvedett nép számára — veszélyes pókerezés.

A második világháború óta megtanulhattuk, mit jelent egye- dül maradni, ennél veszélyesebb helyzet alig létezik a zsidó nép számára. Aki az elszigeteltségből, az „Am levádád jiskon” bileámi átokból ideológiát farag, — újabb Mászadá felé tör utat. A mi nemzedékünknek pedig elég volt már a kis és nagy Má- szádzákból.

Minden izraeli polgár, aki jóban és rosszban kitart az or-

A PRÓSÁGOK

Olvasom valahol, hogy az amerikai zsidó- ság körében újabban lábra kapott az őskuta- tás. Kultiválja az ottani magyar zsidóság is, bekapcsolódnak a munkába a különböző inté- zmények, sőt azt ígéri a cikkíró, hogy amely- nyiben ennek szüksége mutatkozik, segítke- zet nyújt majd a budapesti Scheiber profesz- szor is.

Kezdetben kissé értetlenül, később némi ci- nizmusallal viszonyultam a kérdéshez, és lelki szemem előtt megjelent egy képzeltebeli vá- lasz arra az ugyancsak elképzelt levélre, amelyben a Buffalo Bill-beli George Gor- don Geoffrey Seifensteiner kéri családfája re- konstruálását: ... és idemellékelve küldjük az adatokat nb. családja hat nemzedékére vo- natkozólag. A visszafelé hetedik felmenőről, Sloimo Jákov ősapáról csak annyit sikerült megtudnunk, hogy a 18. század végén, s a 19. elején Píngsten faluban (Kelet-Pomeránia) sakterkedett és a falu véneinek emlékezete szerint a Hohenstauffen császári családból származott.”

Négy tengere van hazánkban, és érdekes, hogy a négy közül a Vörös a legkékebb.

Egyik öszeleji keresztretvényünkbe hiba csúszott. Rudolf trónörökös szeretője ne- vét kellett kitalálni, de a keresztező szavakból az jött ki, hogy Schratt Katalin. Jöttek is esőtűl a levelek, amelyek egy kis jogos ha- raggal közölték, hogy Schratt a császárnak, Fe- rencz Józsefnek volt a barátja, és a Rudolfét Vecsera Máriának hívták. Több levélíró ehhez azt is hozzáfűzte, hogy ezt minden gyerek tudja.

Valóban tudja minden gyerek, kivált, ha öreg.

A fakereskedő heviszi vevőjét a raktá- ba és sorra mutogatja neki a deszkaműveket. „Ez itt tölgy... ez itt bükk...” Fai megkülönböztetés.

Nemesak az idők változnak és bennük mi magunk; módosul az időkkel minden egyéb, a vicc és a tréfa is.

Még emlékszem a konferenciára, aki a má- sodik világháború szűkös éveiben a teljes kis- fiáról mondott viccet, a következő: még az első világháború idején — azt kérdi a tanító: ha a tehenetek 12 liter tejet és abból ti hármat iszotok meg, hány liter tud apát bevinni a vá- rosba? Tizenötöt, vágja rá tüstént a gyerek — a környező pedig derül. Mire a konferenszió hozzáfűzi: — No látják? Ez az első világhá- borúban egy jó vicc volt. Ma ez egy jó tej.

Igy ártnak a változó idők az irodalom hu- morának is. Nemrégiben olvastam el ismét a búfajos jiddis elbeszélést a végképp elke- sere- dett szegény zsidóról, aki nyomorában elhatá- rozza, hogy ő bizony leszurja az erdőben az uszorást. Viszi is a kést, meg is lesi az aldoza- tot, az már jön is, közeledik — de emberünk az utolsó percben megdöbben látja, hogy tehetetlen, mert a páreva kést hozta magával. Attól tartok, hogy az idők ezt az anekdó- tát is időszertülnné tették.

Lapjaink öles hirdésekben magasztalják a kis csodaéskert, amely minden vevőjét nagy- gyá, boldogá, főképp pedig gardagá teszi. Eszembe jut az amerikai, aki így hirdette: „Akarja tudni, hogy lehet egymillió dollár- hoz jutni? Küldjön be egy dollárt, s megkap- ja a titkot.”

Dült hozzá a pénz (megtörtént esetről van szó), ő pedig valóban nem maradt adós a fe- lelettel. Nyomatott levelezőlapot küldött mindenkinek, rajta egyetlen szóval: — Így

Szeptemberben meghívták Moszkvába öt de- rék békeharcosunkat: ott volt Biron, a költő Jébi, egy falu tanácselnöke, Gonén a Rákócsh- bürojáról, meg egy keresztény arab lelkész: Schade. ... Schade, Schade ...

Most, hogy egyesek ismét Jehosua Perceet kívánják vissza az ásdótlak élére, nevéből ki- következtethetjük, milyen lehetett Mámán, a bukkott utód.

Az arab sajtó általában irányított, a legtöbb lapot az illető kormány iratja, szedeti, nyo- matja. Ennek egyik bizonyítékát naponta többször hallhatjuk a tévé arab műsorában: „Szádái szedeti.”

Felboszótották a lenyöbbi szovjet úrhait, lent pedig a tévé-készülék mellett lesték a tu- dósok, technikusok és újságírók az úrhaitól szüntelenül sugárzott adást. Látták, apint kö- zeledik a műholdgy az állomáshoz, amelyhez hozzá kellene kapcsolni, együtt izgultak a két pilótával, akik erre-arra nyuláltak, igazítot- tak, hogy a kapcsolást véghezvigyék, de hiá- ba, aztán rémülten dermedtek és némultak meg mindannyian, mert az egyik pilóta szá- ján kiszaladt a dühös szó: „Ezt a rohadt al- kotmányt!”

A nézők meg jól tudták, hogy utjára a két pilóta az új szovjet alkotmányt vitte magával, gr.

APOLÓNO
vállal kis, meleg otthoná- ban, sok türelemmel, szeretet- tel. 24 óras felügyelettel, idős embereket gondozásra, orvosi felügyelet alatt. Beszél- angolul, németül, románul magyarul és jiddisül.
RAMAI-GAN,
Máálé Hásáchar 7,
tel. 770556
(Katzenelson—Modiin sarok)

★ Finom gumiborissnyák
★ Ortopéd fűzők
★ Könnyű ládtaipbetétek
★ Sérvkötők
ORTOPÉDIA „LABO”
Haifa, Arlozorov u. 8.

TURISTA ES IZRAELI HADASHNAL
kell könnyvet venni,
35 éves a
HADASH
Nesz Clona utca 4, 1el Aviv (Járkon szállónál), tel. 59684

DÉLIGYÜMÖLÉS
küldése Nyugat-Európába
CANAANTOURS
T.A., Ben Jehuda 113,
TEL. 22 91 25 — 23 82 29

SZÜLŐK HÁZA
PETACH-TIKVA, HAJARKONIM UTCA 8

felvesz szülők lábadozásra betegség után és üdülésre sok szeretettel és megértéssel. 24 óras orvosi felügye- let, különleges fizioterápiai készülékek, diétás kóser konyha, kellemes légkör. **Telefon 907895**


MARTIN SHANE • LINDA BLARE
A CSODALATOS EMBERRABLÁS
Országos bemutató 1977. 10. 22, szombattól
„PEER” MOZI • TEL-AVIV
4.30 — 7.15 — 9.30

SIBENIK

RÉSZLET WEINERTH LENKE KÖNYVÉBŐL

...Alig van dr. Calvarónak ideje lenyelni a pirulákat, mikor ismét megszólalnak a szirénák. Mindenki felugrál a földről, szegény doktort ügyel-bajjal felröngyölítik. Tántorogva áll a lábán. Elindulnak az óvohely felé. Sosem jártak még erre, botorkálnak a sötétben, aztán megtalálják a nyirkos pincét, ami óvohelyként szolgál. Mire odaérnek, már zsufolásig telj ismeretlenekkel, bár a sötétben az ismerősöket sem lehet felfedezni.

A bombák ezalkalommal messzebb esnek le, de a föld itt is úgy remeg, mintha földrengés rázna. Ezt már megszokták. Hirtelen minden elcsendesedik. A nagy rengés után ez most még feltűnőbb. A néma csendet durva, ittas hang töri meg.

„Meg kell nézmem, kik azok, akik most jöttek be! Nincs-e véletlenül zsidó közöttük? Mert ha van, horvát testvéreim, a bomba egész biztosan ide, közibé fog becsapni. Hej, azok az átkozott zsidók! Azok vonzzák ide a bombákat. Azok hívják ide ezeket a nyomorult angolokat.”

Részegesek módjára krákok: „Es azt akarják, hogy elpusztuljunk, hogy csak ők maradjanak meg...” — Ők zudították ránk ezt a szerencsétlenséget, ezt az egész háborút... A kötyvas hang elhallgat, és idehallik, amint a gazdája felkászálódik. Juditék remegni kezdenek. Nem mernek megszólalni, meg se moccani. Judit hallja édesanyja foga vacogását. MOST MI LESZ? Mi lesz, ha valaki felismeri őket és elárulja, hogy zsidók?

A részeg usztasa még mindig cihelődik, és közben rekedtesen folytatja:

„Ti, horvát testvéreim, nem is tudjátok elképzelni, mi mindennek okai a zsidók... No, én majd elmondom nektek! Most jövek Horvátországból. Ott megtanítottak bennünket. Megtanítottak, hogyan kell ellenük védekezni. En majd megnézem, kik bujnak meg itten... mintha érezném is a zsidó szagot... Bogam! Istenemre mondom, kitanítottak engem, milyen is az... En tüstént ráismerek!”

Apró zseblámpa fénye villan fel és látni, amint a rongyos uniformisba bújó részeg alak, jobb kezében géppisztoly szorongatva megkezdi a körutját, hogy balkeze lámpájával mindenkinék az arcába világítson. Juditba belenyúl a félelem:

„Oh, Istenem, bár most csapna ide a bomba... bár most történe valami, mielőtt még ideérne hozzánk a zseblámpájával... jaj, csak most segits, Istenem... küldj le egy bombát, és szabaddis meg már mindentől bennünket... Hiszen már nem bírom tovább...”

Érti-maga mellett édesanyja karját, érzi, hogy reszket és remeg, s még csak meg sem meri bátorítótól szörítani. Fél, hogy a dünnögő részeg usztasa a mozdulatot is észreveszi.

Az pedig halad egyiktől a másikig, lassan, bizonytalanokva, mert hiszen a vaskos sötétségben csak a kis zseblámpa fénye világít. Embertől emberig tántorog, s belevilágít az arcokba. Meg-megáll, morog valamit, továbblép, sűrűn belebotlik a földön ülőkbe, heverőkbe.

„Mi lesz... Mi lesz...” A gondolat ólomcsúlyal nehezedik Judit agyára, szinte megáll, az idő megszűnik, ő maga tehetetlen, itt nincs menekvés... „Pedig most kellene... most kellene...” — gondolja. — „Béna az agyam... nem jut eszembe semmi... mit kellene most tenni... csak tudnám, hogy mit...” — csupa szakadozott gondolatfoslány.

A részeg lassan közeledik, már csak párán vannak közte és Juditék között, és ahogy a zseblámpa fénye alakról alakra, arcról arcra vándorol, közömbös, vagy lehajtott fejet érintve, úgy villan meg a sugárnyi fényben a géppisztoly csillogó csőve.

„Mi lesz velünk? Istenem, ez a halálunk, hát nem akarsz segíteni rajtunk? Mi lesz, ha rávilágít anyura? Mi lesz, ha őt faggatja? Rögjön lelé mindannyiunkat. Vagyis kivisz bennünket kivégezni?”

Az usztasa már ott tántorog dr. Calvaro előtt, aki a falhoz támaszkodva ül s szinte öntudatlanul nyög, nagyon rosszul érezheti magát.

„S nem jut eszembe semmi ötlet... Csak bálumolom ezt a szörnyeteget, és itt ülök tehetetlenül... Mi lesz?”

Juditot elől a hideg veríték, félelemtől sápadt, sovány arca szinte világít a sötétben.

Az usztasa lámpájával dr. Calvarora világít, aki Judit mellett ül, ő az első közöttük a sorban. Lehajol és a beesett szemű férfi arcába bálumol.

Mintha vadállat bömbölne, úgy tör fel torkából az üvöltés:

„Ez az! Ez az! Ugye mondtam! Megorrontottam a szagát, ez itt a büdös zsidó! Ugye hogy meghuzta itt magát? Megjatszotta, mintha ő is félné a bombáktól, pedig alig várta őket, hisz ő maga hívta ide az angolokat, ő maga rendelte meg ma estére a bombázást.”

Lehajol és durván megrázza a szegény öregur vállát: „Igaz-e, te büdös zsidó, ugye, hogy itt kuporogsz, mint egy maszületett bárány! No, majd én...” — már fordul is a pisztoly csőve dr. Calvaro felé.

A pillanatnyi csendbe, mert senki egy szót sem mer szólni, talán gyvaságból, talán nemtörődomségből, hiszen el-tompultak, elközömbösödtek, vagy talán úgy gondolják, hogy ennek az egyetlen áldozatnak az árán mindnyájan megszabadulnak a részeg baromtól — hirtelenül és józanul beleszállnak Rozinak, a cselédlánynak a hangja:

„Azt meg csak hagyja békén! Az nem zsidó, az dr. Calvaro. Nem látja, milyen beteg?”

Szegény dr. Calvaro nagyon rosszul van. Félig ájult, nem érez az egészről semmit. Rozi szavai után a sötétből felhorkan egy borbélyos, kedves röhögés.

„No te marha, téged aztán jól megtanítottak, hogyan kell megorrontani a zsidó szagot! Hát nem látod, kicsoda ez? Nem zsidó ez a boldogtalan, ezt ismeri itt mindenki, te hülye...”

Zavarában az usztasa hátrál egy-két lépést, majd visszafelé, és durva, olykor trágár vita indul meg kettőjük között arról, hogyan tanítják meg a horvát usztasákat zsidóvadászatra. Gunyóldódnak, szitkozódznak, mind a kettő részeg, mindkettőnél ott a töltött fegyver.

Juditban a feszültség felenged. Érti a hátán és a melle között lecsorogni a verítéket. Még mindig szinte bémult, nem képes homlokáról az izzadságot letörölni. Körülnéz, de a sötétben nem bírja kivenni az emberek arcát, csak lélegzetük szaga éri. A pince zsufolt. Az usztasa eddig csak az egyik fal mentén ment végig.

A két fegyveres között a vita már majdnem komollyá fajult: van, aki résztvesz a csúf ordításban, van, aki csitítja a kettőt. Most szerencsére lefújják a riadót, és kivétel nélkül mindenki kitűdül a szabadba. A két részeg annyira amennyire kibékült egymással, vitájkóról már rég megfeledkeztek. Juditék egy jó darabig még mozdulatlanul ülnek, még nem küzdötték le az iménti percekben átélt halálfélelmet. Végre, nagy lassan, közben dr. Calvarot támogatva, kibotorkálnak a pincéből.

AHOL VALÓBAN VOLT IS ELLENÁLLÁS

„Sibenik”, Weinert Lenke könyve a jugoszláv rezisztenciáról

Felejteni könnyebb, de nem szabad, emlékezni fáj, de muszáj. Nagyjából ez a jelmondata a történelem-írást kiegészítő emlékiratoknak, háborús regényeknek és leírásoknak, kivált pedig a vézskorszakot megörökítő prózai, vagy színes, de mindig tényközlő műveknek.

Külön csoportot képeznek e dokumentumtárban a partizán történetek. Készakarva folyamodunk a „historiák” kifejezéshez, mert a magyar zsidóság érthető viszolygással fogadja a partizánokról és ellenállókról szóló regényes beszámolókat, mint ahogy anyai jízárásuk előtt meglehetősen kétkedéssel néztek végig az ugyanerről a témáról szóló filmeket, színdarabokat. Ezek ugyanis oly hatalmas számban követték egymást, ami egyáltalán nem állt arányban az akkori Magyarországon valóban megnyilvánuló ellenállással, pláne partizán-tettekkel. A bizalmatlanság másik oka annak a tudata volt, hogy valóban önfeladózó, vakmerő, halálraeszt hősei a náci ellenállásnak főként a brichát végrehajtó zsidó fiatalok voltak — róluk viszont nem készült sem film, sem színdarab. Senki sem tagadja, hogy akadt olykor, akadt magyar ellenálló is, de távolról sem annyi, amennyi a színi és filmirodalomban, melynek túlzásai a való tényeket is valószínűtlenné tették.

Fém ez a helyzet a szerb partizánok, a jugoszláv ellenállók körül. Az ottani halálmevető rezisztencia történelmi tény, hiszen kezdetül fogva számos náci hadosztályt kötött le a Balkánon, később pedig szinte reguláris hadsereggé fejlődött, amely joggal tarthat igényt a győzelem babérajára.

Ezért figyelünk fel érdeklődéssel és elismeréssel a „Sibenik” című könyvre, melyet magyar zsidó szerző, a tel-avivi Weinert Lenke írt, ami azonban nem a magyarországi, hanem a délszláv ellenállásról, partizán mozgalomról számol be, amelyben mindvégig hősi szerepet vitték szerb, horvát sőt magyarországi zsidó férfiak, nők is. Közülük szerényen, önnön szerenét jótanyival fel nem nagyítva, maga a főhősök.

Meglehetősen ismeretlen időkbe-terekre vezet bennünket a lelkiismeretes, színes írás. Kevesen tudják, mi zajlott le a délszláv országban, ahol első nagy kudarcot szenvedte el a nemesely, amikor 1941. március 27-én Belgradban puccsal döntötték meg a trónt és Jugoszlávia felhontotta a németekkel és olaszokkal kötött hármass paktumot. Ekkor valózott háborús a közvetlenül ezélt megvillett maugar-jugoszláv örök barátság is. Ami azonban rést ütött a nemesely frontjának e széles szakaszán, az már 1941 kora tavaszán, tehát a magyar zsidóság tragédiáját már 3 teljes évvel megelőzve rendítette meg a jugoszláv zsidóság létalániát, leminimálta a élet- és vagyon- biztonságot — és ezzel is vajmi keveset tudunk ezélt a könyv elött.

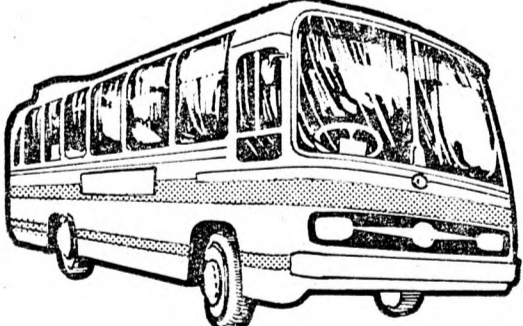
A németek és olaszok ugyanis tüstént bevonultak Jugoszlávia, a magyarok a Vajdaságra, szerb és horvát hábkormányok egymással versengve szolgálják ki a megszállókat, s így a zsidóság az első naptól fogva szabad préda, kivált a németek megszállta területeken, s legfeljebb az olaszok által elfoglalt pár városban bízhának olykor-olykor a valamivel türelmesebb, néha hanyagabb, máskor jobbindulatu olasz katonákban, tisztviselőiben.

Weinert Lenke, a dráma cselekvő szemtanuja könyve minden egyes fejezetével bevilágít ennek a történelmi méretű kósznak egy-egy zugába. A maga és a többi zsidó balsorsától függetlenül is tudja szemlélni és bemutatni ezt a mindenki mindenki ellen világot, a délszlávok ketté, sőt sokféle szakadását. Tanulásának sok érdeme közül kiemelkedik a felek jellemzése: nem jel-szavakkal, nem általánosításokkal, hanem az események kapcsán érzelmetti, általában milyen alantas, hitvány elemek csődültek a egyetlen megszallók és hóhér helytartók köré, és mily elszánt, határozott férfiak, nők vonultak ki az erdők-hegyek közé a szabadságharcosokhoz, vagy maradtak ott, a megszállott városokban, falvakban, hogy onnan láthassák el a harcokat fegyverrel, élelemmel, információkkal. Rendkívül tanulságos az a kép is, amit az olasz megszállókról nyújt, az olaszok melegebb, a fanatikus kegyetlenség által nehezebben legyűrhető jelleméről. Történelmírása pedig főképp az avatja az egyébként regényesen is felfogható, mert igen színes és változatos, sűrűn izgalmas, sőt véletlenül feszült leírást, hogy a hősnő, aki alibanem a szerzővel azonos, igen szabatosan, tárgyilagosan, a legkisebb ténybeli részlethez is ragaszkodva írja le önnön szerepét az ellenálló mozgalomban.

Szó sincs itt látványos, színre kívánczó, s épp ezért kétélyeket ébresztő tömeg-akciókról. Erre nem is lenne alkalmas a szép fiatalasszony, aki zsidónő léteire a fasiztik megszállta városban saít, illetőleg férje, a neves és tisztelt főorvos néven él, ilyenekben részt sem vehetne. Nem is vennék ilyen-mihez igénybe a partizánok összeköttető, akik jól tudják, mire alkalmas ebben a kockázatos helyzetben: információk gyűjtésére és sürgős továbbítására, összekötő szerepre, kikálók megszéitására és segélyezésére, partizán sebesültek kórházba juttatására és fedezésükre, végül a megszállók kábulatának, fő kénn pedig várható akciók kifürkésztésére, ami a hősnőnek épp azért áll módjában, mert köztük élve látsza a passzív polédrasszony szerepét. Röviden: a hősnő nem öl, nem robbant, nem szöktet, „mindössze” az életét kockáztatja több mint három, örökkévalóságnak tűnő év során.

A „Sibenik” már ennél gyéreb tartalommal is ablak lenne, mely eddig nagyjából ismeretlen tájra vilik. Dus adattára, elemző módszere, magával ragadó hangja azonban ennél is többé teszi, valóságos kitalátóvá, ahonnan tettekbe, lelkekbe, történetekbe, pillanthatunk be. Emlékezni fáj, de muszáj. Az emlékezés írója akkor is, most könyvével is menteszi kötelességet. Munkája minden szempontból megérdemelne a nyomdafestéket.

TIJULÉJ HAGÁLIL T.A. MEGHIVJA
4 NAP ÜDÜLÉSRE
EJLÁTBAN ÉS SÁRM-E-SEICHEN



1490.— HÉTRE
inkluzív é. t. a.

öt új kirándulás

- Csütörtök, 27. 10
 - Csütörtök, 3. 11 ● Hétfő, 7. 11, vallásosoknak
 - Csütörtök, 24. 11 ● Hétfő, 28. 11, vallásosoknak
- AZ ÁRBAN:**
- ★ Alvás + reggelik és vacsorák az éjláti Gánéi Sulámit **** szállóban.
 - ★ Vezetett kirándulás útban Ejlátha, Beér-Séván, Szde Bokérben és Micpe Rámonban.
 - ★ Vezetett kirándulás Neviotba, Di Záhávba és Sárm-E-Seichbe.
 - ★ Látogatások a fjordokhoz, az éjláti vízalatti kitalóba.
 - ★ Vissza T. A.-ba vezetett kirándulás Salamon oszlopaihoz, a Holt-tengerhez, Ejn-Gedibe és Jeruzsálembé.
- Részletek és feliratkozás:
A TIJULÉJ HAGÁLIL ● TEL-AVIV
Hájárkon u. 142. tel. 220819 ● 225817 ● 221372

★ Tapéták óriási választékban
★ Faltól-falig szőnyegek
★ P.V.C. padlók — Hősziget
★ Munkák kivitelezése
Import — angró — detail
Az exkluzív francia tapéták kizárólagos képviselője és szerzője:

INALTERA

Szép otthon akarsz? Vegyél tapétát apukámná!

Strasser Tapetim

TEL-AVIV ● SHENKIN JICA 20
Telefon: 28 15 54, 28 23 39, 28 69 69
NYHVA EGYFOLYTABAN 8—11-IG

UJ REGGELI ÉS ESTI KURZUSOK INDULNAK 27. 10-TŐL
Beiratkozás még e héten!

TANULJON 3 HÓNAP ALATT
KÖZHASZNÁLATU
ANGOLT

TEL-AVIV — a „Herzlia gimnáziumban és az ebesz országban

- Kezüknek, haladóknak, továbbképzősöknek és heszélgetés ● Fiataloknak, katonáknak és idősebbeknek ● Délelőtti, délutáni és esti osztályok

„ULPAN L'ANGLIT” — MACHON „DAN”

TEL-AVIV Herzlia gimnázium épület, Iahofinsky 106 este 8-ig. Tel. 268128	TEL-AVV Dávid Hámelech utca 5, d.e. 9. 1. 16-19-ig Tel. 268128 Ibn Gvirol 61.	RÁMÁT-GAN Bialik utca 77, a „Rámát” mozival szemben. Tel. 268128	PETACH-ILKVA Chovevej Cion 14, d.u. 4.30-tól este 7.30-ig. Tel. 912955
---	--	--	---

IERUZSÁLEM „Ron” mozi épület Akiba 1 Tel. 232748	ECHOVO Herzl 190 szoba 21, 4-től 7-ig 956689	KIRJÁT CHAJIM Hásáiráf 44 Bér Ám” után 5.-7-ig	BÁT-JAM Rothschild 2 a Mácévánai Tel. 268128	HAIFA „B’maále” iskola smárjáhu Levin 30. 16-19
---	--	--	---	--

ZENEÉLET

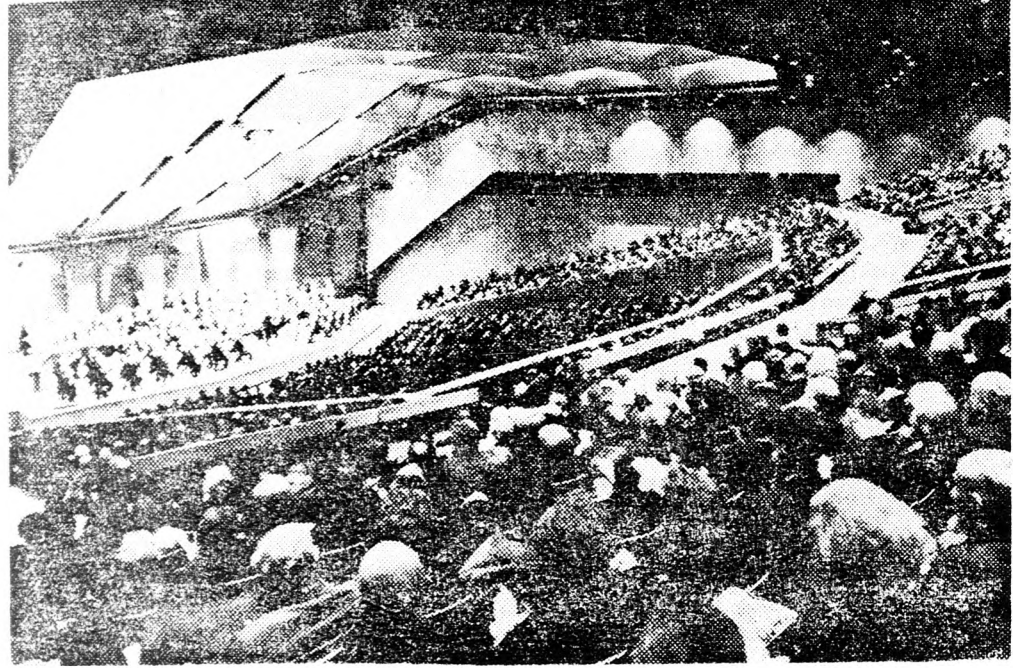
A HUSZÉVES MANN AUDITÓRIUM

A Filharmonikus Zenekar díszhangversenye Artur Rubinstein védnöksége alatt. — Vezényel Zubin Mehta. — Szólisták: Isaac Stern (hegedű) és Leonard Rose (cselló)

HANGVERSENYTERMEK
REGELNEK —

Kezdetben vala a Táarucha, a lezajlott Nemzetközi Mintavásár hangversenyterem megalakított hatalmas csarnoka 1936 decemberében Arturo Toscanini nyitotta meg, s később itt lépett fel a nagy alapító, Broniszlav Huberman, itt vezényelték Felix Weingartner, Issay Dobroven, Szenkár Jenő, Hermann Scherchen, egy nagy heterogén összetételű, de páratlanul lelkes közönség előtt. Az első sorokban szmokingos urak, estélyi ruhás hölgyek ültek, hátrább rövid khakinadrágos olék, kibucnyikok. A hullámlemez-tetőn

barátaink, Leonard Bernstein vezényelni, Isaac Stern, — a megbetegedett Piatigorszky helyett Paul Tortelier csellista, (kinek családja akkor egy kibucunkban élt), — s fejedelmi nagyságában — Arthur Rubinstein. A műsört — a mostani jubiláris koncerttől eltérően — izraeli mű, Noam Seriff „Ünnepi nyitánya” vezette be, s a Mendelssohn-hegedűverseny, Ernest Bloch „Slomo”-rapszódiaja és Beethoven Esz-dur zongoraversenye követte. Az akusztika komoly gondot okozott a zenekarnak s évekig tartott, míg annak fogyatékságait nagy erőfeszítésekkel, különleges tetőszerkezet beépítésével sikerült kiküszöböl-



kopogó eső olykor tulharsogta a teremben elhangzó zenét. De tíz éven át megszentelt csarnoka maradt a chalucí szellemű zsidó zenekulturának.

1946-ban a 700 személyes Ohel Színházban húzódtól meg a Palestine Orchestra, melynek terme nem mindig telt meg, s melyet nem kíméltek meg sem a politikai viszonyok, sem az időjárás. Az eső he-be-csorgott a pódiumra koncert közben. — Néhány év múlva a tágasabb, 1000 ülőhelyes, kényelmesebb, Balfour-utcai Ohel Sémbe költözött az Izraeli Filharmonia. Előkelő vendégei között szerepeltek Leonard Bernstein, Szergej Kuszevicsky, Bernardino Molinari, Igor Markevics, Mitropoulos, Josef Krips, Solti György, s itt lépett fel országunkban először Jehudi Menuhin, Jsa Helfet, Gregor Piatigorszky, Claudio Arrau, Isaac Stern s mások. De a rohamosan növekvő ország és zeneszerzők lakossága számára ez a terem is hamarosan túl szűknek bizonyult.

Huberman 1935-ben, egy évvel zenekara megszületése előtt tartott prófétiás beszédében mondotta: „Eddigi tapasztalataim alapján merem állítani, hogy a jövő páratlan zeneszeretője és zenei szükséglete a lakosság számához viszonyítva a hat- vagy nyolcszorosát teszi ki más országokénak.”

32 évvel később a MANN AUDITÓRIUM igazolta Huberman jóslatát. Keletkezésének történetét a zenekar koncertmestere és műfőtitkára az illusztrált vezetője taja, néhai Cvi Hattel fejezte fel, akinek jelentős szerepe volt a kulturapalota megszületésében. — „Amerikai turném alatt, 1951-ben Philadelphia koncerteztünk, hol a nagy mecenás és zenekarát Frederik R.Mann lakott. Az egész város lázban égett, autóbuszok a zenekar transzparenseit hordozták, s a polgármester állt az üdvözlő küldöttség élén. Ebben az ünnepi hangulatban Frederik Mann és felesége koncert után fogadást adott a zenekar számára, melyen a város elkötelezettsége és a diplomáciai kar képviselői is hivatalosak voltak.” Hattel üdvözlő beszédében megjegyezte, hogy amilyen csodálatos a hatalmas amerikai koncerttermekben játszani, olv elszomorított, hogy Izraelnek és zenekarának még nincs megfelelő terme a nagyszámú hallgatóság befogadására. — „Meglesz a ti koncerttermetek!” — felelte a mecenás. „Frederik Mann nyilatkozata úgy hatott ránk”, — írta Hattel —, „mint a Balfour-deklaráció. És haladéknélkül megkezdtük a tárgyalásokat az Amerika — Izraeli Kulturális Alapítvánnyal a nagy terv megvalósítását illetően, melyhez Mann anyagilag is jelentős összeggel járult hozzá. Az ismert tel-avivi építész, Zeév Richter és Dov Karmi kaptak megbízást a tervezett elkészítéséhez a Tel-Aviv városához által felajánlott telken, a Habima tőzszeszad-ságában építendő koncertház építéséhez, melynek alapkövetéle 1953 április 5-én kisebb-fajta nemzeti ünnepnek számított. Természetesen súlyos akusztikai- és pénzügyi problémák késleltették az építkezés befejezését, melyhez Mann amerikai épületanyaggal járult hozzá, a kormány és a város pedig jelentős szubvenciókkal. Így végül, sok viszontagság után, 1957 október 2-án a zenekar már új otthonában nyithatta meg 22-ik szezonját a közel 3000-es teremben.

A megnyitó díszhangversenyt példátlan lelkesedés kísérte: idesereglettek legnagyobb

nie. De megnyitásától kezdve a mai napig azzal dicsekedhet, hogy bérleti hangversenyei — világrekordot megdöntve — telt terem előtt folytak le, egy-egy műsor többszöri ismétlése mellett.

A mostani ÜNNEPI HANGVERSENY hangulata felülmúlta a termet avató koncertét is. A virágokkal díszített dobogó mögött még az énekkari ülések is ki voltak árusítva, s a terem zsufolóság meglőző közönség kitörő lelkesedéssel üdvözlötte a megjelent személyiségeket, elsőnek a fehér öltönyében méltóságteljes, deleg tartással bevonuló Arthur Rubinstein, az őt követő Kacir államelnököt, majd viharos tapsokkal fogadta kedvence, Zubin Mehta ellenállhatatlan bájjal, irvítul megkezdett üdvözlő beszédét, melyben az ország és zenekara iránti mély szeretetet tuttatta kifejezésre. A műsor első száma, Brahms kettősversenye Isaac Stern (hegedű) és Leonard Rose (brácsa) közreműködésével forró sikert aratott. Szünet után a dobogón az ünnepelt mecenás, Frederik Mann mellett foglalt helyet Isaac Stern. Lahat polgármester, Philadelphia polgármestere társaságában, egymás után mondták el beszédeiket, meghatóan demonstrálva ragaszkodásukat irányunkban. Frederik Mann-nak Tel-Aviv város dísznagyi oklevelét nyújtották át, amit a mecenás megható szavakkal köszönt meg, egyben megemlékezve Cvi Hattel nagy érdemeiről a terem létrehozása terén. Befelezésül Mehta egyik legnagyobb számát, Mahler 1. szimfóniáját vezényelte az ünnepi hangulattól megihletett zenekar élén. Végetmérő ünnepi beszédet részesültek az összes közreműködők.

RUDOLF BARSÁJ MEGNYITJA
A KAMARA-ZENEKAR ÉVADIÁT

A felismerhetetlenségig feljavitott Kamarazenekar új zeneigazgatója, Rudolf Barsáj vezetésével megnyitotta bérleti sorozatát az akusztikailag nem legelőnyösebb Tel-Aviv Muzzeum Recanati termében. Az a drillszerű, kemény fegyelem, mellyel a kiváló mester zenekarát megszólaltatja, a vonósok tömören egyetemes hangzással és lendülettel felépítésével Beethoven 2-ik szimfóniáját új megvilágításba helyezte. Barsáj — alighanem orosz mintára — a heroikus és lírai részek erős kontrasztjára helyezte súlyt, nagyvonalúsága mellett is olykor túlmuszív hatást érve el. Minden nagy karmesternek megevan a „saiát Beethoven”-je, s érdekes volt Barsáj egyéni fel-fogását megismernünk. — Műsora további számaiért kevésbé tudunk lelkesedni, ezek a „személyi kultusz” jegyében állottak: egy ismeretlen orosz szerző, Alexander Lokshin (1920) 5-ik szimfóniája került bemutatásra, melyet két Shakespeare-zonettre írt s Barsájnak ajánlott. Willy Haparnas (bariton) nagyon plasztikus deklamációval adta elő, — a zenekari aláfestés színes és hangulatos, de nem hagy maradandó nyomot a hallgatónban. Barsáj feldolgozta Bachnak torzóban visszamaradt hatalmas kontrapunktikus munkáját. „A fuga művészetét”, melyből ezuttal csak a hármast-fuga került előadásra: nagy tudással, de inspiráció nélkül kidolgozva és hangszerelve. A teljes mű, melynek előadását az évad végére helyeztük eladásra, talán előnyösebb képet fog mutatni. A zenekar kitűnően játszott, bár kissé megmerevítve az erős fegyelmével által. PATAKI LÁSZLO

»IMÁDKOZOM IZRÁEL BÉKÉJÉÉRT...«

— Az izraeli Filharmonikus Zenekar meghódította a szíveket Európában —

A nyári szünet és a velejáró európai hangversenykörút véget ért. Kezddik az új koncert-évad. Az Izraeli Filharmonikus Zenekar tagjainak nem sok ideje maradt a tényleges pihenőre, mert alig csomagolták ki bőröndjeiket, kénytelenek voltak visszatérni a próbaterebe és magukra öltetni a szmokingot: megkezdődött a Filharmonia 42-ik évadia és vele együtt az F. Mann nevű viselői auditórium, a Héjchál Hátárbut építésének 20-ik évfordulójával kapcsolatos ünnepek.

„Arról álmodozom, hogy egyszer majd sikerül felállítani a filharmonikus zenekar mellett egy operaházat. Olyan operát, amely az évek folyamán világvíszonylatban is híres, élvonalbeli lesz és így megbecsülést, nresztiszt jelent Izrael államra és az egész zsidó nép számára”. Ezt mondotta, többek között, Zubin Mehta a Filharmonia zeneigazgatója, a világhírű karmester, amikor a zenekar európai turnéja során beszélgetett.

„Annak idején a filharmonikus zenekar felállítása is utópiának számított és sokan kétsébe vonták, hogy egyszer majd megvalósul. Minden nagy vágyat, vagy ideált rendkívül nehéz megvalósítani, de biztosra veszem, hogy következőes kitértással meg lehet szervezni az izraeli operaházat is. Mert szükség van rá. Számomra nem kétséges, hogy erre a célra taláink elég zsidó mecenást a nagyvilágban, sőt neves külföldi művészek is hajlandók lesznek az új izraeli operaházban vendégszerepelni. Mindez ma csak vágyálom, de ki tudja? Talán ez az álom is egyszer megvalósul!” — folytatta Mehta.

„Izrael állama szempontjából felbecsülhetetlen értéke van a Filharmonia külföldi vendégszereplésének. Ezek jönnek el a koncertekre, a tévé és a rádió révén milliók látják és hallgatják s így sikerül rányomni hővéget szízeszer tömegekre, fiatalokra, öregekre és olyan fontos emberekre, akiknek tevékenysége rányomja hővéget a világ sorsára. Rendkívül fontos Izrael számára mindez, most, amikor szorult helyzetben van. Tulajdonképpen, mikor nincs Izrael szorult helyzetben?” — mondja a karmester.

A zenekar vitathatatlanul felbecsülhetetlen szolgálatot tesz Izraelnek, mert a zene — nemzetközi nyelv. A stockholmi zenekar igazgatója és más élvonalbeli zeneember nyíltan megmondotta, nézetük szerint Mehta a világ három legnagyobb karmestere közé tartozik.

Nincs ebben túlzás, mert Zubin Mehta, aki mint az angliai Liverpoolban megrendezett fiatal karmesterek nemzetközi versenyének nyertesé, 17 évvel ezelőtt szerenelt először az izraeli filharmonikusokkal, — ma a lekeresettebb karmesterek közé tartozik a nagyvilágban. Jelenleg a new-yorki filharmonikus zenekar zeneigazgatója is, ami a siker és elismerés csúcspontjának egyik fokmérője, Mehta őszinte, nagy barátja Izraelnek. Közvetlen modoru és szívvelies. Az európai hangversenykörúton a zeneszékkel együtt autóbuzson tette meg az egyes városok közötti hatalmas távolságot. A zenekart vendégül látó „Daphna” luxushajó utasainak kedvence volt. A hajó Caras görög hajómánás, a nagy zenekarát tulajdona, aki egyuttal Mehta jóbarátja is.

Az európai országokban, beleértve a skandináv államokat, van egy szép szokás: ha a koncert tetszik, akkor a közönség perceként ütemesen tapsol és a lábaival dobog. Ez volt a helyzet a Filharmonia több koncertjén. A lelkes közönség közel egy órán át tapsolt és dobogott lábaival, amíg a zene-

kar kénytelen volt „ráadás” adni. Másutt, ahol a fáradt zenészeknek már nem volt erejük ráadás játszani, kénytelenek voltak a teremben leoltni a villanyt, hogy távozásra kényszerítsék a lelkesen tapsoló közönséget.

Néhány külföldi újsáíró megkérdezte, igaz-e a hír, miszerint Mehta zsidó. Amikor megmagyarázták, hogy Mehta nem zsidó, hanem hindu származású, úniknek családja évszázadokkal ezelőtt Perzsziából került Indiába, nem akartak hinni nekünk és továbbra is Mehta zsidó voltát hátoztatták...

Konkvens álláspontjukat ezzel magyarázták: lehetetlen, hogy egy olyan híres ember, mint Mehta, ilyen oadaó, színté szélsőséges féltékenységgel szeleálla Izrael államát, ha nem zsidó. Amikor a történetet elmeséltük a Maestronak, legyintett: „Ha azt mondják zsidó vagyok, büszke vagyok rá. Fejet hajtok a zsidó nép szenvedési ereje előtt, tudván, hogy éveken át nem volt egy perc békéje és nyugalma. Fejet hajtok az Izraelben élő nép teherbírása előtt, mert a visszatérő súlyos háborúk és állandó anyagi problémák dacára örösi léptekkel sikeresen fejlesztik országát. Fejet hajtok Izrael bátor fiait előtt, akik életüket áldozták az ország biztonságáért. Valahányszor visszatérek Izraelbe, ünnep a számomra, olyan mint-ha a saját némemhez és országomhoz térnék vissza. Nagy nap ez számomra.”

Az oslói hangversenyen jelen volt Szonia koronahercegnő, a trónörökös hitvese, aki a szünetben hosszan elbeszélgetett Mehtával. Amikor a karmester a fából épült új koncertterem struktúráját s akusztikáját dicsérte, a trónörökös nő mosolyozva jegyezte meg: igaz, hogy Norvédiában sok a fa, mégis a koncertterem építéséhez szükséges különleges épületfát Kanadából importálták.

Az egyik tradicionális dániai zene-, színház- és folklór-fesztiválon az Izraeli Filharmonikusok játszották a megnívó hangversenyt. A koncerten jelen volt II.Margaret dán királynő, aki a királyi család kíséretében külön fejedelmi hajón jött a hangversenyre. A királynő barátságosan elbeszélgetett Mehtával, aki ismertette vele a Filharmonia történetét, problémáit és fontosságát Izrael barátai szempontjából.

A fesztivál-nyitó ünnepség után fénys fogadást rendeztek és a meghívottak között volt egy orosz diplomata, aki hazáját képviseli Dániában. Elmondotta, hogy lelkes zenekarát és szívesen hallgatta meg az Izraeli Filharmonikusok játékát. Percekkel később már a zenekar orosz származású tagjainak egyfűjében állott, akikkel anyanyelvén barátságosan elbeszélgetett és meleg szavakkal dicsérte játékkukat. Kifejtette, hogy M-hler V. szimfóniájának előadásformája tette rá a legnagyobb benyomást. A zenészek Izraelről beszéltek, életükről és munkájukról, majd megkérdezték tőle, van-e mód arra, hogy az Izraeli Filharmonikus Zenekar a Szovjetunióba látogasson és ugyanakkor a leningrádi és a moszkvai zenekarok Izraelbe jöjjenek.

A szovjet diplomata elmosolyodott: „Az én szempontomból akár nyomban is sor kerülhet, de ez nem tőlem, hanem globális politikai szempontoktól függ”. A szovjet diplomata megnevezte magát, majd készségesen engedte, hogy az izraeli zenekar tagjaival együtt lefényképezék.

A fesztivál színhelyére tartó sétaúton fedélzetén találkoztunk egy tömzsű, széles, 110, 71 éves férfival, aki elmondotta, hogy német mérnök és ez az első eset, hogy sétahajóval indul kirándulásra. Amikor megkérdeztük tőle, hogy harcolt-e a második világháborúban: „Természetesen, de még mennyire. Harcoltam az összes fronton, amíg szovjet fogságba kerültem. A barbár oroszok tömegesen gyilkolták a németeket. Az oroszok nem emberek, gyilkosok akiknek soha nem tudom megbocsátani, hogy mit tettek a németeknek.”

Megkérdeztük tőle, tudja-e, hogy a második világháború idején mit tettek a zsidókkal és más népekkel a németek? Vajon tud-e Auschwitzról, Dachauról, Majdanekről és más megsemmisítő táborokról, ahol a németek 6 millió zsidót gyilkoltak meg és még más népekhez tartozó többmillió embert öltek meg. „Ez lehetetlen — válaszolta — szemszedett hazugságok, amelyeket a zsidók és a kommunisták találtak ki. A német nép humánus nép és képtelen ilyen borzalmas bűncelekmények elkövetésére”. Ugy éreztük, hogy fejünkbe száll a vér szava: hallatán és ezt válaszoltuk: „En is zsidó vagyok és izraeli, akinek csaknem az egész családját kiirtották a németek, vagyis az Ön népe. Lehetséges, hogy az Ön egyik vagy másik családtagja is résztvett a gyilkosságokban”.

A német mérnök elszápd. Magyarakodni kezdett, hogy kénytelen visszatérni fiúkéjébe, pihenőre van szüksége, mert a mult hónapban két súlyos műtéten esett át és orvosi tanácsra köteles 2 órát pihenni. Az eset után többé nem jött ki a kabinjából.

Egyik beszélgetésünk során Zubin Mehta megjegyezte, hogy az utóbbi évek során több fiatal zenei „született” Izraelben. Példaként említette Dániel Bärenbojm, Jichák Perlman, Pinchasz Zuckerman és még mások neveit, akik a világ minden részében tiszteletet és megbecsülést szerettek Izrael számára. Elmondotta, hogy a közelmultban két újabb fiatal izraeli zenit fedeztek fel: az egyik Slomo Münz hegedűművész, a másik Jefim Bronfman zongoraművész. Mehta mindkettőjüknek fényes karriert jósl.

A Maestro most azon töri a fejét, hogy a Filharmonikusok milyen módon ünnepelhetik meg az államalapítás 30-ik évfordulóját. Az elgondolás szerint két nagy szabadtéri hangversenyt rendeznek: az egyiket a tel-avivi Máchéj Jiszráel téren, a másikat pedig Jeruzsálemben, ha találnak a célnak megfelelő helyet. Lehetséges, hogy Haifán, a Gáiliban és Beér Séván is rendeznek ilyen szabadtéri koncerteket. Mehta reméli, hogy sikerül megfelelő érdeklődésre és együttműködésre találni az érintett városok polgármestereivel.

A Filharmonikusok Belgiumban megrendezett körut-záró hangversenyén a nemzetközi zenevilág számos előkelősége vett részt, közöttük Arthur Rubinstein. „Életem nagy élményei közé tartozik az Izraeli Filharmonikusoknak Zubin Mehta vezénylete alatt megtartott hangversenye. Nagy kár, hogy a korommal járó testi korlátozottságom miatt nem áll módomban fellépni ezzel a nagyszerű zenekarral. Igazán nagyon sajnálom Kérem, tolmácsolja az összes kedves izraeli barátomnak, hogy minden gondolatom és érzésem a számomra mindennél drágább Izrael államáé és az ország békéjéért és biztonságáért imádkozom” — mondotta az 62 Mester.



ISAAC STERN

Fagyas Mária:

A HADNAGY ÉS A BIRÓ

44.

Budapesti útja után Kunze úgy érezte, hogy Bécs az egyetlen hely a világon, ahol hazaérkezett. A szakácsnő közölte vele, hogy Rose Grazba utazott, Paul nagybátyja temetésére.

A kapitány éppen asztalhoz ült, amikor Rose telefonált. „Tegnapelőtt halt meg — mondta — holnap temetjük”. Rose számára a telefonbeszélgetések mindig valami titokzatosan újat jelentettek és szüntelenül attól tartott, hogy a drót másik oldalán nem hallja amit mond. „Az ügyvéd azt mondta, hogy a végrendelet dolgában még várni kell néhány hétig, bonyodalmasnak azonban, úgy látszik, nem kell tartani, ennek ellenére itt maradok, amíg tisztázódik ez a dolog.”

„Még a temetést sem várta meg — gondolta Kunze — máris beszélt az ügyvéddel”. A kapitány azonban rögtön szemrehányásokat tett önmagának ezért az elítélő gondolatért.

„Vigyázz magadra” — mondta Kunze és rossz lelkiismerettel vette tudomásul, hogy valójában örvend annak, hogy egyedül fogaszthatja el a vacsoráját és az üveg Burgundit.

*

Kunze első ízben tapasztalta, hogy Dorfrichter dacos magatartást tanúsít.

— Ezek az átkozott folyosók — mondta Dorfrichter —, meg a lépcsők! Ma végigsétáltam az egész rakparton. Már mint a celámban. Nagyon elfáradtam. — Cigaretta-ra gyujtott. — Tud valamit a feleségemről kapitány ur? És a gyermekéről?

— Nem, azóta nem hallottam rólok, az utóbbi napokban azonban Budapesten tartózkodtam és felkerestem az ön barátját, Hódossy Zoltán kapitányt.

Kunze élesen figyelte a fogoly arckifejezését. Csak kevesen tudták a tisztikarban, hogy Hódossy is kapott Charles Francis-féle körlevelet. Ő az utolsó között kapta meg a küldeményt és a parancsnoka annak idején felhasználta, hogy ne beszéljen erről senkinek. Amennyiben Dorfrichter valóban azonos Charles Francis-szal, Hódossy nevének a váratlan említése megdöbbenést kellett okozzon nála. Am Dorfrichter nem mutatott semmiféle meglepetést, nyugodtan állta Kunze kutató pillantását. Mélyen beszívta a cigarettát füstjét, aztán elolította a cigarettát.

— Ön most azt várja tőlem, hogy megkérdezzem, miért kereste fel Hódossyt? — A hangjában kihívás volt.

— Csak ha ön is fontosnak tartja.

— Nem tartom fontosnak. Miért tenném önnök könnyűvé az életét?

— Ismét megjelent arcán az ironikus mosoly.

— És a következő kérdését is meg kell fontolnia, mert nem vagyok hajlandó magam sugalmazni.

— Csak bizza rám — mondta Kunze. — Barátja volt ön Hódossy kapitánynak?

— Jó barátja voltam. Most is azok vagyunk, legalábbis remélem. Nagyon rendes fiú. Főleg, ha meggondoljuk, hogy magyar. „Annak idején Moll ugyanezeket a szavakat használta” — emlékezett Kunze.

— Ön nem szereti a magyarokat?

— Nincs semmi kifogásom ellenük, de ez a piros-fehér-zöld hazafiság az idegimre megy. Nem tudom, hogy háboru esetén mennyire bízhatok bennük. Az az érzésem, csak akkor lesznek hajlandók résztvenni a háboruban a mi oldalunkon, ha valamilyen kiváltságokat biztosítunk a számukra. Isten tudja csak, hogy mennyi bajunk van velük most, békeidőben is.

— Ön mindig úgy beszél, mintha a háboru elkerülhetetlen lenne — jegyezte meg Kunze. Nem gondolja, hogy tulajdonképpen igen jól élünk? Egy háboruban nyilván többet vezethetnénk, mint amennyit nyertünk.

— Ez arról függ, ki a főparancsnok. Szenilis öreg koronahercegek, vagy fiatal emberek, akiknek új, modern, gondolataik vannak.

— Olyanok, mint ön?

— Miért ne, kapitány ur?

— Persze, az ön első ténykedése: falhoz állítani az ilyen magunkfajta javíthatatlan pacifistákat.

— Természetesen, kapitány ur, — vigyorgott Dorfrichter.

— Akkor valóban örvendhetek, hogy béke van, — Kunze csak nehezen vett erőt felháborodásán. — Hódossynál tartottunk. Ön azt mondta, hogy barátok voltak. Az apjával milyenek voltak a kapcsolatai?

— Az apja nagyképű számár.

— De ön elfogadta a vendéglátását.

— Egy ideig. Van egy magyar közmondás: „A szükség törvényt bont”. Mikor az ember olyan vakak helyen teljesít szolgálatot, mint Kecskemét, minden előfordulhat. Magunkfajta számára elképzelhetetlen, hogy a helybeliekkel tartsunk kapcsolatokat. Ezek csak a gulyást szeretik, a cigányzenét és sovinszák. Látni kellene egyszer, hogy ilnek estünként a „Beretvás” szálló éttermében és a fülükbe huzatják a kedvenc nótákat, miközben kövér könnyeseppék hullnak a borukba. És ha az ember megkérdi, hogy mitől keseredtek el annyira, akkor azt mondják, hogy „A csizmában nincs kéreg, mert megetté a patkányféreg” című dalt hallgatták. A kávéház új pénztárnője az év szenzációja. Ha az embernek sikerül elsőként elcsábítani, az az érzése, hogy a legmagasabb császári kitüntetésben részesült. Végül aztán ágyról-ágyra küldik. Egy Piroksa nevű szőke viszi a rekordot. Tizenegy embert betegített meg. Az ilyen istenverte fészekben csak inni lehet és nőzni.

— Színház nincs?

— Van egy épület, amelyet színháznak neveznek, de az előadások a Vig Özeget és a Lear királyt ugyanaz a társulat játssza ugyanabban a díszletben!

— Apropos, ismert ön Kecskeméten egy Brassay Klára nevű színésznőt?

— Igen, kapitány ur — Dorfrichter bőlintott. Nyilvánvalóan látszott, hogy várt erre a kérdésre.

— Milyen kapcsolatban volt ön vele?

— Olyanban, amelyről Hódossy Zoli bizonyára beszélt önnek. Viszonyom volt vele.

— Amint hallom, követte önt Bécsbe. Találkoztak itt később is?

— Igen, kapitány ur, — mondta Dorfrichter rövid habozás után.

— Annak ellenére, hogy ön eljegyezte magát egy más nővel? Ha nem családóm, ön megnevelte röviddel azután, hogy Brassay Klára Bécsbe érkezett.

— Igy van.

— Az esküvő után is felkereste?

— Nem, kapitány ur.

— Miért nem?

— Mert meghalt, — sziszegte a főhadnagy és váratlanul elvesztette könnyed hanglegységét.

— Mikor halt meg és miben? — kérdezte Kunze.

— 1907 október 1-én. Szívszélhűtésben.

— Honnan tudja?

— Ezt olvastam a halotti bizonyítványban.

— Ön Bécsbe hívatta ezt a lányt, noha akkor már elköltözött szándéka volt nőül venni jelenlegi feleségét. Amikor ideérkezett ön meglátogatta, aztán két hét múlva meghalt, s a halála után három nappal ön megházasodott. Tökéletesen időzített terv, gondolom.

— Először is nem kértem arra, hogy kövessen, engem. Amikor elhagyta Kecskemétet megmondtam neki világosan, hogy köztünk mindennek vége. Ugy látszott, hogy belenyugszik. Aztán megérkezett Bécsbe és, miért tagadnám, terhemre volt.

— Amennyire megértettem a helyzetet, Brassay Klára az öreg Hódossy védené volt. Dorfrichter élesen félbeszakította: — Védené? Egy ringyó volt.

— Rendben van, ringyó volt. Ennek ellenére ön viszonyt folytatott vele és elhagyta.

— Nem, Brassay Klára felnőtt ember volt, tudta mit csinál. Az igazat megvallva, nem értem az ön szemrehányásait kapitány ur. Ha egy ilyen dologért rossz lelkiismerettel kell élnünk, akkor az egész tisztikar megszaggathatja ruháit és hamut szórhat a fejére.

— Van egy tanuvalomásom valakitől, aki beszélt Brassay kisasszonnyal röviddel annak halála előtt. Ez a tanu azt állítja, hogy a kisasszony barátja — vagyis ön, — altatótablettákat szerzett be neki. Valóban ez történt?

(Folytatása jövő pénteki számunkban)

ELŐTTÜNK AZ ÉLET

N. Da Amédée ur mindig vasárnap jött magát lediktálni. Ezen a napon a nők nem strichelnek, karácsonyi szünet van, és mindig volt is nálunk egy-kettő, hogy elvigyék a kölyküket egy parkba friss levegőt színi, vagy valahová 'tebedelni. En mondom magának, sokszor a lepedőakrobaták a legjobb anyák a világon, mert nekik ez változatosságot jelent a kuncsafok után, meg aztán egy kölyök a jövőt jelenti a számukra. Na persze, vannak, akik ejtik az embert, és akikről többé egy kukkot se hallani, de ez nem jelenti azt, hogy nem haltak meg, és nincs mentességük. Voltak, akik csak hétfőn délben hozták vissza a csemetéjüket, hogy a lehető legtovább vele maradhassanak munka-kezdést előtt. Szóval, aznap csak az állandó srácok voltak otthon, ami főleg engem és Bananiát jelentett, aki már több, mint egy éve nem fizetett, de tökéletesen tojt az egészre, és úgy viselkedett, mintha otthon volna. Tulajdonképpen még Mózes is ott volt, de csak fél lábbal, a másik felével már egy zsidó családnál álldogált, akik csak afelel akartak megbizonyosodni, hogy nincs semmi örökölt terhecske, amint azt már volt szerencsém, mert ez az első dolog, amire az embernek gondolnia kell, mielőtt nekiallana szórni egy kölyköt, ha nem akar később pófára esni. Katz doktor kiállított ugyan egy bizonyítványt a számára, de ezek a népek személyesen akartak meggyőződni, mielőtt fejest ugranának a dolgoba. Banania a szokásosnál is boldogabb volt, éppen fölfedezte a fityülijét, és ez volt az első élmény életében. En olyan izéket tanultam, amikből egy mukkot se értem, de Hamil ur a saját kezével írta le nekem őket, és egybeként se volt a dolgom jelentősége. Még ma is föl tudom mondani magának, mert az örömet szerzene neki: elli habb Allah la ibri girhu szubhan ad dem la jazul... Ez annyit tesz, hogy aki Istent szereti, az senki mást nem kíván, csak őt. Ami engem illet, én jóval többet kívántam volna, de Hamil ur megoldoztatta bennem a vallást, mert maradjak bár életfogytig Franciaországban, mint maga Hamil ur, akkor se szabad megfélekednem arról, hogy van egy saját országom is, ami még mindig több a semminél. Az én országom, az olyasmi lehetett, mint Algéria vagy Marokkó, még ha nem szerepeltem is sehoh dokumentációk szemponthoz, Rosa asszony ebben biztos volt, nem kedvtelésből nevelt arabnak. Azt is mondta, hogy neki ez nem számít, a szarban mindenkik egyformák, és ha a zsidók meg arabok egymásnak esnek, hát csak mert nem gondoljuk, hogy a zsidók meg arabok különöznek a többiekétől, és épp a testvériség teszi ezt, kivéve talán a németeket, ahol még egyéb is van. Elfelejtettem mondani, hogy Rosa asszony Hitler urnak egy nagy képmását őrizte az ágya alatt, és amikor boldogtalan volt, és fűhöz-fához kapkodott volna nagy hajában, csak előhúzza és elnézegette a képet, és máris jobban érezte magát, ez mégiscsak egy nagy gondnal kevesebbet jelentett.

Ezt nyugodtan mondhatom Rosa asszonyonként mint zsidónak a mentésére; szent asszony volt. Na persze, azt kajálatat velünk, ami éppen a legelső volt, engem meg halálra nvuzott a ramadánal. Husz nap kaja nélkül, képzeltel, neki ez volt a mennyei manna, egész diadalittas képe kerekedett, amikor elérkezett a ramadán, és én elvesztettem jogomat a gefillete fische, amit saját magának főzött. A másik hitét, azt tisztelte a nyavalyás, de én rajtakaptam, amint sonkát eszik. Amikor megjegyeztem, hogy ez neki tilos, röhögött evet, azzal kész. Ramadánkor nem akadályozhattam meg a diadalmaszkodását, ugyhogy kénytelen voltam egy fűszerkereskedés kirakatából lopni ételmet, egy másik negyedben, ahol nem is-

mertek mint arabot.

Na szóval, otthon történt egy vasárnap, miután Rosa asszony az egész délelőttöt végigsírta; voltak érthetetlen napjai, amikor egyre csak sírt. Ilyenkor nem kellett piszkálni, mert ezek voltak a legjobb pillanatai. Ja, arra is emlékszek még, hogy a kis vietnámi asszony reggel kapott egy kecsketurót, amiért mindig az ágy alá bujlik, valahányszor csöngetnek; három év alatt, amióta nem volt senkije, már huszszor cserélt családát, és már kezdett igen csak elege lenni. Nem tudom, mi lett vele, de egyszer majd meglátogatom. Mellesleg a csöngetés nálunk senkinek se tett jót, mindig attól tartottunk, hogy a Szociális Bizottság száll ki. Rosa asszonyonként annyira hamis papírja volt, amennyit csak akart, ezt egy zsidó barátjával szervezte meg, aki már örök életre csak ezzel foglalkozott, amióta elevenen visszatért. Nem tudom, már mondattam-e, de egy rendőrfelügyelőnek, akit ő nevelt föl, mialatt a mamája vidéki fodrásznak adta ki magát, szintén a védelme alatt állt. De mindig akadnak irigyek, és Rosa asszony félt, hogy valaki följelent. Volt úgy is, hogy egyszer reggel hatkor hajnali csengetésre ébredt, és elhurcolták egy kerékpár-carnokba, onnan meg a németországi zsidó kolóniákba. Na szóval, ilyen előzmények után toppant be levelet íratni N. Da Amédée ur a két testőrelvel, köztük azzal, aki úgy megérte a pénzt, hogy senki se állhatta. Nem tudom, miért volt úgy a bőgyömben; azt hiszem azért, mert kilenc-tíz éves voltam plusz az apró, és nekem is kellett már valaki, akit gyűlölhettek, mint mindenkinél.

N. Da Amédée ur föltette a lábát az ágyra, és volt egy kövér szivarja, ami csak úgy szórta a hamut erre-arra, kerül amibe kerül, ő maga pedig azon nyomban kijelentette a szüleinek, hogy hamarosan hazatér Nigéria, és tisztességben telepesszik. Így visszagondolva, úgy vélem, szentül hitt ebben maga is. Gyakran észrevettem, hogy az emberek végül elhiszik, amit beszélnek; csak így képesek élni. Nem azért mondom, hogy hőcselkedjek, tényleg így gondoltam.

Azt még elfelejtettem mondani, hogy a rendőrfelügyelő, aki egy prostituálnak volt a fia, mindent megtudott, és mindent meghocsátott. Néha el is jött megcsókolni Rosa asszonyt, azzal a kikötéssel, hogy hallgattai fog, mint a sir. Ezt érte Hamil ur azon, amikor azt mondja, hogy vége jó, minden jó. Amit csak a jó kedély végett meséltek.

Miközben N. Da Amédée ur beszélt, bal oldali testőre egy fotelben ült, és a körmet ráspolyozta, a jobb oldali meg nem figyelt oda. Ki akartam menni vizelni, de a második testőr, az akiről szó van, elkapot mentet közben, és a térdére ütett. A szemembe nézett, rám mosolygott, még hátra is bökte a kalapját, és ilyesféle szövegbe fogott:

— A fiamra emlékeztetsz, kis Momo. Nizzában, a tengerparton vakációzik a mamájával, és holnap jönnek meg. Holnap ünnepejük a születésnapját, és kap egy biciklit. Eljöhetsz hozzánk, amikor csak akarsz, hogy együtt játsszunk.

Gözöm sincs, mi lett, de már évek óta bicikli nélkül se volt apám-anyám, ez meg itt beszél a nagy fene lyukat a hasamba. Szóval érte, hogy gondolom. Na jó, insallah, de ezt nem igaziból mondom, csupán azért, mert jó muzulmán vagyok. Föl lettem zaklatva, és hát előtört a düh, de iszonyatosan. Belülről jött, s ez a legrosszabb. Amikor kívülről jön, seggberugásokkal, szépen el lehet húzni a csikót. De belülről nem lehet. Amikor ez elkap, kimennék, és egyáltalán vissza se térnek, sehová. Mintha lakna valaki bennem. Üvöltözök, a földre vetem magam, a fejemet a padlóra verem, hogy kijussak, de nem lehet, a lakómmak nincs

lába, belülről sosincs lábunk. Jót tesz, hogy erről beszélnek, nécsak, mintha egy kicsit kijött volna. Érti, mit akarok mondani?

Na jó, mikor aztán kimerültem, és a többiek mind elmentek, Rosa asszony rögtön elvonszolt Katz doktorhoz. Csak úgy reszkett a félelemtől, és azt mondta az orvosnak, hogy tiszta sor: az örökölt terhecské jön ki rajtam, és én képes vagyok kést ragadni, és őt megölni álmában. Egyáltalán nem tudom, minek félt Rosa asszony mindig attól, hogy álmában ölik meg; mintha ez megakadályozná az alvásában. Katz doktortól előtört a méreg, és azt kiáltozta, hogy én szelid vagyok, mint a ma született bárány, meg hogy Rosa asszony szégyellhetné magát, amiért így beszél. Nyugtatónak rendelt neki, amiket ott tartott a fiókjában, mi pedig kéz a kézben tértünk haza, és éreztem, hogy szegény egy kicsit kényvelmetlenül érzi magát, amiért ok nélkül vádolt meg. De meg kell őt érteni, hiszen az élet volt az egyetlen dolog, amire maradt. Az emberek jobban ragaszkodnak az élethez, mint bármilyen máséhoz, ami direkt mulatságos, ha mindazokra a szérszékely gondolunk, akik a világban vannak.

Othton teletömte magát idegesillapítókkal, és azzal töltötte az estét, hogy boldog mosollyal meredt maga elé, amiért nem érez semmit. Nekem sose adott nyugtatót. Rendesebb asszony volt akárkinél, és ezt a példát máris illusztrálhatom. Ha Sophie asszonyt vesszük, akiknek szintén ilyen ribi-ovija van a Surcouf utcában, vagy azt az özevetet a Barbés körúton, akit a Comte nevű néhai férje után Grófnénak neveznek, nos, ezek néha tíz srácot is elvállalnak napközi ellátásra, és az első dolguk teletömni őket nyugtatókkal. Rosa asszony biztos forráshól tudta ezt egy portugál-afrikai nőtől, aki a Truanderie utcában harcolt a betevőért, és aki olyan nyugalmi állapotban vette ki a fiát a Grófnéktól, hogy a srác képtelen volt megállni a lábán, annyira összerogyott. Amikor fölényesítették, megint összerogyott, aztán megint és megint, és így lehetett vele játszani órákig. De Rosa asszonnyal a dolog épp fordítva állt. Mikor rajtuk volt a harctéri, vagy stílyos idegzavarban szenvedő srácok voltak épp nálunk napközi ellátásra, mert ilyenek is adódnak, ő saját magát tömte csillapítókkal. Akkor aztán ordíbilhatunk, ahogy a torunkunkon kifer, vagy mászhattunk egymás képre, föl se vette. Az én dolgom volt felügyelni a rendre, és ez tetszett is nekem, mert följobbalvátá tett, Rosa asszony közepe ült a fotelijében, hasán gyanúsákoeskaival és benne melegvizes tömlővel, és a fejét kisé félrehelyezte, ósásgos mosollyal figyelt minket, néha még oda is integetett nekünk, mintha elhaladó vonat lennénk. Az ilyen pillanatokban semmi hasznát se lehetett venni, és én vettem át a vezénlyést, hogy megakadályozzam a függönyök felgyújtását, ez az első, amit az ember lámba borít, amikor még nem nőtt be a feje lágya.

Az egyetlen dolog, ami képes volt egy kicsit mozgósba hozni Rosa asszonyt, ha egyszer nyugtatókat nyelt, a cső getés volt. Rosa asszony rettegett a németektől. Régi história ez, és benne áll minden újságban, és nem akarok belemenni a részletekbe, elég az hozzá, hogy Rosa asszony sose tért belőle magához. Néha különösen ének északáian, azt képzelte, hogy az egész még érvényben van, azok közé tartozott, akik az emlékekben élnek. Az öregreglyán sokat mesélt a náciokról meg az SS-ekről, és egy kicsit sainálom is, hogy későn születtem, és már nem láthatam a náciok hanvatromlokát, mert akkor legalább tudta az ember, minek él. Most nem.

(Folytatása jövő pénteki számunkban)

NŐK FIGYELMÉBE!

Új, haladó divat, klasszikus stílus fiataloknak. Ajánlunk divatos ruhákat exkluzív anyagokból, mérték után. Mielőtt határoz, nézze meg és hasonlítsa össze a kivitelezést és az árakat. Különleges modellek kövér nőknek. Estélyi és sportserzi ruhák, kabátok, kosztümök, szoknyák és blúzok, továbbá női nadrágok saját anyagokból vagy a megrendelőjéből, gyári áron.

„LILIAN” exkluzív női ruházati ház
T.A. Schatz u. 2 (Dizengoff 160 sarok), Tel. 227870

OLÉK, FIATAL PÁROK ÉS VÁTIK VEVŐK

★ Jelentékeny engedmény a hivatalos árakból és hitel-feltételek.

★ Amig beköltöznek állandó lakásukba, díjmentesen megőrizzük raktárunkban a vásárolt árukat.

Nálunk: friziderek, mosógépek, televízió, varrógép, „Philco”, „Electa” és más légszabályozók, tűzhelyek, radiátorok, gázkályhák, gőzfelvonók a konyhába, stb.

„TÁAM CHAJIM” TEL-AVIV, ALLENBY 27
(utolsó üzlet az udvarban)
J. Tiffenschneider vezetése alatt.
Tel.: 29 70 88 • Nyitva 9.30 — déli 1-ig és 4.30 — este 7-ig

FRIZURA 35. — 11

Wanda — Deutschfól,
Pierrehez — a Ben Jehudáról
T. A., Balfour 11. sz. alá

GERVAI FURS SALON

98 BEN JEHUDA ST
TEL-AVIV TEL. 226724

LISTED BY THE MINISTRY OF TOURISM

J. KAHÁN
szőrméüzlet
Tel-Aviv, Ben Jehuda 54
Tel. 286-701

Hölgyeim!

KIFOGÁSTALAN SZABÁSÚ ELEGANS SZOKNYA
BINDER KONFEKCIÓ
TEL-AVIV • Náchlat Benjámin utca 21, tel. 623081
RENDELÉSEKET MFREI UTÁN VÁLLALUNK

Glück az ismert sz=member

TAPÉTA, P.V.C. SZAKÜZLETE
RAMÁT-GÁN KÖZPONTJÁBAN, HÁROE 7,
a postával, Sekemmel szemben • Tel. 720807
Óriási választékban külföldi tapéták, linoleum, modern csillárok, fogasok, telefonpolcok. Nézze meg raktárunkat, vételkényszer nélkül. Vállalunk munkát otthonában, garanciával.

KEDVEZŐ FIZETESI FELTÉTELEK

A HETI SZIDRA

— LECH LECHÁ —

Az Örökkévaló így szólott Ábrámhoz: „Menj el országodból, szülőföldedről és atyád házából abba az országba, amelyet mutatok neked. És nagy néppé teszlek téged, megáldalak és nagyja teszem nevedet, és te légy áldással. Megáldom, aki téged áld és megátkozom, aki téged átkoz és benned legyen a föld minden nemzetsége”.

(Börésit 12, 1-3)

Avrahám Ávinu fellépésével a Berésit-könyv jellege hirtelen megváltozik. Eddig az előző tizenegy fejezetben a világ és az emberi társadalom hajnalhasadásáról számolt be. Az őstörténet azonban elhagyjuk a homályos ösvényt és a történelmi korszak teljes napfényébe lépünk.

Berésit könyvét lapozgatva úgy véljük, Avrahám Ávinu dráma sosem volt olyan idősebb, mint éppen napjainkban. Szólunk előbb idősebb fiáról, Jismáélról, akit Hágár nevével cselelt. Tudjuk, hogy Szará ősanánk féltékeny természetű volt és egy gyenge pillanatában elűzte a háztól a férje által teherbe ejtett cselédet. De az Örökkévaló anyaga megtalálta a szerencsétlen fehérepet a pusztában, a forrásnál és szóról-szóra így vigasztalta: „Nagyon megsokasítom magzatodat, hogy nem lehet megszámlálni sokasága miatt.” Majd így folytatta: „Ime, viselő vagy és fiat fogsz szülni, add neki az Ismáél nevet, mert az Örökkévaló meghallgatta a te nyomorúságodat. És ő olyan lesz az emberek között, mint a vadszamar, keze mindenki ellen lesz és mindenki keze ő ellene lesz; és valamennyi testvérével szemben lakik”.

A szövegben szereplő „pere ádám”, amit az IMIT tudósai vadszamarának fordítanak, a világhírű angol bibliakommentátor, S.R.Drive (1846—1914) szerint élénk leírása a sivatag fiainak, akik a törzsfőnökök kivételével senkinek a fennhatóságát nem ismerik el, továbbá ismertetőjélik, hogy halálmegeveők, hogy idegennel szemben hitszegők és hogy mindig kések háborúra, fosztogatásra”.

Hogyan vélekednek a magyarázók Szará ősanánk magatartásáról? Rabbi Mose ben Náchmán (RAMBÁN) a nagy spanyol-zsidó talmudista, kabbalista és írásmagyarázó, szó szerint a következőket írja:

„Szará, a mi ősanánk Hágárral szembeni rossz bánásmódjával vétkesen cselekedett, és Avrahám is vétkezett amennyiben ezt tette — ezért Isten látta az ő szenvedését és fiat adott neki, aki egy vad nép őse lett, amely később kegyetlenül bánt Szará és Avrahám utódaival”.

Igy vélekedik arról a szerencsétlen ügyről Rámbán és így vélekednek a többi klasszikus magyarázók is, amennyiben egyáltalán állást foglalnak a kérdésben. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy némely mai kommentátor, Szará ősanánk védelmére kelve megállapítja, hogy: „nagyon kevés asszony tűrt volna el Hágár szemtelenségét”.

A mi szempontunkból döntő jelentőséggel bír, hogy az Örökkévaló anyaga által tett ígéret szóról-szóra megvalósult. Hágár magzatai uralkíja ma a Perzsa-öböltől az Atlanti-óceánig terjedő, többmillió négyzetkilométert kitevő területet; száma meghaladja a 100 milliót; övek a modern társadalom legfontosabb nyersanyaga, az olaj; az Egyesült Nemzetek parlamentjében egész kórusral rendelkeznek, és mind a mai napig engesztelhetetlen haraggal és gyűlölettel vannak eltelve irántuk, akik családi alapon, azaz származásilag a legközelebb állunk hozzájuk.

Ha elfogadjuk Rámbán véleményét, az eddigi zsidó-arab háborúk, a gvilkos terror, Kirját Smoná és Málot gyászos eseményei egytől-egyig a Hágárral szemben elkövetett rossz bánásmód következményei. Így fizet a zsidó nép a mintegy 4000 év előtti hibáért. De így is megfogalmazhatjuk a tételt: ilyen finom és érzékeny a zsidó nép történelmi igazságérzete.

A Szidra perspektívájából nézve a dolgokat, a zsidó — arab konfliktus valójában nem egyéb, mint egy örökösödési per. Zsidók és arabok egyformán igényt tartanak Avrahám ősatya hagyatékára, illetve az ígért földjére. S ha Tiszaszász után Eötvös Károly háromkötetes klasszikusan szép művében a vérváddal kapcsolatban úgy szól, mint az ezer éve folyó perrel, amely még mindig nem ért véget, — a mi örökösödési perünk olyan idős, mint maga a zsidóság. Nyilván ezt érezte jó 900 esztendővel ezelőtt Rási, minden idők legilletékesebb szövegemagvárója, amikor a Tórához fűzött kommentárájának legelső szakaszát a kérdésnek szentelte. Rási abból indult ki, hogy a Tóra valójában törvénykönyv, és e jellegnek megfelelően az egész Berésit-könyv elmaradhatott volna. A természetes nyitányt a zsidó népeknek szóló első parancs képezhetné, amely a pészách intézményéről szól és Semot könyvének 12-ik fejezetében fordul elő.

Miután Rási felteszi az akadémikus kérdést, válaszába így fogalmazza meg:

„Berésit könyve azért jött létre, hogy meadöntse a zsidóság ellen felhozandó vádakat. Ha Izráel ellenfelei kifogásolják a honfoglalás tényét, mondván, rablók vagytok, mások birtokát szállítottok meg, mi — Berésit könyvével a kezünkben — nyugodtan mondhatjuk: Ime az Irás, az Örökkévaló teremtette az eget és a földet. Ővé a világmindenség. Amikor úgy találta jónak, előideink, az a bizonyos „hét nemzet” lakott ezen a földön. Később azonban az Örökkévaló más elhatározásra jutott és ezt az országot nekünk adta”.

A SZÉPSÉG NEM FAJ

Intézet köröm átitételére, általános és gyógymasszázsra nőknek és férfiaknak és hajszálak végleges eltávolítására arcoról és a test minden részéről az új elektronikus Epi-lot K. 2000 Depilatron módszerrel tűnélkül, nyomtalanul, fájdalom mentesen — a nemzetközi diplomás Málk Ásher vezetésével.

SHARON
TEL-AVIV, ALLENBY 93
TEL. 291492

Nyitva: vasárnaptól csütörtökig 9—19-ig
pénteken 8—3-ig.
Léghűtés.

Hát nem érdekes: a háromezer év előtti honfoglalás erkölcsi aspektusa álmatlan éjszakákat okozott Rásinak, aki 2000 évvel később a franciaországi Troyesben élt, ugyanakkor más népek történetében a honfoglalás — maga a hősi eposz. Hogy egyebet ne mondjunk: a Kelet felől elnyomuló Árpád hadai — a verekei hágn átelve — nem lakatlan területre hatoltak be. Élték ott annak idején abban a híres Duna—Tiszaközben besenyők, avarok és mindenféle más nációk. Nem tudjuk pontosan, de sejtiük, milyen volt a derék szittyák megszállási politikája, milyen szabadságjogokat biztosítottak az őslakosoknak. Tény azonban, hogy lelkiismeretfurdalásról, a honfoglalással kapcsolatos erkölcsi problémáról egyetlen magyar történelemkönyvben sem esik szó. Mint ahogy nem esik szó ilyesmire a többi népeknél sem. Ebből a szempontból is mi vagyunk a kiválasztott nép, amelynek történelmi igazságérzete ennyire finom, ennyire érzékeny.

És tegyük nyomban hozzá: akinek 4000 éves történelmi jussát ősei földjére ma is megkérdőjelezzük.

Az örökösödési perrel kapcsolatos gondolatot folytatni lehet. Noha a Templom pusztulása, illetve az állami függetlenség összeomlása után erőszakkal elhurcoltak bennünket, jogunkról sosem mondtunk le. Kétezer éven át Erec Jisráél jogos tulajdonosainak tekintettük magunkat. Egyedülálló a mód, ahogy népünk ezt a jogigényt napirenden tartotta. A hazatérési vágygal és reménnyel összekapcsolva imába foglalta, és a nemzeti géniusz kényszerített minden zsidót, hogy napon-ta többször mondja el ezeket a Cionnak és Jeruzsálemnek szóló hűségnyilatkozatokat.

Azután született meg a Chibát Cion mozgalom és ennek talajából nőtt ki a modern alijja és a politikai cionizmus. Évtizedes előmunkálatok után így értük el 60 évvel ezelőtt a Balfour-deklarációt, amely tulajdonképpen elsőfokú döntés volt a zsidó—arab birtokperben. Az első világháború után, amikor a győztes hatalmak békekonferenciára gyűltek össze, a zsidó népválasztó is szóhoz jutott. Menáchem Ussischkin, a zsidó delegáció vezetője, héberül beszélt a békekonferencián, és közben az egyik kezében Berésit könyvét tartotta, mondván, ime ez a mi telexkönyvi kivonatunk. Ebből az írásból (amelyet különben a világ minden nyelvére lefordítottak) világosan kiderül, hogy az Erec Jisráélnak nevezett ország a mi tulajdonunk. A másik kezében pedig sziderit volt, az a mai napig is forgalomban és érvényben lévő imakönyv, amely bizonyítja, hogy erről a jogról soha, egyetlen pillanatra sem mondtunk le.

A zsidó—arab örökösödési per (amelynek genfi tárgyalását utóbb a Carter-féle adminisztráció sürgeti) azért is egyedülálló, mert a területi rendezésen és az anyagi kérdéseken túlmenően, az érzelmi és vallási szempontok mindkét félnél döntő szerepet játszanak. Míg példának okáért a keresztény szentelvények körül legfeljebb az egyes szekták között léteznek differenciák, a zsidó—arab vonatkozásban majdnem az egész volumen benne van a vitás hagyatékban. Így elvitázzák jogunkat a Máchpela-barlangtól, amelyet Avrahám Ávinu vásárolt meg jó pénzért, és ahol őseink, Avrahám, Jicchák és Jákob alusszák örök álmukat. Elvitázzák tőlünk a Móriát, a Templom Hegyet, ahol Avrahám ősatya Jicchák fiát volt kész isteni parancsra feláldozni és ahol később felépült a Bét Hámiكدás. Az aránylag rövid 20 éves jordán uralom alatt friss arab sirkövekkel tüzdelték tele a Ráchel ősanánk bét-lechemi mauzóleuma körüli telket, ugyanakkor az Olajfák Hegyén lévő sirkert rendezésen likvidálták, hogy ilyen módon is eltüntessék a zsidó település nyomait.

Történelmi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy nincs olyan örökösödési per, amelyet ne lehetne dűlöre vinni. Olyan esetekben is van helye a kompromisszumos megoldásnak, ahol eredetileg mindkét fél az egész hagyatékra formál igényt. A megegyezés rendszerint olyan esetekben igazságos, amikor mindkét fél — elégedetlen.

De mit csináljunk azzal az ígérettel, amelyet az Örökkévaló anyaga tett Hágárnak? Hogyan osztozkodjunk Avrahám Ávinu örökségén, amikor partnereink — a tényleges szomszédok és rokonok — vadidegenek tekintenek bennünket és ezért hitszegők velünk szemben? Az első innepélyes szerződést a felsebbitő háború után Rhodos szigetén kötöttük velük, de ők az írást papírrongyagnak tekintették és a szemükbe nevettek. Gondoljunk csak a szíriaiak támadásaira, az Arab Légio magatartására, az Egyiptom által instruált fidaínokra, akik zsidó házak száját borították gyászba.

Amilyen egyedülálló ez az örökösödési per, olyan egyedülálló kell hogy legyen a megoldás is. Isteni csoda lesz, ha létrejön. A garanciaja is csak az Örökkévalóba és a zsidó nép erejébe és örökkévalóságába vetett hit lehet.

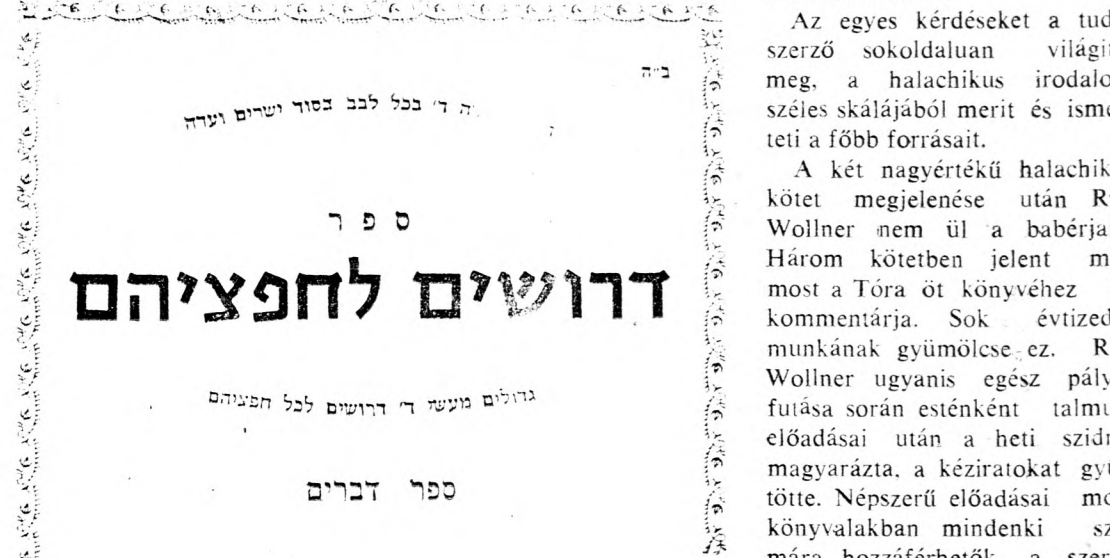
RAKTÁR KIARUSÍTÁS!
40% ENGEDMÉNY
EREDETI OLAJFESTMÉNYEKRE,
CSAK 1977 OKTÓBER HÓTAPBAN.
„PNINA” képtárléka
TEL-AVIV • IBN GVIROL 30,
TELEFON: 26 08 98
(a „Limor” mozival szemben, a passzázsban)

ÉTKEZŐSARKOK
SAJÁT KÉSZÍTMÉNY
TEAK * PALISANDER * TÖLGY * ESE *
FENYŐ
DUS VÁLASZTEK * DIVATOS MODELLEK
KÜLÖNLEGES RENDELÉSEK IS.
„MESULÁM”
Üzlet: Tel-Aviv, Merkáz Bááláj Meláchá 17,
telefon: 299924. Asztalosüzem: telefon: 823446

BUDAPESTTŐL ASKELONIG

Ráv Wollner Mose Dov áskeloni főrabbi pályafutása és irodalmi munkássága

A magyarországi orthodox nagyváradi (most Jeruzsálem) kos színezetet kap. Külön feje-
rabbikar helyzete soha sem volt rabbi, valamint r. J. Welz z.c.l. zetet képeznek az orvosi kérdé-
sősás, időbe telttel míg egy fia-
vult pesti főrabbi — valameny-
nyen élvonalbeli halachikus
tanulás után némileg is révbe
szaktekintélyek.
Ráv Wollner stílárís kész-
szége is nagyban megkönnyíti a
gyakran komplikált kérdések és



normától eltérően, a szokásosnál döntvények megértését.
A témák jórészt korunk prob-
lémaival függnek össze. Hogy
csak egynéhányat ragadjunk
ki a sok közül, vegyük az alija-
nyí jesiva falai közül került ki
kérdést és ennek szerzőgázó
képességeire felfigyelték és ha-
mar került Pestre. A Tompa-ut-
cai templomban kezdte meg pá-
lyafutását, majd rövid idő után
a Csáky-utcai templom válasz-
totta meg rabbinak. Itt tani-
tott, szónokolt, tartott előadás-
okat.
A felszabadulás után folytat-
ta működését, de gyakran kellett
ekkor már másirányú tevékeny-
séget is kifejtene. Amikor meg-
indultak a rádióban a vallásos
félórák, gyakran hallották szé-
lesebb körök is érces hangját és
magvas beszédeit; amikor meg-
indult az orthodox hitközség or-
gánuma, vallásos tárgyú cikke-
ket jelentetett meg benne s ha
kellett, a kistarcsai táborban
snyilódd zsidókat kereste fel ha-
tósági engedéllyel. szombat-
bort, kalácsot, gyertyát vitt oda,
beszéd keretében a heti szidrárt
magyarázta, így rövid félórára
feleltette velük szomorú hely-
zetüket.

Alijázása után, először a magyar
országi zsidók lakta Safir-mosá-
ban működött, majd Askelonba
került, ahol immár több mint
20 éve a város főrabbija. A
szokványos rabbisági teendők
mellett it meg kellett küzdenie
az olék egybeolvadási problé-
májával is, tekintettel arra,
hogy Askelon olévarós és meg-
mót a különböző országokból
oda érkezett zsidókkal.
Legutóbb két kötetes nagyfor-
mátumu, időszertí kérdésekkel
foglalkozó responsumokat tett
közzé, Chemdat Cvi címmel. A
korunk nagyjai is elismerőleg
nyilatkoznak a műről. Így töb-
bek között dícsérőleg írnak a
könyvről: r. Mose Feinstein, a
legismertebb amerikai halachi-
kus szaktekintély, a volt kol-
lozsvári (szanzi) Halberstamm
rabbi, r. Jicchák J. Weiss, volt

kos színezetet kap. Külön feje-
zetet képeznek az orvosi kérdé-
sek. Így például, melyek az or-
vos kötelességei és jogai (bele-
értve a honoráriumot). Vagy
vallási parancsok tesz-e ele-
get az, aki vért adományoz, ha-
bár akarata ellenére erre senki
nem kötelezhető.
Az egyes kérdéseket a tudós
szerző sokoldalúan világítja
meg, a halachikus irodalom
széles skálájából merít és ismer-
teti a főbb forrásait.
A két nagyjértékű halachikus
kötet megjelenése után Ráv
Wollner nem ül a bábéjában.
Három kötetben jelent meg
most a Tóra öt könyvéhez írt
kommentárja. Sok évtizedes
munkának gyümölcse ez. Ráv
Wollner ugyanis egész pályafu-
tása során estenként talmudi
előadásai után a heti szidrárt
magyarázta, a kéziratokat gyűj-
tötte. Népszerű előadásai most
könyvülakban mindenki szá-
mára hozzáférhető, a szerző
sok bel-és külföldi híve bizonyá-
ra örömmel fogadja a szidra
magyarázatokat.
Minden kornak meg voltak
a maga nagyjai a Halachában
és az Agadában, a kettő nem
kellett feltétlenül, hogy egy-
súlyban egyesüljön. Ráv Woll-
ner mindkét műfajnak alapos
művelője. A heti szidrákhoz írt
mű címe: **Derusim Lechefteh-**
Erecből kivándorolni. En-
nek a kérdéskomplexumnak
szerző az összes nézeteket. —
(Ramban, Rambam, Toszafot)
vagy például a Tnách-verse-
nyessá teszi mindazok számára,
akik a homiletika és a heti
szidra iránt érdeklődnek.
Dr. HAUSEN LÁSZLO

RUTH UZIÉL
PARAPSZICHOLOGUSNO,
JÓSZOL ÖVBÖL, KÁVEBÖL
ÉS TENYÉRBÖL

Beduin származású, ötödik generáció az országban. Kü-
lönösen súlyos problémák megoldása. Ha tanácsatlan lelki-
problémáit illetően, nincs önbizalma, házassági, családi
béke problémái vannak, tanácsra van szüksége, élete bá-
mely területén, forduljon még ma Ruth Uziélhez, akinek
megbízható segítségére által már sokszáz férfi, nő és gyermek
szabadult meg problémáitól és találta meg boldogságát.
SZOMBATON IS FOGAD
Találkozás megbeszélése: Tel-Aviv,
telefon: 29 71 91

Ha exkluzív velourplüssel akarja bútorát behuzat-
ni, ezt nálunk megtalálja. — Fogyasztóknak is
angro árakon. Most érkezett importáru a legdiva-
tosebb mintákban és színekben.
Nyitva 8.30—14 óráig és csak kedden délután 4.30
—7-ig is. Régi bútorszövetek feláron!!
SPITZER, T. A., Matalon (Merkáz Miszhári) 15.

Most! Négy év után.
mire emlékszik?
Az ördögűző 2. sz.
A váltságdíj

Linda Blade
Louise Fletcher
Richard Burton
Max von Sidov
Paul Henrid
Kitty Winn
James Earl Jones

2-IK HÉT „TEL-AVIV”
12. 10. szombattól „ORDEA”
Rámát-Gán

„ORNOA”
Jeruzsálem
„SAVOY”
Cholon

„AMFF”, Haifa
„SAVION”, Bát-Jám

MÓDJÁBAN ÁLL-E WASHINGTONNAK RÁKÉNYSZERITENI IZRÁELRE A VISZÁLY MEGOLDÁSÁT

Steven Rosen és Mara Mostfine ausztráliai egyetemi előadók tanulmánya

Az Izrael ellen alkalmazandó amerikai fegyverszállítási és gazdasági szankciók lehetősége az utóbbi időben ismét sűrűn kerül napirendre. Elsősorban persze az arabok szorgalmazzák, már csak azért is, mert Anuár Szádát meggyőződése szerint „ebben a partiban a kártyák 90 százalékát Amerika tartja a kezében”. De felkapták a gondolatot egyes amerikai politikusok és újságírók is, akik felismerve Izrael nagymérvű függőségét Amerikától, azt javasolják, hogy Amerika megfelelő nyomás révén ismertesse el Izráellel a maga béketeremtő, fokozatos visszavonulása a 67-es határokat az arabok elismerése ellenében, alternatív biztonsági intézkedések alkalmazásával és nemzetközi biztosítékokkal.

Ezzel szemben izraeli kormánykörök az az érvelnek, hogy a javasolt alternatív biztonsági intézkedések nem helyettesíthetik a Cáhál által védhető határokat, a nemzetközi garanciák pedig nem pótolhatják az önvédelem erejét.

A kényszer hívei szerint Izrael bizalmatlansága nem az alternatív biztonsági intézkedések elégtelenségéből, hanem jelentősebb forrásokból fakad, ezért Washingtonnak „saját akarata ellenére kell Izráelt megmentenie”.

HATÉKONY LENNE-E A FEGYVER-EMBARGÓ?

Ha a múlt tapasztalataihoz fordulunk annak eldöntésére, hogy általában hatékonyak mutatkoztak-e a gazdasági és fegyver-embargók, negatív választ kapunk a kérdésre. Magának az amerikai külügynek a hírszerző szolgálata vizsgálta meg a problémát, és arra a következtetésre jutott, hogy elfajta nyomással legfeljebb mellékes kérdésekben lehet hatást elérni, de semmit sem akkor, ha a támogatók létszámáról van szó. Ilyen esetekben a presszió kudarcra van ítélve, még azzal is jár, hogy feltétlenül megrontja a támogatott és a támogató közötti fennálló viszonyt. Egy másik kutató úgy találta, hogy gazdasági szankciók soha sem vezettek a kívánt eredményekre.

Az embargó hívei a Szináj-hadütközt hivatkoznak, amikor Eisenhowernek sikerült Izráelt visszavonulásra bírnia azzal a fenyegetéssel, hogy Amerika beszünteti a segélyezést és lelti az amerikai zsidók adományait. Csakhogy ezt az érvelést meggyengíti a tény, hogy 1957-ben Izraelnek még igen gyenge gazdasági és hadfelszerelési bázisa volt, a szovjet fenyegetések beváltása is valószínűbbnek tűnt, amikor pedig Dulles garantálta a Tirani szoros határfelügyeletét, hittek is neki. Ma már Izrael helyzete más, az amerikai biztosítékok szavahihetősége pedig nagyon elhalványodott, kivált amióta Johnson elnök 1967-ben nem teljesítette vállalt kötelezettségeit és Nászert igen büntetlenül lezárhatta a szorosokat.

Izrael védelmi erei valóban nagymértékben függ az amerikai szállításoktól. Noha saját hadianyag-termelése mind mennyiségben, mind pedig nemzetközileg elismert minőségben sokszorosa a multheleknél, Amerikától való függőségét csak részben szünteti meg, már csak azért is, mert sok magagyártotta fegyver egy része még mindig amerikai behozatal (repülőmotorok, stb.). A fegyver-embargó alkalmazásának a hatékonysága mégis sok szempontból tünik kétesnek: ezek közül itt hatot sorolunk fel:

1) Izrael legyengítése kockázat Washingtonnak is.
Amerika a szankciókat azért alkalmazná, hogy Izráelt engedményekre szorítsa, de könnyen olyasmit érhetne el ezzel, amit ő maga sem akar: Izrael legyengítését olyan fokon, amely fok szinte kihívja a megtámadását, legyengült hadfelszerelési helyzetében pedig a legnagyobb biztonsági veszélyt. Ezért le kell szögezni azt a paradoxális szabályt, hogy a fegyver-embargó csak békeidőben alkalmazható, mert a háború idején alkalmazott embargó nem kívánt eredményekre vezethet, ethet.

2) Az embargó Amerikát tulsokra kényszerítené.
Ha viszont békeidőben, túl sokáig, túl nagy mértékben alkalmazná Amerika Izrael ellen a fegyver-embargót, s a legyengült Izráelt megtámadná, akkor Amerikában a háború napjaiban kellene légihadakkal és esetleg közvetlen beavatkozással megsegíteni a szövetségést és támogatottját, ami sok nemkívánt következménnyel járna: a nagyhatalmak közti össz-

szecsapással fenyegetné, növelhetné a kőolaj-embargo veszedelmét, a petrodollárok kivonását Amerikából, stb. Különben is, a washingtoni politika egyik legvilágosabb célzata mindig is volt, hogy békeidőben szállítson elegendő fegyvert Izraelnek, ez nem vezetett komplikációkhoz, viszont ugyanakkor arab államok, nak is szállít, de háború esetén „keze tisztá maradjon”, márcsak az arabok miatt is.

3. Az embargo makacsága nagy kalandba kergethetné Izráelt.

Nem kétséges, hogy ha Amerika korlátozza vagy beszünteti a fegyverszállítást, az Izráelt kétféle nemóhatótt megoldásra kényszerítheti: megelőző csapás mérésére, ha nyilvánvaló a küszöbönálló arab támadás, esetleg megelőző háború elindítására oly helyzetben is, amelyben még nem azonnali a támadás, de előkészületei láthatók. Mi több, az eddigi fegyverforrásaitól megfosztott Izrael esetleg a stratégiai és aktikai atomfegyver bevetését is mérlegelni kényszerülne.

Ez nem lehet Washington szándéka: az Európában állomásozó amerikai katonák százezei épp annak a szándékának a bizonyítékai, hogy csökkenteni lehessen világszerte az atomfegyver gyártását.

Még egy idetartozó terv: a fegyverekkel kellőképpen el nem látott Izraelnek természetesen minden ok meglenne, hogy — fegyverek hiányában — legalább a stratégiai előveit (Golán-fennsík, területi mélység, stb.) jól kihasználja, tehát minden visszavonulást elutasítson.

4) Megrendülne az Amerikába vetett bizalom.
Az embargó következtében Amerika az eddigieknél is nagyobb mértékben vesztené el a szavahihetőséget. Ezt már eddig is megrendítették a vietnámi s más események, éppen ezért adott Amerika Izraelben a második szináj egyezmény második mellékletében kifejezett garanciákat hadianyag-ellátásra és más gazdasági szükségletek teljesítésére vonatkozólag. E kötelezettségeit azonban ismételtelen váltotta és megszegte Carter elnök, Reagan elnök, Vance és Mondale elnök mindnyájan hangsúlyozva, hogy javaslatok elfogadása érdekében Amerika sohasem fog az embargó eszközéből vonulni.

5) Szállítások arab államoknak és a közvélemény.

Az embargót nagymértékben lehetetlené, elfogadhatatlanná tenné azt a tényt is, hogy Amerika közben sokkal több fegyvert szállít az arab államoknak, elsősorban Szand- Arabiának, mint Izraelnek, így hát az embargót misem indokolná, mi sem tenné lehetővé az elfogadást. Egybíránt is, a legutóbbi amerikai közvélemény kutatás kimutatta, hogy noha az amerikai polgárok 68 százaléka általában ellenzi a viszállyban álló államok — fegyverek hiányában — legalább a fegyverellátása mellett nyilatkoztak.

6) Ma már embargó nem lenne effektív.

Tudnunk kell eelőtt, hogy ma már nem állhat elő az 1973 októberi helyzet, amikor Izrael annyira fenyegetett volt a hadianyag hiánya miatt, hogy 60 százalékkal növelte a hadianyag-embargókat és 40 százalékkal a hadianyag-embargókat. Saját hadianyagának mennyisége óta 50 százalékkal nőtt a tartalék erőme, ugyanannyival a repülőgépeké, 100 százalékkal a tüzérése, 55 százalékkal a tengeri hadereje, lélegzőkapacitása meg éppen 1000 százalékkal. Manapság tehát a hadianyag- szállítás megszüntetése rövid távon csak jelentősen csökkentené a hadianyag-ellátást, hosszú távon pedig mindössze a súlyos hátrányokkal, amelyeket fentebb részleteztünk. Mind Izrael vezérkari főnöke, mind pedig más szakértői ezért értenek abban, hogy az esetleges embargó nehézségeket okozna éppen Izraelnek, de nem járna káros következményekkel a Cáhál ütőkénysége szempontjából.

GAZDASÁGI NYOMÁS?

Ha Izráelt valaki kényszeríteni akarja valamire, nem kell nagy fantáziával bírnia, önkéntlenül is az ország nehéz, a jomkipuri háború óta meg éppen súlyos gazdasági helyzete jut eszébe: nagy bel- és külföldi adósságok, szinte elviselhetetlen fegyverkezési kiadások. További nehézség az infláció okozta szüntelen drágulás, ami nem okoz különösebb bajt ott, ahol a kivétel akkora vagy nagyobb, mint a behozatal, de ahol, mint Izraelben, a behozatal a kivételnek kétszerese, hiába kap az

LEGENDÁK ALKONYA

Milován Gyilász rendhagyó kommunista. Ortodox sztalintaként kezdte, aztán Tito bizalmi emberévé vált, majd rövid idő múlva gyűlölt ellenfélé, mint Sztálin számára Trockij. Első siker-könyve „Beszélgetés Sztálinnal” világszerte ismerté tette. Azóta többször ült Tito börtöneiben és több könyvet írt. — A legutóbbi, a „Wartime” a második világháború egyik ismeretlen epizódjáról szól: Tito egyezményt akart kötni a német megszálló csapatokkal. A L'Express című folyóirat new-yorki munkatársa William Postir ismerteti a könyvet.

1943-ban történt, amikor Tito partizánjai kemény küzdelmet vívtak a Wehrmacht-tal és az SS-el. A helyzet válságos volt és Tito meg a vezérkara elhatározta, hogy tárgyalásokat kezdenek a német ellenséggel. Számos szerző utalt ezekre a kísérletekre, amelyek annak idején kiváltották Sztálin haragját. Gyilász már említést tett róluk 1961-ben megjelent első könyvében. Az Amerikában most kiadott új könyve a párt-űtő újabb beszámolóját tartalmazza az eseményről. Gyilász könyve több mint történelmi, mert most először foshítja meg a jugoszláv ellenállást a legenda és a propaganda-szötte glorizációjától. Az elbeszélés mentes mindenféle érzelmi túlzástól.

A szerző személye is figyelemreméltó. Sztálinnak két nagy ellenfele volt: Trockij és Tito. Tito viszont Gyilászban ismerte meg mit jelent a harcos ellenállás.

TESTVÉRHARC

A második világháború elején Jugoszláviának 16 millió lakosa volt. A háború után alig valamivel több, mint 14 millió. A németekkel való harc során a partizánok 350 ezer embert veszítettek, beleértve a németek által meggyilkolt asszonyokat is. A nagy konfliktus azonban attól vált igazán drámaivá, hogy szembeállította egymással a jugoszlávok különböző csoportjait is. Jugoszlávok jugoszlávokat gyilkoltak vallási, pártállási, nemzetiségi alapon, s így csaptak össze fasiszta horvátok (usztaskák) s zerb nacionalistákkal, a boszniai muzulmánok a katolikusokkal és ortodoxokkal. De a legvadabban a zerb nacionalisták, Dráza Michájloviics csetnyikei szálltak szembe a kommunista partizánokkal.

Gyilász elbeszélése drámai és magával ragadó. Dzsilász maga is bevallja, hogy néha a hőhér szerepére kényszerült. Az eső mézszálakat a németek és az usztaskák követték el, később azonban, különösen Montenegroban, Gyilász szűkebb hazájában a kommunisták is követték példájukat. A kiméletlen háború során mindkét részről szokássá vált teljes falvak eltörlése a föld színéről, mert az egyik fél úgy vélte, hogy a parasztok a partizánokat támogatták, a másik pedig tudomást szerzett róla, hogy a fasisztákat, vagy a csetnyikeket segítették. Foglyokat nem ejtettek. Az ellenség kezébe kerülő a biztos halált jelentette. Ezért voltak annyira vadak az összecsapások. Mindez részben és csakis részben magyarázza meg Tito határozatát: kapcsolatot teremteni a német vezérkarral. A neretvai csata során foglyul ejtett Wehrmacht tisztet akarták felhasználni a közvetítésre. Ez 1943 márciusában történt. A válasz azonnal megérkezett, a németek hajlandóknak mutatkoztak a tárgyalásra. Titóék három embert neveztek ki a kommunisták képviselőjeként: Gyilászt, Vlatkó Velebitet és Kocsa Popovicsot.

A küldetés pontosan körvonalazott feladatot kapott. Azt kellett elérnie a németeknek, hogy adják vissza a foglyokat (közülük Tito második feleségét, Hertát, akit Zágrábban tar-

tottak börtönben) és azt, hogy a németek ismerjék el a partizánokat, mint reguláris harcoló felet. Gyilász és társai el-lenzolgáltatásul azt ígérték, hogy a partizánok visszavonulnak Szandzsakba, egy Montenegro határain fekvő vidékre. Ezen kívül kijelentették, hogy főellenségük nem a Wehrmacht, hanem Dráza Michájloviics csetnyikei. „Nem esett szó egy esetleges tűzszünetről a németek s a partizánok között — írja Dzsilász — de ez magától értetődőnek tűnt”. A küldetésüket elvégző megbeszélésen Dzsilász megkérdezte Titót: „És mit mondanak majd az oroszok?” Tito dühösen válaszolt: „Ok is elsősorban a saját népükre és a saját hadserejükre gondolnak!” Tito már akkor ur akart lenni a saját hazában.

1943 március 14-én a három kommunista küldött megjelent Prozorban, Szarajevó mellett egy német előőrsnél. Egy szomszédos faluban fogadta őket Benignus Dipper német tábornok, aki miután meghallgatta mondanivalójukat, az Abwehr-hez (a német katonai kémelhárítóhoz) irányította őket. Kocsa Popovics rövidesen visszatért a főhadiszállásra, Gyilász és Velebit azonban folytatták küldetésüket előbb Szarajevóban, majd Zágrábban.

A németek előfeltételét támasztották a tárgyalások megkezdéséhez: a partizánok szüntessék be a szabotázsakciókat a Zágráb, Belgrád vasutvonalon. Titovál közölték a feltételt és az beleyezték. Jöindulatuk bizonyítására a kommunisták szabádon bocsátottak néhány német foglyot. Március 26-án Gyilász és Velebit Zágrábban tárgyaltak, elsősorban politikai természetű kérdésekről. „A megbeszélések során nem irunk alá semmiféle szerződést — írja Gyilász — és szó sem volt arról, hogy fegyvereket, vagy bármiféle segítséget kérjünk a németektől”. Ezt a bizarr kijelentést a következők követik Gyilász visszaemlékezéseiben: „Nem féltünk kijelenteni, hogy szembeszállunk az angolokkal, ha partraszállnak Jugoszláviában. Az ilyen kijelentések nem köteleztek bennünket semmire, mert az angolok nem szálltak partra. De mi komolyan gondoltuk, hogy kénytelenek leszünk harcba szállni velük, mert nyilatkozataikból és propagandájukból ítélve, az angolok kétségbe vonták a mi hatalmunk törvényességét. Más szóval: komolyan gondoltunk arra, hogy segítséget nyújtanak majd a csetnyikek szervezetének”.

A tárgyalások nem jártak eredménnyel. Ribbentrop beszámolt Hitlernek Tito tapogatózásairól és a diktátor határozottan kijelentette: „Felkelökkel nem tárgyalunk”. Így aztán Gyilász és Velebit visszatértek a maguk táborába. Magukkal vitték Hertá Brozt, akitől Gyilász semmi mást nem mond a továbbiakban. Ebben az időszakban Tito Zdenkával élt, aki röviddel a háború után meghalt.

A háború vége nem jelentette egyben a borzalmak befejezését is. A győztes kommunisták leszámoltak ellenségeikkel, nem csak a fasisztákkal és a németekkel együttműködőkkel, de a „csetnyikekkel” is. Többszer csetnyikeknek sikerült Ausztriába menekülni, ahol az angolok összefogadták őket és kiszolgáltatták az új jugoszláv hatóságoknak. Amint megérkeztek Jugoszláviába, írgalom nélkül kiirtották őket.

Dráza Michájloviics 1946-ban törvény elé állították és kivégezték. A kommunisták azzal vádolták, hogy mivel ellenük harcolt, lényegében a német szövetségese volt. Egy pillanatra sem gondoltak arra, hogy Dráza zerb patrióta léte mindenek előtt „a saját népére és a saját hadseregére gondolt”, akárcsak Tito. Csakhogy a barrikád rossz oldalán dolgozott helyesen.

ország állandóan többet az exportjárt, ha az importja, amelyért ugyanabban az értékben kell többet fizetnie, kétszerannyi: a deficit nőttön-nő.

Eppen ezért Izrael nemzetgazdasága nem is az amerikai serényen, hanem saját maga tevékenységén áll vagy bukik. 1976-ban a behozatal 3 és fél milliárd dollár lépte túl a kivittet, a deficitnek az amerikai segély csak a felét fedezte, a másik felét a német szilumók és a máhbit együttesen sem hozta be, még mindig hiányzik 765 millió dollár, ezért rög ma Izrael külföldi adóssága 9 milliárdra! Az évek során a deficit — s ezzel az eladósodottság — foka csak nöhet, hiszen az árak világszerte emelkednek, Izraelben még ennél is meredekebben, viszont sem az amerikai, sem a külföldi segély nem fokozható ugyanabban az arányban, a német kölcsönök összege pedig természetétől fogva lefelé tendál az évek multával. Izrael legfőbb gondja tehát nem a segély, hanem gazdaságának rendbehozatala, annál is inkább, mert a segélyt — ha adják is — nem a kereskedelmi mérleg követelményei, hanem Amerika gazdasági és főleg politikai lehetőségei (és szándékai) mértékében adják.

A GAZDASÁGI EMBARGONAK IS VANNAK GÁTJAI

Amint láttuk, a gazdasági embargó legelőbb csak súlyosbíthatja az ország gazdasági helyzetét, amelyen önmagának kell javítania, de ennek a gazdasági embargonak különben is számos tényező vet gátat. Ilyen Amerikának több speciális elkötelezettsége: amikor pl. Izrael visszatáradta Fovintomnak Abu Rodeszt Amerika különleges kötelezettséget vállalt az üzemenavag- árak tekintetében. Korlátozza az embargó lehetőségeit az a tény is, hogy Amerika ma több segélyt nyújt az arab államoknak, mint Izraelnek, amireh még hozzá kell tennünk, hogy soha még az amerikai kongresszus nem növelte az elnökadta serélyveket, ezt egyedül Izrael esetében tette meg, ami szintén némi biztosítékot jelent. További gátja a gazdasági embargonak az, hogy a segély fele nem ajándék, hanem kölcsön, amit kamattal, levonnak a segély évi összegéből.

s ha a segélyt túlságosan csökkentenék, az a tragikomikus helyzet állana elő, hogy a visszafizetendő részletek és kamatok túlszárnyalnák a kapott összeget... Ez aligha lesz valaha is Amerika szándéka.

DÖNTŐ ÉRVEK

Az esetleges — katonai vagy gazdasági —embargó ellen a döntő érveket a lélek-tan szolgáltatja. Bizonyos, hogy a fegyverszállítások csökkenése nehézségeket okozhat a Cáhálnak, de soha még háborút nem döntött el az, hogy a százféle fegyver közül három vagy négy hiányozzot. Az ilyesmit csak a hazai fegyvergyártás fokozottabb találmányosságát, de többnyire még a küzdők, a katonák helyrálási kedvét is elősegítené. Ugyanez áll a gazdasági segély csökkenésére vonatkozólag: természetes, hogy minden izraeli szeret jobban élni, ha teheti, de lám, amikor

1975-ben valóban a Ford-rezsim embargója fenyegetett, az izraeli nép 70 százaléka úgy nyilatkozott, hogy a nyomás ellenére sincs a nagymérvű goláni visszavonulás mellett. A Bull-ok és Shenan-ok sürgetésén látszik a türelmetlenség, de meg kell tanulniuk, hogy a közelkeleten nincsenek könnyű és leegyszerűsített megoldások: ha muszáj, az izraeli nép inkább belemegy egy újabb cénába (ami Izrael mai gazdasági kapacitása mellett sem éhezést, sem ruhátlanságot, legfeljebb csak szerényebb életmódot jelentene, de léteüket nem engedné kockáztatni).Vagy talán Vietnam hevesebb bombázásának a csoda-receptje segíté annakidején? Csak fokozta a bombázottak ellenállását.

Népeket nem lehet büntetni, legkevésbé ártatlanul: aki az ilyen pofon-egyszerű elintézkedésekben hisz, az nem ért a pszichológiához, következőképpen a diplomáciához sem.

Küldjön vám-mentes **IKKA** ajándék-utalványt **MAGYARORSZÁGI ROKONAINAK ÉS BARÁTAINAK** A szeptemberi (9. számú) listákon feladott megrendéseket október 14-én kiosztották Magyarországon. Az októberi (10. számú) listát, november közepéig történő kérésre.

október 27-én. (csütörtökön) zárjuk.

MEGRENDELŐHELYEK:
JERUZSÁLEM: Jeruzsálemi könyvtár, Javce utca 2. — Üzleti órák: 9—1 és 4—7. — Kedden délután zárva. — TEL-AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda 27. I. emelet — d. e. 10—12.30, délután 4—6.30 között. Telefon: 55052. Pénteken zárva.
HAIFA: Ungár Jákov, Micháel utca 2 (Arlozorov sarok), Gerberlich üzlethelyiség, vasárnaptól csütörtökig, 10-16.12-g, telefon: 667876, lakás tel. 525 661.
BEÉR-SÉVA: Frankfurter István, Háacnaut 49—51, telefon: 3⁰⁷⁰¹.

Levelezés: kizárólag: G. KEMÉNY, Tel-Aviv, Ben-Jehuda 27. címre kérünk.
FIGYELEM!
IKKA az egyetlen vám- és minden egyéb költségtől mentes küldési lehetőség **MAGYARORSZÁGRA** CSEHSZLOVÁKIÁBA VALÓ KÜLDÉSRE
TUZEX ajándékbónok kaphatók

ABEL OLGA:

Utak humora II.

Nem tudom, sikerült-e kalandozásunk humoros eseteivel a multkorjában megnevettem az olvasót; abban a reményben folytatom most, hogy néhány derűs percet talán megécsikszereztem.

De legelőbb is szabadon visszamenem körülbelül hatvan esztendő, a férjem akkor az „Uj Kelet” tudósítója volt Bukarestben, Románul még nem tudott. Beköltözése után meg akarta írni címét édesanyjának Nagyváradra. Házigazdájá éppen nem volt oda-haza, férjem azonban segített magán, kiment a főajtó elé és leolvasta arról a „névtáblát.” Aztán jöttek a levelek: „Benamynak, Stergeti Picioare urnál, Bukarest str. Lutherana 15.” Csak később tudta meg, hogy ez nem a házigazda neve volt, hanem azt jelentette: „Töröld meg a lábadat.” Levelei így is megérkeztek, hiszen utca, házszám pontosan rajta volt. Legfeljebb a postás kuncoghatott.

De térjek vissza napjainkra, Svájcra. Férjem a zürichi Altdorfstrassen sétáltatott, én a kirakatokat nézegettem. Így háttal, ugylát-szik, korra, öltözékre még (vagy már?) elég kecsesítő lehettem, mert egyszerre csak egy hipi keze nyúlt fel előttem, névjeggyel: „X.Y. székszületéskor.” Szegény, az én valuta-készletemmel! egyébről nem is beszélve.

Erotika, misztika, üzletszerűség... ez mind jól megfér egymással Svájcban. A herni Rathausgässen a 22-es számú gerendás, zsulogter, félig fészter-félig lakóház-ból — holott én a tulajdali járdán mentem — fiatal lány szaladt ki hozzám, átnyújtotta a többévszázados ház rajzát, történetét és a most ott működő nyomda reklámcéduláját: „Keresztelő, esküvő, temetés harangzugába belevegyl a kérdés: honnan, hová, miért?... Hiába kérde! Reméljük megrendelését, kívá-ló tisztelettel.”

Legtöbb mulatság továbbra is a nyelvbot-lásokból állt elő. Párisban nagyon szép helyen volt a szállásunk, a Champs Elysees egyik mellékutcajában, a rue Pierre Char-on-ban, van ott az írónak egy nemzetközi háza. Minden jó volt, rendes volt. Elutazá-sunkkor a magas, szőke szobalánynak aján-dékként átnyújtottam egy kis üveg kecskeméti barackpálinkát, a következő szavakkal: „Ha ezt megissza, elefántcsont lesz.” A francia „jvrogne”-t (része) összetévesztet-tem az „ivoire”-ral. Csekélyeség!

A Pére Lachais-ben, a világhírű párisi temetőben is terem humor. Amikor a sírok közt jártam és világnagyságokat kerestem, épp egy sírhelygöngyök mutogatott egy jólöltözött, idős házaspárnak sírhelyeket. Előre meg a-karták vásárolni végső nyughelyüket. De va-lahogy egyik se tetszett nekik. Domb alján álltak és itt az volt a kifogásuk, hogy túl alacsonyan van. „Akkor talán ott fenn” mon-dta az úgynök és feljebb vezette őket a domb még üres tetejére, „parancsoljanak, ez napo-sabb is.”

Az ember azt hinné, hogy a szófukar, hüvös angolok nem értik, nem élvezik a hu-mort. Holott mindaddig, amíg be nem csapják maguk mögött lakásuk ajtaját, társas-lények, akik megbecsülik a jó kedélyt. Oly-anmíra, hogy még gyászjelentésekben is, dicséretképpen, külön megemlítik az elhunytól — magam láttam nyomtatásban: — „he had a very good sense of humour”, vagyis-hogy az illetőnek jó humorérzéke volt. Le-maradásukat a világpolitikában az amerikai

testvérnemzet mögött, például, így fejezik ki: „Angliát és az Egyesült Államokat csak az választja el egymástól, hogy — közös a nyelvük.” Hazai összekülönbözéseik is csende-sek. Példaképpen idézzem négy angol gentle-man „vitáját” egy bizonyos csata időpontjáról. „Szeptemberben volt”, mondja az e-gyik. „Negyedórai hallgatás. „November-ben”, mondja a másik. Félóra mulik el szó-tlanul, mikor megszólal a harmadik: „Október-ben.” További egyórás, néma üldögélés u-tán a negyedik veszi a kalapját: „Elmegyek. Nem bírom hallgatni ezt a veszedekést.”

Már az odaköltözött bevándoroltak is elan-golosodtak. Dr. Darvas Deszberg Simon, az Uj Kelet első segédszerkesztője 1920-ban, várt bennünket a Victoria-pályaudvaron a következő kérdéssel: „Hogy crosstolátok a cha-nelt?” (Milyen volt az átkelés?). Esernyőjét, mint egy született angol, mellmagasságban maga elé emelte.

Megrökönytettem itt egy fűszerkereskedőt. Azt akartam tudni, nyitva van-e az üzlete vasárnap is, hogy majd bevásárolhassak, de ezt így fejeztem ki: „Is your box open sun-day?” vagyis: nyitva van-e a fiókja. „Shop” helyett mondtam. A kereskedő önkéntelen pil-lantást vett a pénztárfiókjára. Rám pedig egy fűrkészőt, „Valami macedonok”, gon-dolhatta rólu-k.

Az még Párisban volt, hogy egy disszi-dált, ujonnan alkalmazott fiatal magyar pin-cért így oktatott ki már régebben ott dolgo-zó kollegája: „Ha lót kérnek, hozz vizet.” „L'eau.”

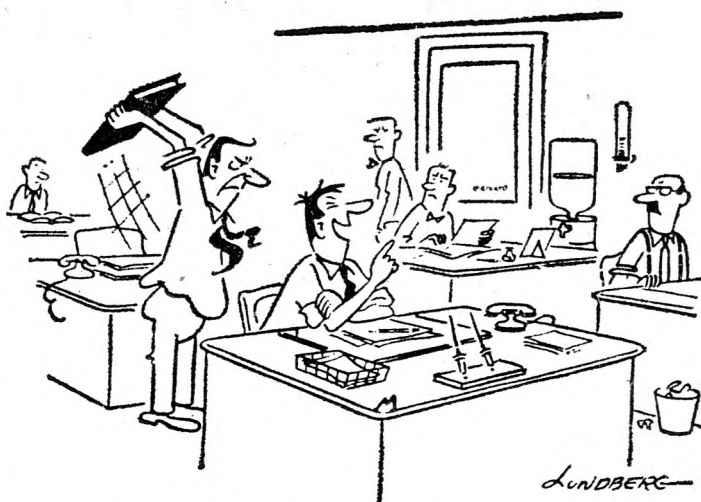
Nem mentünk a szomszédba egy kis „ba-ki”-ért Moszkvában sem. Zsufolt metróban férjemnek fel akarta ajánlani ülőhelyét egy fiatal orosz lány. „Köszönöm”, mondta férjem nagylelkűen, „én mindjárt szétmegyek.” Szhazsu, leszállok, helyett a visszaható ala-kot, szhazsus, használtam.

Még udvariasabb akart lenni egy cseh nővel. „Önök állati szemre van!” bökölt oro-szul. Cseh, orosz: — szláv, egykutya, gon-dolta. „Zsivij”, élénk, helye: „zsivotnij”-t mondott. De a cseh hölgy épp annyit tu-dott oroszul. Mosollyal nyugtázta.

Egy kis társadalompolitikai kavargást okoz-tunk Oslóban, Norvégában. Gyönyörű sé-tány húzódik a Nemzeti Színházról, Ihsen szobrá áll a színház előtt, szóval ott ülünk egy padon és nézegetjük a sétány végéről odafehérő sima, királyi palotát. Mellettünk egy oslói norvég ur ül és látva, hogy mit nézünk, sőt mondtuk is neki, nahát, milyen egyszerű az ő királyi palotájuk, hát azt mon-dja angolul: „The one daughter of the king married a communist.” „Micsoda?” a fordú-lok feleje meglepetten, szinte elismeréssel, „a király egyik lánya kommunista-hoz ment férjhez?” hallod, mondtam férjemnek, egy kommunista-hoz! Sokáig tartott, amíg tisztá-ztuk, hogy nem kommunista-ról, hanem pol-gárról van szó, vagyis a hercegnő ugyneve-zett messalliance-t kötött, egyszerű polgárem-berhez ment feleségül, angolul „common” köznapi, mindennapi jelent, a „communist”, pedig ilyen mindennapi ember.

.N. Ha elgondolom az életünket, hát nem unatkoztunk. Igaza van a párisi Chaillot Palota homlokzati feliratának:

„Tőled függ, hogy vággyal lépj be min-den-hova. Akár szőlök hozzád, akár néma va-gyok, kriptába vagy kincsestérba... barátom, soha vágy nélkül be ne lépj!”



— Figyelmeztessél, ha már meséltem nektek ezt a viccet!

FILOZÓFIA A MELLÉNYZSEBEN

A gyerek egyik nagy előnye, hogy mosható.

A humorista régi viccein ne háborodj fel. Inkább dicsérd az emlékezőtehetségét.

Van humorista, aki az ötleteit olyan fontosnak tartja, hogy az olvasót többször is tájékoztatja rólu-k.

MAI GYEREK	KERTMOZI
— Mi legyen ma ebédre, Mojsle?	— Tegnap kertmoziban voltam.
— Egy nagy tányér rágógumi...	— Egyedül?
	— Dehogy... Néhány szunyoggal.



— Borzalmas napunk volt! Az elektronikus agy meghibásodott és nekünk kellett gondolkoznunk!

LOGIKUS MAGYARÁZAT

A férj hazajön és a feleségét nem találja egyedül az ágyban. Egy férfi fekszik mellette. Egy tálcá van a férfi előtt és falatozik.

— Mi ez, Malvin? Magyarázattal tartozol! — kiabál a férj.

— Nagyon egyszerű, fiam. Te mindig azt mondtad, nem találod embert, aki megési a főztömet. Ime, találtam...

ASSZONYOK

— Mondja csak, szomszéd-asszony, hogy az ördögbe tudta így összegeztetni a füleit?

— Jaj, nagyon szórakozott vagyok... Képzelve, vasaltam, amikor megszólal a telefon és a kagyló helyett a vasalót szorítottam a fülemhez.

— Ezt értem. De mi lette a másik fület?

— Nézze, miután megégettem az egyiket, ki kellett hívnom telefonon az orvost...

— Drágám — szól a férj a feleségéhez —, végre kifizet-tük az adósságainkat.

— Jaj de jól Mária roha-nok az üzletekbe vásárolni!

— Asszonyom, maga miért ment mégyszer férjhez?

— Szeretem a változatossá-got. Ugyanis minden férfinék más-más hibái vannak...

A szomszédasszony megszólal éles hangján:

— Ugy látom, én itt felesle-ges vagyok!

Aztán maradt még másfél óráig.

ALLATORVOSNAL

Az állatorvos kedveskedni ak-ar a hölgynek, aki beteg kisku-tyáját hozta el hozzá:

— Komolyan mondom, nagyon okosnak tűnik a kutyus, asz-szonyom.

— Hogy okos, az nem kife-jezés, doktor ur. Addig nem is engedni megvizsgálni magát, amíg ön a diplomáját fel nem mutatja...

EUROMUR

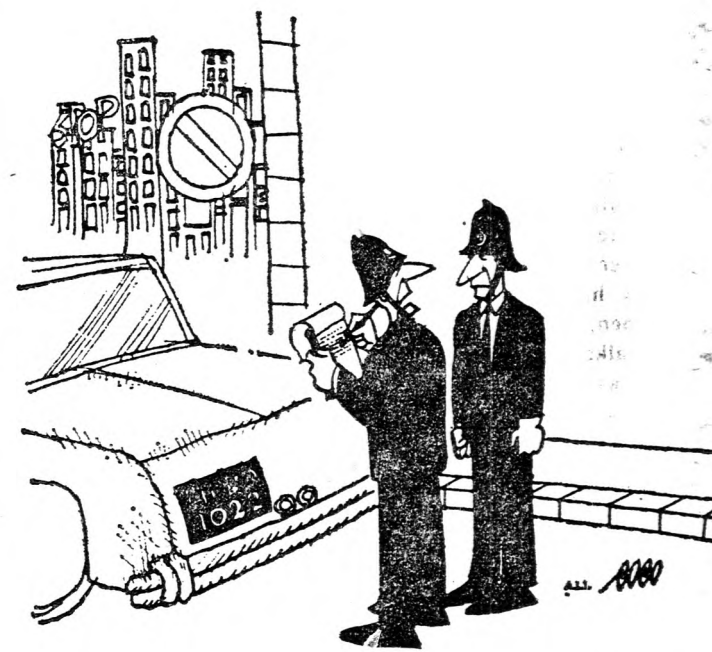
ajtó és falbevonat

EGY KUPICA BÖLCSESSÉG

A nők szerint a férfiak csak azért tudnak karriert csinálni, mert nincsenek minduntalan szülei szabad-ságon.

Talpraesett szónok is mond frázisokat, de mindig újakat.

Hogy hányan férnek el valaki árnyékában, az nem a megvilágítástól, hanem az illető beosztásától függ.



— Tulajdonképpen félreértett szerzők vagyunk!

KIZÁRÓLAG

LOGIKUSAN GONDOLKODÓKNAK

A nagy művészi sikerek mögött mindig egy asszony áll, akinek nincs egy rongya, amit felvegyen.

Egy szerelem története: Először a menyországot ígérte neki, végül a pokolba küldte.

Dicsekszik, hogy élete nyitott könyv. De elég unal-mas könyv.

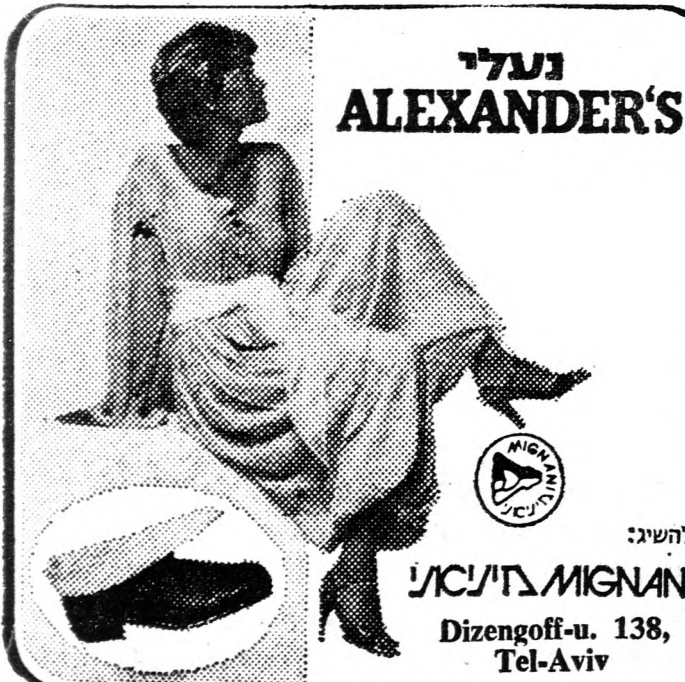
Fontos életbölcesség. Ha benézel az eszpresszóba és látod, hogy a pincérek már kezdik felrakni a székeket az asztalra, vedd tudomásul, hogy egy óra múlva záróra.

«LEOPARD» BÖRKABATOK



Készítve és a modelésre — Kabátok meghosszabbítás — Exkluzív au-delék — Gyári árak

Tel-AVIV • HANEKOV • (Hátsó sarok, I. ácsánál Merkázit) • Chevrát Háchásmálla, szemben. Telefon: 26 36 71



ALEXANDER'S

Dizengoff-u. 138, Tel-Aviv

Es minden más jobb üzletben országszerte

• ÜZLETI UTÁZÁS? • UDÜLES? • TURETISZKA? • OROSLÁNTOGATÁS?

Csomagoljon! A főbbivel mi törődünk! BARMILYEN UTÁZÁSI TERVEVEL FORDULJON BIZALOMMAL

CITOUR

UTÁZÁSI IRODÁHOZ T. A., BRENNER 2., (Allenby-sarok)

Telefon: 28-59-59 28-17-55 Egyéni és csoportos repülőutazások kedvezményes áron.

MAGYARUL BESZÉLÜNK

W. H. ROBERT HOZZA

a bécsi „Theater in der Josefstadt”-ban aratott nagy siker után

BEGEGNUNG IN HERBST

Komödie von Axel von Ambesser mit HILDE KRAHL * AXEL VON AMBESSER Friedrich Schönfeld, Gwendolin v. Ambesser

T. A., Ohel-Sém, nov. 2. Jeruzsálem, Városi Színház: november 7.
T. A., Ohel-Sém, nov. 3. Haifa, Városi Színház, november 12.
T. A., Ohel-Sém, nov. 5.

Jegyek: Tel-Aviv, „Union”. Jeruzsálem „Cahana”, Haifa, „Nova”

ADÁS-VÉTEL

JAKOVI vesz használt butort, felszerelt, hagytakot. 832818, otthon 451761. BEER & MARCU vesz antik használt butort és órákgepeket. 825681. HALI-TUKOR... fozások, nyitva egész nap, Sheinkin 6, Tel-Aviv. VESZEK használt butort, frizszert, televíziót, szőnyeget, felosztást, stb. Tel. 211485, 201945, 836155. Givátim.

HAZASSÁG

DALIA a magyar alijával jött, feliratkozva nála orvosok, mérnökök, gyárosok, üzletemberek, nyugdíjasok, segédmérnökök, technikusok, bel- és külföldi, minden korban. DALIA ajánlata - szép 28/170 intellektuális luxuskalással, lengyel származású. DALIA ajánlata - 24/167 tehnikusan, állandó állásban, komoly lányt keres. DALIA ajánlata - egyedülálló, szép, lengyel származású asszony, 50/165, lakással. DALIA ajánlata - egyedülálló, férfi, 52/168, jömegeleményű, lengyel származású feleséget keres. DALIA ajánlata - egyedülálló, román származású, intellektuális, 62/165, luxuskalással Tel-Aviv központjában. DALIA, házasságközvetítő iroda, rehov Elharzi 7 (Szlomo Hamelech - Arlozorov sarok). Telefon 235906, Tel Aviv.

ÁLLÁS

OZERET - metapéletek - pincézők - Rina, Átal, Tel-Aviv, Merkáz Báálé Melachá 21, tel. 248499. MUNKÁRTÓ szoknya munkánőket keresünk otthona állandóra. VARROKAT/NÖKET keresünk géphez és kézi varrósokhoz. Betanítás helyben. Jó feltételek és fizetés. Szalper, Kirját Hámilachá, 8. d. Hár-Cion, Tel-Aviv. TEXTILGYÁR keres jaquard szövetek állandó munkára, kitűnő feltételekkel. SZUG BÉT varrókat keres Götteleb szűcs, Jirmijahu 13, T. A., tel. 46221. ELADÓKAT (nőket) keresünk gyermekcipőkhöz, csak jó gyakorlati bírókat, félnap munkára lehetséges. 72452, Rámát-Gán. KIADÓ butorozott szoba konyha használatra. Ugyanott keresek asszonyt könnyű munkára. Telefon 56442. MUNKÁST keres plasztik műhely. Aladin, Hagra-u. 14/a., tel. 31617. NOI KONFEKCIÓ műhely keres munkálót, gyakorlati Singer varrót és kiad munkát háznál. Rosenfeld, Jicchák Elchanan-u. 21, tel. 59981. OFNÁT SOSANÁ, Gruzenberg 28, keres gyakorlati modellőzést, szabássegélyt, miniszterium igazgatósághoz és kézi varrókat, öltöny szabókat. ALVALLALKOZÓKAT keresünk táskaokhoz és bőrházhoz. Tel. 03-23832. GYAKORLOTT, nyugdíjas férfi keres állandó állást keres Samson, Rehovot, Ezra-u. 24. SZIGORUAN köser 2 személyes háztartás vezetésére felvezek jól fiző 40-50 év körüli nőt, 8-2-ig. Steiner, Tel-Aviv, Maza-u. 12, tel. 25647. NOI boutique keres varrónót napra, részben konfekció, részben javításokhoz. 03-291164, 03-863620. IDŐS telvisi nőhoz keresünk magyarul tudó háztartásnőt, mindnap 8-2-ig. Ozeret van. Tel. 74835. MUNKÁST keresünk órási munkára, otthon. Mikve Jiszraél 2, tel. 612147. GYAKORLOTT eladót keres üzlet a textilszabásban, teljes foglalkoztatásra. Tel. 31631. DIPLOMÁS szakácsnő állást keres. Beszél románul, magyarul. Tel-Aviv, Salom Sárábi-u. 5, Steiner, Tel-Aviv. ZSAKET- és női gyapjúkötés szobákat keresünk otthoni és bent. Kuttner, T. A., Allenby 83, telefon 291650. NŐI KONFEKCIÓ keres szabót varrónőket Singer gépekhöz. Jó feltételekkel. "Marcel", Allenby 81/b, telefon 90071. HÁZASPART keresünk háztartásba. Bentlakás. Jó feltételek. Tel. 745460. ROMAN, Ramat-Ganban, Petách-Tikván lakó környélt keres munkára, nyugdíjas, lehet. "Cur Beton", 90071, 900123. SZABÁSOKAT és varrónőket keres Breitschwanzhoz "Parvot Baum", Tel-Aviv, Chovevej Cion 99a, tel. 292087. METAPELETEK keresünk 2 éves kislányhoz 7-14-ig. Jelenként keresünk. Koenig, Bné-Brák, Kotler utca 18, tel. 709902, az esti órákban. "SOVV" ruhakonfekció keres szabóznót jó feltételekkel. Tel-Aviv, Sheinkin 3. GYAKORLOTT tisztviselőnő keresünk kávéházhoz, kitűnő juttatásokkal. Jó fizetés. 260033. LEHETŐLEG szakmabeli munkánőt keresünk anyagok festésére. "Klara" műtárolók, Tel-Aviv, Allenby 11, tel. 03-58338. METAPELETEK keresünk 7 hónapos eszményes nőket Tel Avivban, könnyű házi munkákkal. 454734, delután. NŐI KONFEKCIÓ szabót keres gépvarróhoz. Gersten, T. A., Gruzenberg 25. PETÁCH-TIKVÁN keresünk öze tétel fűzőséllel napi 4 órára. Telefon 833008 vagy 925853. VALLASOS metapéleteket keresünk könnyű házimunkával. Tel. este 792817. KÖZÖS női komoly asszonyt keresünk házi munkákkal. Jó feltételek. 03-288250.

KÜLÖNFÉLE

JÖVEDELMI ADÓ - értékéből adó, könyvelés, kérdőívek kitöltése. Nemzeti Társadalombiztosító, Havi adószámolás, nyugdíj, stb. "Hászer", Jaffa, Sd. Jerusoláim 34. (a ház mögött), telefon 826590. Tel Aviv, Jehuda Halevi 83. TRISZEK felszerelése olcsón, mindenféle javítások, galériák, vaskorlátok, biztonsági rácsok és vízvezetékcsereket munkák. Donnenfeld, Merkáz Báálé Melachá 12, Tel-Aviv, 856187. MUFOGOSOROK javítások, tükörelés hiadok gyorsan készit. "Protellum" laboratórium, Jaffo, Sd. Jerusoláim 35, tel. 825154. "MAGICUM" szőnyegek és burorhuzat tisztása otthonában. Tel. 03-930645, 04-231973. ELŐNYÖSESEN triszek 200 - II. méterre, rácsok, emvós áttámasztással, angol nyelvű garancia. Martin, Tel Aviv, tel. 281663. TELEVIZIO, stereo javítások felkérésre, Teddy, Rámát-Gán, Bialik u. 68, tel. 730343. HIRDETÉSEK az összes újságokban, Pirszum Baras és Fial-nai, "Protellum" laboratórium, Jaffo, Sd. Jerusoláim 35, tel. 825154. NINCS konkurrenciánál! Raktárunkban 200 zongora és orgona. Nézzék a minőség és garancia biztosítékát. Kérdezze meg ismerőseit. Bét Hápszánter, T. A., Allenby 99 Muzika Lizing, Haifa, Herzl 1. A ZUCKERMANN fogászati laboratóriumban expressz javítások fél óra alatt. Tel Aviv, King George 5. Tel. 282429. Nyugdíjasoknál 20 százalékos engedmény. DZSUKOK teljes kurtasa egy éves garanciával. 150 - lakásokban Tel Avivban, A. J. Dagan, az egészségügyi miniszterium igazgatósághoz. 791872, este 39566. MANSZIROZONO masszirozószobával. Merkáz Báálé Melachá 11 lakás 11. Tel. 231086. TAPETARAGASZTAS, dekoratív mennyezet, cseppkő, spric festés és villanyvezetés. 234923, teljes árszállal. KLUBOT szeretnék alapítani. Ombaság értékesítésként 49-58 korban. POB. 11569, Tel Aviv. AKUPUNKTURA - kínai gyógyító módszer és konvencionális gyógyszer - gyors gyógyulást hoz (szakértő kezelésben). Ne dobja el fogsorát, amelyet már nem tud használni, mert évs közben leesik. Újat készíték helyre garanciával. Fogsor törsét, hiányzó fogakat vissz szallalok. Mindenféle fogjavítást vállalok olcsón garanciával. "Pro-99a", Tel-Aviv, King George 16, II. emelet. Fogaranyat veszek. "KESZKESZ" vállalat javításokat, PLASZTIK festés 320 - szobánként. Ajtókalkozás 110 - tisztaság megőrzése garanciával. 309267. SZAKMABÉRTŐ szakácsnő vállalat. Járominnyepel rendezést a megrendelő otthonában. Tel. 804066, d. u. 5-7-ig. ANGOL nyugdíjas, King George környékbeli lakással, állandó barátságot keres. Vallás nem fontos. - Tel. 292444, Jackson. "KESZKESZ" vállalat javításokat, alakításokat, Ramat-Gan, Bialik 47, passzázban, "Náléjt Shuli" mellet. SZOMBATON a tel-avivi nagy-templomban, Allenby 110, Jehosha Lehrer fogorvos imádkozni elő. Levran vezényel. Mincha 4.43-kor. Sächrit 8-kor. A szombat fogadását előt Rambam óra. Avrahám Cheeroni hitközségi elnök vezetésével. "Neszát" Kápjim Hálachábi, Témaja: "Hámevárech Mithárech". Sächrit hétköznap 6.30-kor. PRIVÁT apolonó vállalat gondozásra és felügyeletre beteg nőket. Teljes ellátás, orvosi felügyelet. Házasorát is. Tel. naponta 236913, szombatban is. KELLEMEK, jómódoru, rendezes férfi (51/172) keres megfelelő partnert éventéki európai utazásba. POB. 33808, Haifa. BÖRKÁBÁTOK, alakítás, javítás és festése garanciával. "Paula" Barzilai 13, tel. 627275. VALLALOK szobafestést, ajtó-lakkozást, kádak felújítását, felkérésre. 03-705249, este.

LAKÁS

LAKÁSOK, nagy választékban egzisztenciák, irodák, telefonnal, vízvezeték, termek, üzemek, kucspénzért, havibérbé, LAAM, Tel-Aviv, Mikve Jiszraél 8, az udvarban, tel. 612725. SÜRÖGÖSEN eladó Cholonban 3 szobás földszinti lakás. Hávaod utcán, Tel. 850693. ELAD Petách-Tiván 3 szoba, III. em., 210.000, Tel. 901945. CAPONBAN 1 és fél szoba konyha nélküli, földszint, telefonnal, minden célra kiadó/eladó alkalmilag. 03-44467. KIADÓ 2 szoba-hall nov. 15-től Ramat-Hásikmá, Tel. 745357, d. u. 14 órától. DOLGOZÓNAK kerite nyíló szoba, kiadó, esetleg ellátással. - 803863. BUTOROZOTT szoba kiadó központban első emeleten, egyedülálló férfinek. Tel. 236131, delután 16-18 között, Tel Avivban. ANGOL apolonó bérbérad luxuskalásból szobát egyedülálló férfinéknek, goidozással. 03-298942. ELADÓ Tel-Avivban nagy szobás lakás világos hallal, teraszokkal második emeleten, fronton, alkalmas lakásnak, irodának, üzletnek. 250.000, 03-58337. KULCSPEZERT átadandó szőnyeg szoba a központban. Tel. este 805207, Kohén. KIADÓ butorozott szoba férfinéknek, Tel Aviv Cíonban. 03-51715. KULCSPEZERT egy szobás lakás butorral, vagy anélkül a központban. Tel. 622414. RAMAT-GANBAN eladó 2 nagy szoba, hall, fűtésekrények. Telefon 796366. SZOBÁT keres férfi heti egy napra Tel Avivban, vagy környékén. POB. 1942 Tel Aviv. SZOLID tisztviselőnő butorozott szobát keres Allenby - Dizengoff környékén. Tel. 447396. KIADÓ butorozott szoba turistáknak Dizengoff környékén. - 243202. CHOLONBAN eladó 3 szobás lakás, étkezősarok, olcsópark. Azonál bekihittözhető. 175.000 - 846495. MECIÁI Eladó BÁT-Jámban lakás 2 és fél szobával, III. em. lift, pluszok. Beköltözhető egy év múlva. Otthon 885670, munkában 244989. KULCSPEZERT olcsón átadó Tel Avivban nagy szoba, erkély az utcára, komfort, minden célra alkalmas. Tel. 226260, 10-13, 3-5-ig. RAMAT-GANBAN keresünk 4-5 szobás villát havibérbé idezőknek. 904245. KULCSPEZERT komplett szoba 45.000, 1,5 luxus komfortos 60.000, 2 szoba 70-80.000, 3 Hábimánál 90-110.000, 4 Hábimánál 120.000. Eladó 2 alkalmilag 160.000 és 210.000; 2.5 Hábimánál 260.000; 3-4. Cíonban, lifttel. Havibérbé: 1.5 butorozott szoba 900. Irodák 1-5 szobás. Telefon. Jozsepevits, Bilu 2, 231086.

HAIFA

UJ KELET, Viata Noastra, Noviny Kurier, Letzte Nájesz, 4 X apróhirdetés rovata és az összes többi újságokba kereskedelmi és családi hirdetések felvétele a „Sachá” hirdetőirodában, Haifa, Shapira u. 13. Telefon 624253. Nyitva naponta 8-20-ig este 20 óra után tel. 84267. OZERET - metapélet Fried Irodája által - Haifa, Herzl 55. Tel. 04-664710. FIGYELEM! Lakások, üzletek, irodák, üzlethelyiségek, fűszerüzletek, házak kulcspezert, grókrón és havibérbé. Telefon 888613 Haifa Szruolivi, - Haifa, Hechalu 7. FIGYELEM! Figyelem! Régi és új lakások átadó kulcspezert és havibérbé. Mindenféle üzletek, Leib Szruolivi, Haifa, Gideon 2, Haifa, u. sarok. Delután 2-4 és este 8-tól 04-521764, Maldan. VESZUNK mindenféle tollat! Hávisra hához megyünk. Haifa tel. 521986, Stern. FUGGONYI dekoratív „Pinchas Keparut” Telefonáljon 04-645737, Haifa, Barzilai 26. Felkeresett otthonában legújabb mintáinkal. Vállalunk függöny mosást. - Veszényekes árak. „JOJUS” pehely-, gyapjú-, dacron-paplan szakember. Ágytakarók, ágyszőnyegek, alakítások. Pehely- és tolltisztítás. Haifa, Nordau utca 5. Tel. 642074. VESZUNK, cserélünk, javítunk részlete televíziókat jótállással. - Haifa, tel. 04-662010. VESZEK használt butorokat, frizszereket, házfelosztásokat, régiségeket. 04-643671, 04-525280, Haifa. ELADÓ Kirját-Átán 2 szoba, étkezősarok, terasz és raktár, III. em. Tel. 729386, Haifa, Mozes család. ATADÓ kis üzlet (raktár) polccokkal, pulttal, telefonnal, a város felvezető ut kereskedelmi központban. Haifa, tel. 660056, d. e. ELADÓ Arlozorov 3 szobás lakás, 2 zárt terasz, földszint, Haifa, tel. 227330. KÜLÖNLEGES alkalom! Kirját-Chájumban, Gán-Cvínél eladó 3 szoba, Haifa, tel. 660321.

KERESÉS

Garai András keresi SCWARTZ ILONKÁT. aki 1923 és 1925 között született Bátorkesziben, vagy Párkányánán. Apja neve Schwartz Bernát, anyja lánykori neve Dick Dóra. Schwartz Ilonka 1939-ben, vagy 1940-ben Budapestről állijozott egy fiatal csoporttal Izraelbe. Schwartz Bernát, Ilonka édesapja cipész volt Párkányánán és 1940-ben indult el Budapestről Románián keresztül Palesztinába, ki tud az illetékről, kérjük írjon a következő címre: Anders Garai, 14900 Nynaeshem, Gröndalsv. 16. Sweden. Esetleges költséget megtérítünk.

ÜZLET

KULCSPEZERT átadó 20 négyzetméteres műhely árammal központban. Levontin 13, telefon este 254763, Buftli. ATADÓ konfekció és kötöttáru üzlet áruészlettel. Bevezetett bolt, kulcspezert, Tel. 61175, Tel Aviv. KOMOLY férfi erkölcsi és anyagi biztosítékokkal, igénykéséget, vagy képviselést keres. Csak komoly ajánlatok, Tel-Aviv POB. 1115 - címre. ELADÓ pedikúr szalon - bármely célra. T. A., Sheinkin 52, tel. 31478. GALANTERIA - lottó - pájisz - teleno a „Neptun” mellett, BÁT-Jámban, azonnali átadás. Tel. 887362.

OKTATÁS

RAMAT-GÁN város kulturosztrálya. Esti ívrit tanfolyamok a „Ramat-Gán” iskolában (a cribben-hétfőn este 6-9-ig, a Bilium iskolában, Kirját-Gán (Aharonson-u.), vasárnap és kedden este 6.30-7-ig. Az „Orah” iskolában (Orah-u.) minden szerdén este 6-8-ig. Jelentkezés a tanítás idején.

REHITÉJ LIDO

TEL-AVIV • DIZENGOFF 213, TELEFON: 23 19 78 SPECIÁLIS BUTORÁRSUTÁS 1977. 10. 22, szombat este 7-étől 10-ig ROMÁNIAI SZEKRÉNY, TEAK-FA FURNIR 4 ajtó, 2 x 2,45 m², 6,200 helyett 5,500 IL GYERMEKSZOBÁ SZEKRÉNY, FORMAICA 3 ajtó, 120 x 240 m² 3,100 IL EURÓPAI HALÓSZOBÁ inkluzív ágy, 140 x 190 m + 2 éjjelisze krény + toalett + 3 részes tükör 5,900 IL FELEMLHETŐ DUPLA AGY bársonnyal kárpitozva, + 2 éjjelisze krény + toalett + tükör + taburet 7,500 IL BÜFÉ 230 x 180 m 6,900 IL 3 egységből SZALONOK kiállításról 10% engedménnyel

JERUZSÁLEM

VESZUNK porcelánt, kristályt ezüstöt, régi butort, mindentféle kézimunkát, román, bizet, Netz függönyöt, Brúnn és Beróhn. Netz ruszálem, Slomelon Hámláká 18 Drága imádot férjem, apánk, nagyapánk Zicherman Jirmijahu Imre 771 Aranyosmegey - Jeruzsálem SÍRKÓAVATÁSÁT október 25-én, - kedden delután 3 órakor tartjuk a Hár Házétim temetőben. Autóbusz indul a Brazil utcából 2.30-kor. A GYASZOLÓ CSALAD

CHOLONBAN

MIFGÁS HÁREHIT

HÁBÉNLEUMI

1978 TÉLI BÚTOR FESZTIVÁLT
szervez. 1.000 m² kiállításon mutatjuk be a 1978-as legújabb modelleket

CSAK 10 NAPIG!

SZALONOK
európai import, exkluzív kárpitozással.
HÁLÓSZOBÁK
európai import, óriási, csodás választékban.
Rendelésére külön osztály:

Gyermekszoba bútorok • Ifjúsági bútorok
NYITVA MINDEN NAP, KEDDEN IS.
Árúvás 1977. 10. 22., szombat este 7-től

CHOLON, Kugel u. 45, a parkolóhelyen
(a Rina mozival szemben) (Parkolás díjmentes)
BÚTOR-SLÁGER A MIFGÁS HÁREHITNÉL

GRETA GARBO FESZTIVÁL

"GRAND HOTEL"



VICKY BAUM
regénye nyomán

- * Joan Crawford
- * John Barrimore
- * Lionel Barrimore
- * Wallace Beary

22. 10 — szombattól
Tel-Aviv,
„GORDON”

GÁL szabás- és mod-ábrázoló kurzusok

Skizma- és mod-ábrázoló / műkedvelő, időjén, tanuljon új és érdekes szakmát. A szabás- és mod-ábrázoló kurzuson, a nemzetközi

MÜLLER
módszer alapján tanul.
Jöjjön tanulni a müncheni női divat-akadémia végzettségéért.
DÉLELŐTTI ÉS ESTI TANFOLYAM.
Részletek telefonon: 224612 — 227870.



ELITE SZÖRMEÜZLET ÉS BÖRKABÁT ÜZEM
HASZNÁLJA KI AZ ALKALMAT!
A szezon ellenére még a nyári, leszállított árakon árúsítunk.

SZÖRMEBUNDÁK ÉS BÖRKABÁTOK
minden színben, készen és rendelésre.
Alakításokat és hosszabbításokat vállalunk.
TEL-AVIV, BEN JEHUDA 37, TELEFON: 55420

ELADÓ

NAGY, TÖKÉLETESEN FELSZERELT OFFSET NYOMDA

TEL-AVIVBAN.

RÉSZLETEK IRÁNTI ÉRDEKLŐDÉS
LEVÉLBEN:
TEL-AVIV, POB. 689

GYAKORLOTT, VALLÁSOS CSALÁD
VALLAL IDŐS FÉRFIT, VAGY NŐT
TELJES ELLÁTÁSSAL.
TELEFON: 063 - 25266

A Jiddis Operett Színház
bemutatója:

MARY SOREANU

az új, nagy sikerű műve:

HAIKE FUN KARACENTZ

nagy színészcsoporttal és táncosok fellépésével

Péntek, 21. 10 — 9.00
BEER-SEVA — „Giliad”

Szombat, 22. 10
2 előadás — 6.45 — 9.00
HAIFA — „Jáchdáv”

Hétfő, 24. 10 — 8.30
KIRJÁT-JAM — „Nican”

Kedd, 25. 10 — 8.30
TEL-AVIV — „Ochel-Sém”

Szerda, 26. 10 — 9.00
BÁT-JAM — „Bát-Jám”

Csütörtök, 27. 10 — 8.45
LUDD — „Orly”

Péntek, 28. 10 — 9.00
CHOLON — „Armon”

Október 25-én,
kedden este 8 órakor

A mosoly országa

Hegedüs a háztetőn

a HOH, Hájárkon 61 szám alatti nagytermében.

Fellépnek:
PEER EMMI
SHARON (SÁNDOR) GYÖRGY

LEICHTNER ELI
SZALAI B. DUCI
Jegyek a helyszínen este 6.30 órától.

WIZO * KIRJÁT-ATA

Borochov 25
(62-es autóbussz)

Október 25-én, kedden,
délután 5 órakor,
ÜNNEPELYES

ÉVADNYITÓ

keretében,
Dr. SHER MOSE
tart előadást,

„Ideál és valóság” címmel.
Költséghezjárulás 8.— font, mely árban inkluzív egy éjjeli szekrény lámpa kisorsolása.

Megismerkednék

házasság céljából,
jómegjelenségű, független,
lehetőleg modern-vallásos
45—50 között

asszonnyal.

Lehet kibucból,
vagy mosávból is.
Tel.: d.e. 8—10-ig 918543,
d. u. 4—8-ig 908367, — szombat kivételével.

Figyelem, asztalosok!!

Bútor-vasalások

kiállításra, olcsó áron.
H. BIRKENFELD,
Haifa, Hechaluc 15,
az udvarban, 9.00—13.00

Metápeletet keres

orvosházaspár,
5 hónapos csecsemőhöz,
8 órára, Petach-Tikván.
A megfelelőnek jó feltételek.
Telefon: 92 76 12

Szombati naptár

1977. október 21. PÉNTEK
5738. chesván 9.

1977. október 22. SZOMBAT
5738. chesván 10.

Gyertyagyújtás

Jeruzsálem 4.26
Tel Aviv 4.44
Haifa 4.39

A SZOMBAT KIMENETELE

Jeruzsálem 5.36
Tel Aviv 5.34
Haifa 5.36

A HETI SZIDRA

LECH LOCHA

ÜGYVELETES GYÓGYSZERTÁRAK

TEL-AVIVBAN

PÉNTEK

Kikár Hamedina, Rechov Hé Bo-
jár 48. tel. 258046, Neacáh Jiszráel,
Rechov Neacáh Jiszráel 11. tel.
226945

SZOMBAT

Beni, Dizengoff 174. tel. 222386,
Jáni, Rechov Jehuda Hálévi 67. tel.
612474

RÁMÁT-GÁNBAN

PÉNTEK

Hásáron, Szd. Jeruzsálem 23.
tel. 742046

SZOMBAT

Hámágen, Rechov Bialik 30.
tel. 723674

CHOLONBAN

PÉNTEK

Ászutá, Rechov Trumpeldor 4.
tel. 858197

SZOMBAT

Mázor, Rechov Chávirá Reik 20.
Bát Jám

BÁT-JÁMBAN

PÉNTEK

Rámát Jozsef, Rechov Mivcá Szí-
náj 8. tel. 867951

SZOMBAT

Mázor, Rechov Chávirá Reik 20.
PETACH-TIKVÁN

PÉNTEK

Briut, Rechov Chovevej Cion 13.
tel. 912357

SZOMBAT

Pinsker, Rechov Pinsker 2.
tel. 910505

HERZLIÁN

PÉNTEK-SZOMBAT

Kfár Sznáráhu, kereskedelmi
központ, tel. 939244

NATANJA

PÉNTEK-SZOMBAT

Natanja, Rechov Herzl 11.
tel. 22842

SZOMBAT

Hádászta, Rechov Herzl 24.
tel. 22243

CHEDERAN

PÉNTEK-SZOMBAT

Nátán, Rechov Hámászi Weiz-
mann 57. tel. 22126

BEER-SEVÁN

SZOMBAT

Rámám, Sikun Daled, központ,
tel. 783014

Csinosnak mondott,

new-yorki, független, 44 éves
hivatalnok, levelezni kor-
ban hozzáillő, magyar nyelvű,
intelligens, komoly foglalkozással bíró, New York-
ban letelepedni hajlandó

férfivel,
házasság céljából.

Cím: POB 1253,
FDR Post Office,
New York NY 10023, USA

Amerikában,

jó körülmények közt élő
úriasszony

keres 60—65 éves,
magyarul is beszélő
urat,
házasság céljából
Natanja, POB 50.

* UNGAR MOSE KEGY
SZERULETE, Tel Aviv, a
Allenby nagytemplom udvarába
(második üzlet az udvarban), a
szokott előzetesekkel fogadják
vendégeit. Magyar nyelvű cégtábla.

Cholonban

ELADÓ 2½ SZOBÁS
LAKÁS
TELEFON: 77 70 92

TAPÉTÁK

50.- font egy henger
H. BIRKENFELD,
Haifa, Hechaluc 15,
az udvarban, 9.00—13.00

A HITACHDUT OLÉJ HUNGARIA

TEL-AVIV

Október 25-én, kedden este pon-
tosan 8 órakor, a HOH, Hájárkon
61 szám alatti nagytermében —
nagyzenekarral, táncos, énekes
OPRETT-ESTET rendeznek az
alábbi közkezelet művészek

Az első részben a MOSOLY OR-
SZÁGA, a másodikban a HEGEDÜS
A HÁZTETŐN c. operettek kereszt-
metszete kosztümös előadásban.

Fellépnek: PEER EMMI ének-
művész, S. SÁNDOR GYÖRGY
énekművész, az Izraeli Opera szó-
listája, LEICHTNER ELI komikus.
Zenei vezető: SZALAI B. DUCI zongoravivő. Költséghezjárulás
20 font. Fénztárgyítás a helyszí-
nen este 6.30 órakor.

A tel-avivi Hitachdut Oléj Hun-
garia és a Bné Herzi ELOZETES
ERTESETÉS. Kérjük, jegyzétek
elő az alábbi dátumokat:

1977 október 31-én (hétfőn) este
8 órakor: ADY-EST.

1977 november 14-én (hétfőn)
este 8 órakor: HAASZ JUDIT és
DAVID hírneves házaspár házánut
és dalestej zongorakísérettel, mely-
nek keretében fellép kistitk is:
HAASZ MOSE, a „Keren Sárut” díj-
jal kitüntetett ifjú hegedűs. Ud-
vozás: KRAEMER FRIDA.

1977 december 5-én (hétfőn) este
7.30-kor — chanuka este napján —
a hagyományos vacsorával egybe-
kötött, műsoros chanuka-est. Tom-
bola.

Helyszín: a tel-avivi HOH, Hájár-
kon 61 sz. alatti nagyterme. A
megfelelő időben a fenti rendez-
vények részletes ismertetésére visz-
szatérunk. Kérjük, figyeljék a ro-
vatainkban közölteket.

SOMERTALÁLKOZÓ HAIFAN

A Vatikáni „HASOMER” szervezett
haifai csoportja első évi találko-
zóját f. é. október 29-én szombat
d. u. fél 6 órai kezdettel rendezi
meg a HOH Pevzner 2 termében.
Ezen meleg, kedves, testvér-együtt-
léti keretben Weiss Tibor Tiberias
Temessvári rádió szövegírójével
fog előadást tartani. Azonkívül
vidám szórakoztató program.

Nagyérdemű találkozóknak
az ószes volt somerokat és k. esa-
ládakat együtt is szeretettel meg-
hívjuk. Háziaszonyok: Eneel Lili,
Mann Irén, Michaeli Eliseva és
Stark Nusi.

KFAR SZABA

A kfar-szabai HOH ünnepélyes
megnyitóját, 1977 október 25-én,
kedden délután pontosan 5 órakor,
a Geula 9 szám alatti klubhely-
ségben (Beth Tarbut Lecörim).

Műsor: JICCHAK CHUM bemu-
tatja Hollandia virágos mesésje-
tét — magyarázattal.
Bemutató: KÁDÁR OLGA. Költsé-
ghezjárulás: 5.— IL. Pontos
megjelenést kérünk.

AKKO

Akkón, az Idősebbek Klubjában
minden kedden d. u. a szokásos
összejövetel. Továbbá vasárnap
d. u. 4-kor rómi partik. Mindenkit
szívesen látunk.

Ezúttal köszönjük mindenkinek
a küldött könyveket és kérjük,
partifogoljanak bennünket továbbra
is.

A BNÉ HERZI

KÖZLEMENEI:

LEVELCÍM: POB. 4472

Jótékony célú Klubdelutánunkat
1977. október 23-án vasárnap d. u.
fél 5-kor tartjuk a HOH nagyter-
mében, Hájárkon 61. Háziaszony:
Hirschhorn Aranka, aki szeretettel
várja kedves tagjainkat és barátain-
kat. Kérjük, jöjjenek el minél na-
gyobb számban. Kártyát romkővet
kérjük hozzanak magukkal.

ARANYKOR KLUB

(Ben Ami u. 12 — Beilinson u. 9
sarkán. Levelcím: POB. 11573. Tel.
Aviv) Telefon: 283-111-112.

Klubnapjaink vasárnap, kedden,
csütörtökön délután 3-tól este 7
óráig. Könyvtári órák, csütörtökön-
ként 3—5 óráig.

Jólsikerült születésnapot rendez-
tünk Rosenthal Rózi, alelnök
tiszteletére. Dr. Antal László elnök
köszöntötte az ünnepeket! Fried-
land Margalit saját írásából olva-
sott fel — igen nagy sikerrel. Ro-
senthal Rózi bőséges uzsonnával
vendégezte meg tagjainkat.

Vennénk, jó állapotban lévő
használt magyaryelvű szépirodalmi
regényeket csak Tel-Aviv, vagy
környékéről! Leveleket, POB. 11573
Tel-Aviv címre kérjük, a könyvek
címeinek megjelölésével!

November 7-én nagyszabású kul-
turst, — vendéglőadóval. Gazdag
művészi műsorral. Készüljön de-
cember 6-i parádés chanukaesténk-
re! Részletes műsorokat legköze-
lebb közlünk.

ÁKOS (Blau) JENŐ

Vitkai (Szatmár megye, szü-
letési), jelenleg amerikai lakos,
keresi régi barátait / rokonait
Édenburg Ármint és Dezstó.
Itt vagyok Izráelben október
végéig. — Kérem írjanak!

MERMELSTEIN,

Kirját-Bialik, Weizmann u. 24.
Telefon 04 - 728037

MA ESTE A TEVÉ-BEN

15.00: A MEGLEPETÉSEK
UTCAJA KEDVENCEI

15.25: A SZOMBAT FOGA-
DÁSA

18.02: Arab játéktílm

20.05: A SZOMBAT BEKO-
SZÖNTÉSE — Smuel
Avidor Hákohén rabbi és
Sulámit Livnát közremű-
ködésével

20.20: HANGOS HETI HIR-
ADÓ

21.20: „WASHINGTON A KU-
LISSZÁK MÖGÖTT” —
Új, folytatásos sorozat,
amely az amerikai kor-
mányzat külpolitikáját
történelmi eseményeiről szól.
A film valóban Nixon
elnökségének idején ját-
szódik s egyik főtemája
a Watergate-ügy. A sorozat
egy része John Ehrlichman: „A társaság”
című regénye alapján készült. — A tartalomból:
Az Egyesült Államok elnöke közli, hogy nem je-
lőtte magát a legköze-
lebbi választásokon s ez
megnyitja az utat Richard
Moncton megválasztására.
A film további alakjai:
William Martin, a CIA
felelőse, Frank Flarity és
Adam Gardiner, a Fehér
Ház do'gozója. — A fő-
szerepben: Cliff Robert-
son, Jason Robards, Ste-
fanie Powers és Robert
Vaughn.

22.55: KONCERT — Bach;
Brandenburgi verseny,
No. 3.

23.05: A TITKOSRENDSÉG
NYOMOZ — „A férjes
alma”

23.55: Egy mondat a Szentírás-
ból. Hírek.

ISKOLATÉVÉ

8.15: Matematika a 7. oszt.-nak

9.00: Állampolgárság a 7.
osztályiak

10.10: Számítan a 7. osztályiak

10.30: Elekttronika a 8. oszt.-nak

11.10: Biológia a 9—10.
osztályiak

12.00: Az arab nevelésről

12.25: Történelem.

14.00: Óvodásoknak

14.30: Szabadegyetem

SZOMBAT

18.02: RAJZFILMEK

18.30: ÜJTÁSOK ÉS TALÁL-
MÁNYOK — A műsor-
ban: Árviz elleni védeke-
zés; kerekében járó ren-
delő.

20.00: A SZOMBAT KIMENE-
TELE — „Szombati es-
küvés”

20.30: MÁBÁT HIRMACAZIN

21.00: SPORHTHIRADÓ

22.00: „KETTEN EGYÜTT” —
Lannigan felügyelő és
Smuel rabbi nyomoznak.
Ezúttal: „KINCSEKERE-
SÉS” — Főszereplők: Ari
Carney és Bruce Solomon

23.10: Egy mondat a Szentírás-
ból. Hírek

MOST VAN A KABÁT- HOSSZABBÍTÁSOK IDEJE

J. SCHWARTZ

üzletében nagy választék
Tel-Aviv, Mohliver 49.
Telefon: 56867.

WIZO * NATANJA

Október 24-én, hétfőn este
8 órakor, a Thalia Színház
művészeinek

ZENÉS

IRODALMI ESTJE

Fellépnek:
Peér Emmy,
Reményi József,
Sz. Berger Duci.

Pénztár 7 órától nyitva

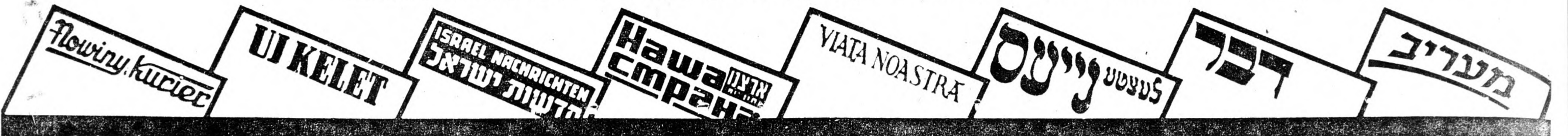
EUROMUR

לוח 8 לוח מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב
תל אביב, רחוב קרליבך 2
הוד: 2008, טלפון 287211

10. ליי למלה ביום חוד
14. ליי למלה בערב שבת וחג
5. ליי למלה במדור "מיד ליד"
מינימום 8 מילים • המחירים ללא מע"מ

הלוח הנפוץ ביותר במדינה - כל מודעה מתפרסמת ב'8 העיתונים



לבני"ס תיכון בת"א

דרושה
נקבנית I.B.M.
להדרכה פעמיים בשבוע
למדורה עד 6.00 אחה"צ
נא לפנות בבתי, בציון מספר טלפון
לתד. 14247 ת"א

ל"אילת" סוכני מסך ותחבורה בע"מ

דרושה
פקידת יצוא
בעלת ידע וניסיון כולל הדפסה בלועזית
שעות העבודה 08.00-16.00
טלפון: 299233 תל אביב

דרוש עוזר

למנהל חשבונות ראשי
תנאים טובים למועמד המתאים.
סוגית, תעשיות מזון בע"מ
תד. 55, טלפון 051-91661 קריית גת

בחור צעיר

יוצא בקרוב לאירופה
מעוניין בהצעות
שונות (אפשרי עם ערבות)
לפנות תד. 2374 ר"ג

מעוניינת בשותפות/קניה

בחנות
צעצועים/הלבשת
ילדים
סודיות מובטחת
תד. 16466 ת"א
1663 ל"ב

מוהל עבודה

צעיר, בעל ידע רב
בהדפסת נייר רצוף
מעוניין בעבודה
בעלת ענין
לכתוב תד. 8379 יפ

דחוף למכירה

משאית מסחרית
ג'מסי, מודל 70
במצב מצוי,
טסט 8 חדשים.
לפנות ראובן, ההסתדרות
תד. 212/30 קריית גז
אור יהודה

דיגיטרוניקס ישראל בע"מ

חברה עתירת ידע
א. הונדסאי/מכנאי
אלקטרוניקה
1. למחלקת פיתוח - לפתוח אמצעי
בדיקה ובדיקות סופיות של מכשיר אלקטרוני
רוני. ניסיון של 3 שנים בתחום הספרותי
2. למחלקת ייצור - לבקורת איכות
של מעגלים מודפסים, זווה מכני והכנת
תיקי ייצור
3. למחלקת הנדסת מוצר - ידע
ונסיון בקפוח על שרטוט, עריכת וייצור
של מעגלים מודפסים, זווה מכני והכנת
תיקי ייצור
ב. עובדות אלקטרוניקה
להרכבת מעגלים מודפסים
תנאים טובים למועמדות המתאימה
נא לפנות בבתי בצרוף קורות חיים ותאור ניסיון
קודם לתד. 39821, טל: 424602
סודיות מובטחת

לכפר הנוער

דוד רזיאל
הרצולה
דרושים
*** מוכירה**
בעלת ניסיון
וידע בהדפסה

* מטפלת

התפקיד מחייב
מגורים במקום

לחב' לטפול במים

דרוש מיד
איש
מכירות
בעל רכב
למוצרים כימיים
וטכניים
סיכויים להכנסה
טובה!
לקביעת ראיון נא
להתקשר:
"איספוס" - חב'
הנדסית בע"מ
טל: 258670 בין
השעות 8:30-12:00



לגפים בע"מ

מפעלים אורטופדיים בישראל
דרושים
• בוגרי ביי"ס מקצועי
ארבע-שנתי במתכת
• חניך בן 16
לעבודה ושליחויות (עם רקע טכני)
בן-אביגדור 18, ת"א, טלפון 36620

מכנאי

מפעל מתכת
בראשון-לציון
מחפש
הנדסאי
מכונות
עם ניסיון בתכנון
לפחות 3 שנים.
לפנות בטל. 942138
בשעות העבודה

דרוש

מכנאי
טלויזיה
להוראה מעשית
בשעות הערב
נא לפנות בבתי
מכון להכשרה,
רח' ביאליק 17 חיפה

מפעל מתכת

בראשון-לציון
מחפש
הנדסאי
מכונות
עם ניסיון בתכנון
לפחות 3 שנים.
לפנות בטל. 942138
בשעות העבודה

דרוש

גזבר -
מזכיר
המועצה קרדון
נא לפנות בבתי
למוכרות הכפר
דאר קרדון

למשרד אדריכלים

דרושים
שרטטים
ארכיטקטורה
לעבודות בקבלנות
לפנות טל. 240790
החל מיום א'

למשרד ר"ח בתל-אביב דרוש **רואה חשבון** למשרת סניור בדבר פרטים נא לפנות תד. 22199 ת"א. תנאים טובים למועמד המתאים.

דרושים בחיפה ות"א **טכנאי** **אלקטרוניקה** לאחזקת מעגלי בבי"ס - בנשורות חלקיות בעבר לפנות לבני"ס טכניקום טל: 04-663403, 03-287471

למשרד תכנון כבישים דרושה **שרטט /** **מנוסה לכבישים** ו/או מדידות לקביעת ראיון להתק שר טלפון 729740

כתובה במכונה תלמוד ב-12 שעות בבי"ס למסחר, "רימון" ת"א. רח' דינגור 85, טל. 281985 פיקוח ממשלתי

הצעות עבודה

הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882

מכונות למכירה

רנו
16 ינו 1974 יד ראשונה טל.
241872

דירות למכירה

100 מ"ר אזורי שישי
עם יחידה קומה ג' עיר
28182, 28281, 28068
במחלקת אדריכלים + סניור
"י" מיוזאית, 281718

מספרות

הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882

מספרות

הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882

מספרות

הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882

מספרות

הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882

מספרות

הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882

מספרות

הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882

מספרות

הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882

מספרות

הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882
הודש עולה וזה בעל ניסיון, ענין הספרות, 28882

סקה המכונות

פיאט

פיאט 500 ספיישל 1970
106,000 ל"ש - 34,000 ל"ש
411564

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מודעות הרגע האחרון

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

מכונות למכירה

רנו

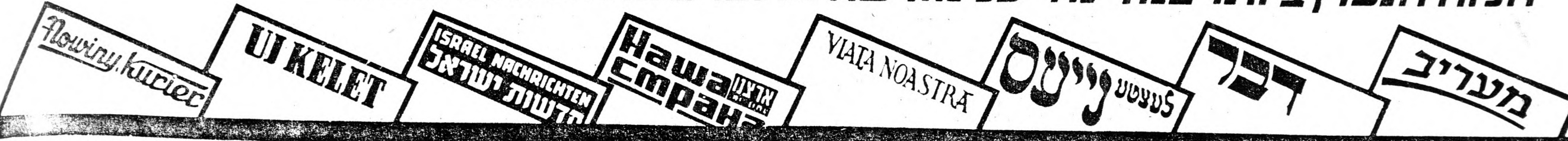
מכונות למכירה

רנו

לוח 8 מעריב

המשרד הראשי: בית מעריב
תל-אביב, רחוב קרליבך 2
ח"ד 20050, טלפון 287211

הלוח הנפוץ ביותר במדינה - כל מודעה מתפרסמת ב'8 העיתונים



למפעל מתכת גדול באזור חיפה

דרושים

1. הנדסאי אחזקה תעשייתית בעל רישיון מוכר של משרד העבודה. נשון של שש שנים לפחות במפעל תעשייתי ונמטצא בפקודים.

2. טכנאי חשמל אי קודד מכני מחלקת חשמל לטפול בעובי אספקת והאמת אבזרים. רצוי נשון בעבודת דומות. רצוי ידע השפות אנגלית / גרמנית.

● על המועמדים נא לפנות בצורה קורות חיים לת.ד. 437, חיפה. סודיות מובטחת

מועצה מקומית מגדל העמק

מכרז מס. 31/77

עובדים / סוציאליים / ת

המועצה המקומית מרחיבה את שירותי עובדים סוציאליים בתחומים שונים המעורבים הדרושים:

- עובד סוציאלי ובוטל בייס אוניברסיטאי מוכר לעבודה סוציאלי, או בוגר המכון להכשרת עובדים סוציאליים.
- יש אפשרות לקבל לעבודה גם בוגרי אוניברסיטה מנועה החברה בתנאי שתחייבו לעבוד במסגרת הסבה אוניברסיטאית לקבלת שירותי עבודה סוציאליים.
- למועמדים שיתקבלו תינתן הדרכה במחלקת לעבודה סוציאליים בתנועה הסוציאליסטית למועמדים שיתקבלו. הנריס האזורי מוחסרים מובטחת הקצרה של דמי נסיעה (רכיב צמוד).
- אחר החצונו יש לשלוח כתבת דו ודאר השם למנוול המחלקה לעובדים סוציאליים מר צבי הנדלר, עד ליום א' 30.10.77.

יעקב טולדנו
ראש המועצה

לתיכון בוקר בת א

דרושים

תורים

במקצועות:

- פיזיקה, היסטוריה, ואזרחות
- רק בעלי ניסיון בהוראה ובהכנה לבחינות בגרות

יפנו בטלפון 241736

עיריית נהריה

מכרז מ-12-77

העירייה מרחיבה על שני חצאי משרות מנות לתפקיד:

פסיכולוגים חינוכיים

בתחנה בשרות הפסיכולוגים

דרגת המשרה: 2-4 מ"ח"ר

התאור התפקיד: פסיכולוג כבתי ספר ונצי ונצי למנוע עבודת אבחון בטפול לילדים ועוז למורים ולחורים.

דרישות המשרה: רצוי תואר M.A. או בשלב נמוך דרישות מיוחדות: רצוי מנורים במקום מועמדים המועמדים משרות הנ"ל מתבקשים להיש את מועמדותם עד תאריך 31.10.77 למנוול המנוון בעיריית נהריה.

א. שריה, ראש העירייה

דרוש

מבחן מקצועי

טלפונים 831758, 774948

מלונות

למלון אכדיה בהרצליה דרושים

- חשמלאי אחזקה בעל ניסיון
- צ'קד בעל ידע באנגלית
- מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למר שפירא, טל. 03-938555

חנייה

מחירי חנייה

מחירי חנייה	מחירי חנייה
מחירי חנייה	מחירי חנייה
מחירי חנייה	מחירי חנייה

כלי רכב

ראה מדור שוק המכוניות

דירות למכירה

מספר דירות למכירה

דירות בדמ"פ

מספר דירות בדמ"פ

הצעות עבודה

מספר הצעות עבודה

משרדים

מספר משרדים

מכירות

מספר מכירות

טלוויזיות

מספר טלוויזיות

נרשמו לנישואין

מספר נרשמו לנישואין

דירות לשכירה

מספר דירות לשכירה

דירות בשכ"ח

מספר דירות בשכ"ח

הצעות עבודה

מספר הצעות עבודה

מיד ליד

מספר מיד ליד

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

דירות להכירה

מספר דירות להכירה

שי חינוך

לילדך

דגם מכונית

MATCHBOX

דגם מכונית מתוצרת "מטשבוסק" - מדויק, יפהפה, מוצק - ניתן בו במקום. כשי חינוך ללא הגרלה, לכל המוסר מודעה לפרסום ב"לוח 8 מעריב" ונוסף על כך תזכה המודעה לפרסום הנרחב ביותר בישראל.

המבצע מסתיים מחר 21.10.77

הזרז למסור מודעתך עוד השבוע

סוכנויות קופמן בע"מ
מפעל גלודיש, טל. 287211

לוח 8 מעריב

הלוח הנפוץ ביותר במדינה - כל מודעה מתפרסמת ב'8 העיתונים

ZSIDÓ IS VOLT AZ ELRABOLT LUFTHANSA GÉP UTASAI KÖZÖTT

Lilly Verbus lánya Rámát Gánban él — A terroristák mágendávidos ékszereket kerestek, hogy megállapítsák, ki a zsidó a tuszok között

A terroristák által elrabolt Lufthansa gép 86 utasa között zsidó is volt: egy Lilly Verbus nevű 58 éves spanyol állampolgárságu asszony, akinek lánya, Vera Bergens, Rámát Gánban él. Lilly Verbus Palma de Mallorcában lakik és Németországba készült.

Vera Bergenset édesapja, aki nem csatlakozott feleségéhez az utazásra — értesítette arról, hogy édesanyja a tuszok között van. Természetes, hogy rettenetes feszültségben voltam egész idő alatt — mondotta Vera Bergens tegnap a hadsereg rádiójának adott interjújában. Apám állandó összeköttetésben volt velem.

A tuszok kiszabadítása után Verbus asszony folytatta útját Németországba és onnan már telefonösszeköttetésbe lépett lányával. Mint kiderült, amikor a német kommandó-osztály fel szabadította a gépet, egy gránát szilánk könnyebben megsebesítette kezén, sérülése azonban nem súlyos.

A gép egy másik megmentett utasa, Christine Santiago, 44 éves amerikai állampolgár Frankfurtban él, hogy a terroristák csoport vezetője felülvissza

Izraél. A terroristák vezetője később a segédpilótánál is egy Mágén Dáviddal, vagy ahhoz hasonló motívummal díszített órát talált. Az utasok nem tartják kizártnak, hogy csak azért nem gyilkolták meg a segédpilótát, mert

amikor ez történt, a pilótakapitány már halott volt. A terroristák rátapostak az órára és valamennyi utast megeskették, hogy soha nem vásárolnak olyan ékszert, melyet Mágén Dávid díszít — mesélte Santiago asszony.

A MIFÁL HÁPÁJISZ SORSOLÁSA

A Mifál Hápájisz tegnap megtartott 42/77 számú sorsolását 493995 számú sorsjegyre nyerte a 750 ezer fontos főnyereményért. 100 ezer fontot nyert a 719249 számú sorsjegy.

50 ezer fontot nyert a 743664 számú sorsjegy. 10 ezer fontot nyert a 055256 számú sorsjegy. 5000 fontot nyertek: 221870, 181667, 180964, 177290, 112195, 103668, 090791, 080231, 031670, 003973, 372498, 361167, 354507, 344857, 338996, 290895, 270709, 263056, 259411, 792449, 742691, 708011, 678598, 676417, 668678, 662778, 522944, 505370, 398991, 330903.

Az alábbi végződésű sorsjegyek a következő nyereményeket kapják: 1000 font: 96008 95804 87214, 78838 71108 52540 50891 43151, 25060 21109.

500 font: 95309 90755 88890, 82502 77556 70445 47084 28824, 25203 13012 03887.

200 font: 9219 7919 7877, 6058 4505 0418. 100 font: 4428 3688 3189 2668, 2572 2542 1611 1062 0945 0094, 6331 6037 5966 5956 5878 5628, 5318 5085 5035 4662 8680 8476, 8460 7690 7162 7128 7066 6925, 6750 6474 9930 9656 9445 9374, 9063 8822 8795 8763 8753 8709.

Az 1-gyel végződő sorsjegyek visszanyerték a 10 fontot.

A szefárd rabbik megszakitották a kapcsolatot a vallásügyi minisztériummal

A minisztérium nem tanácskozott Ovadjá Jozsef főrabbi-val, a rabbinátusi választások elhalasztásáról. A szefárd rabbik szervezeteinek titkársága tegnap úgy határozott, hogy megszakitja a kapcsolatot a vallásügyi minisztériummal és lemond a minisztérium által folyósított évi pénztartásról, mert a minisztérium nem tanácskozott Ovadjá Jozsef országos szefárd főrabbi-val, mielőtt javasolta a rabbinátusi választások elhalasztását.

A javaslatot egyhangulag fogadta el a titkárság. A javaslat mellett szavazók között volt Jechiel Abu Cháccera rabbi, a vallásügyi miniszter fiúve is.

Vizsgálatot követelnek a bíró ellen, aki halálra ítélte a Rosenberg-házaspárt

Allitól a törvény ellenére, kapcsolatot tartott fenn a vádhatósággal. Washington (UPI). — A Julius és Ethel Rosenberg ügyével foglalkozó okiratokból kiderült, hogy Irving Kaufmann bíró, aki halálra ítélte a Rosenberg-házaspárt, állandó összeköttetésben állt a vádhatósággal, amit tiltanak az amerikai törvények.

Ezek az okiratok azzal kapcsolatban kerültek nyilvánosságra, hogy a Rosenberg-házaspárt fia kampányt indított szülei rehabilitálására. Mintegy száz jogtudós, aki tanulmányozta ezeket az okiratokat, azzal a kéréssel fordult a szenátus jogi bizottságához, hogy vizsgálja felül Kaufmann bíró magatartását.

A Rosenberg-házaspárt — mint emlékeztet — bűnösnek mondták ki abban, hogy atomtitkokat árult el a Szovjetunióknak és halálra ítélték mindkettőjüket. Az ítéletet 1953 június 19-én a Sing-Sing fegyházban hajtották végre.

Kaufmann bíró, aki jelenleg a new-yorki fellebbezési bíróságon tölt be főbírói tiszteket, eddig

Három halálos közlekedési baleset

Szará János (67) szerdán a késő esti órákban a tel-avivi Giboré Jisraél utcában halálos közlekedési baleset áldozata lett. Rendőrségi kocsi gázolta el. Az Ichilov kórházban konstatálták a halálát.

Ávrám Alex (17), Or Akiva-i fiatalembert szintén halálos közlekedési baleset érte szerdán este. Személyautó gázolta el, amelyet egy párdesz chánai férfi vezetett. Három másik fiatal ember, aki az áldozat társaságában volt, szintén megsebesült.

Tegnap a Vádi Milk közelében egy kis teherautó megcsúszott, az árokba fordult és egyik utasa, Száid Ábász (18) meghalt. A kocsi sofőre súlyosan megsebesült.

UJ KELET napilap
TEL-AVIV,
Rechov Hárákeve. 52.
Telefon: 30011
Főszerkesztő:
S. HIMMELFARB
Felelős szerkesztő:
D. SCHÖN
Kiadó: Mábá b'ám

A léghaderő gyakorlata miatt TEGNAP DÉLELŐTT ZÁRVA VOLT IZRAÉL LÉGITERE

A gyakorlat célja a légvédelem működésének ellenőrzése volt

Izrael légitere — mint előzőleg már jelentettük — tegnap délután 9 óráig zárva volt a polgári légitámaszpont, a léghaderő gyakorlata miatt, melynek célja volt felülvizsgálni a léghaderő hatékonyságát.

A gyakorlat során a harcrepülőgépek többször megjelentek a ludi repülőtér és Tel Aviv fölött.

A reggeli órákban fokozott forgalom volt a Ben Gurion repülőtér, tekintettel a légitér elzárására. A legtöbb légitársasági vállalat már a gyakorlat kezdete előtt útnak indította gépeit, és a kora reggeli órákra rendezte az utasokat a repülőtérre.

A túlzott zsúfoltság elkerülése érdekében a nagy utascsoportokat a várterembe irányították, és a légitársasági vállalatok fokozott számú személyzetet bonyolítottak le a szükséges formalitásokat.

Az ország légitereinek lezárása ellenére engedélyezték az El-Al

Boeing-707 típusú gépe számára, hogy visszatérjen a repülőtérre. Ez a gép reggel 8 órakor indult Zürichbe, azonban üzemzavar miatt kénytelen volt visszatérni. A gép minden baj nélkül földet ért. Miután a szükséges javításokat végrehajtották, a gép a léghaderő gyakorlatának befejezése után ismét útnak indult.

Az Air France egyik gépe nem tudta megenni a szükséges előkészületeket az induláshoz délután 9 óráig, azonban a hatóságok engedélyezték hogy 40 perccel később hagyja el az ország légitereit.

A gyakorlat befejeztével megindult a rendes polgári forgalom a repülőtérén.

Egy arab lány a gyilkossági kísérlet után: „MEG AKART ÖLNI AZ ANYAM ÉS A FIVÉREM”

Az anyát őrizetbe vette a rendőrség, a fivér szökésben van. A rendőrség gyilkossági kísérlet címén őrizetbe vett egy názáreti arab asszonyt, aki a fia társaságában kísérletet tett 18 éves lánya meggyilkolására. A férfi szökésben van. A názáreti járásbíró 5 napos lefoglalást hozott az anyja ügyében.

A lány — Ittász Akul — elmondta, hogy az anyja és a bátyja rávettek, menjen velük egy jeruzsálemi jósnohöz, aki megmondja, hogy kérije — egy názáreti fiatalember — megfélemlő-e. Elindult velük, de a jósno helyett szerdán, késő este a jeruzsálemi óváros egyik temetőjébe vitték, ahol kísérletet tettek a meggyilkolására. A bátyja fojtogatni kezdte, amíg elküldte. Azt hitte a fivér, hogy már meghalt és magára hagyta.

A lány később magához tért és elindult a város felé, de csak hamar rosszul lett és összeesett. Egy taxifőrr lett rá figyelmes, megállította.

Mose Dáján külügyminiszterrel és más politikai személyiségekkel is találkozott.

Elutazott a dán miniszter

Lisa Ostergard dán tárca nélküli miniszter, aki a koppenhágai kormányban a közlekedési helyzet referense befejezte izraeli látogatását és tegnap elutazott. Mose Dáján külügyminiszterrel és más politikai személyiségekkel is találkozott.

KODKOD 2001 A LEGFONTOSABB TALÁLMÁNY A ZÁRAK TERÉN A „YALE” ÓTA



„Kodkod 2001” záró felszerelés a tökéletes cilinderrrel. „Kodkod 2001” a világ leghíresebb és legbiztosabb zároszerelése (kulcs — cilinderek). A „Kodkod 2001” dupla és tökéletes cilinderről és 5 eredeti kulcsból áll. A cilinderek olyan módszerrel készültek, hogy lehetetlen megbirkózni vele még a legképzesebb betörési kísérlettel is. A kulcs is különbözik a megszokottól (lásd a képet): 2 sor bemélyedés van rajta és nem utánozható le. Minden kulcshoz kizárólagos szám-kód és csak a készítőnél másolható le.

Csak „Ráv Zroot” rendelkezik „Kodkod 2001”-gyel! A „Ráv Zroot” zároszerelés ára csatlakozik: „Ráv Zroot” az egyetlen biztonsági zár, amely „Kodkod 2001”-gyel van felszerelve. „Ráv Zroot 2001” kizárólagos zárral van ellátva, amely 4 irányban zárja az ajtót 3 kulcsfordulattal!!! És mindezek ellenére a tökéletes felszerelés ára olcsó, más tökéletes kulcsokkal ellátott biztonsági zároszereléshez viszonyítva: központi zár 750 — IL (lakozási felszerelés és 3 éves garancia).

„RÁV ZROOT” — BIZTONSÁG AZ AJTÓ MÖGÖTT. „RÁV ZROOT” BIZTONSÁGI ZÁRAK. Főiroda: T. A., és központ: tel. 03-748089, 03-778607; Haifa és észak: tel. 04-642523, 04-662929; Beer Seva és dél: tel. 051-73781; Rison-Lezion: tel. 03-995961; Asdod: tel. 055-24762; Askalon: tel. 051-27706; Eilat: tel. 059-4301; Chedera: tel. 063-79428; Arufa: tel. 065-23512.

SPECIÁLIS ÁRUSÍTÁS
EXPORT FELESLEGEKBŐL.
Jersey kosztümök és ruhák divatos és sportszerű modellekben. Minden méret, különösen nagy méret. Tel-Aviv, Allenby 76 (középső emelet). Nyitva reggel 9-től este 6-ig egyfolytában, pénteken — déli 12-ig.

40 ÉVES ZSIDÓ ÜZLETEMBER
(1.65) — Nyugat-Berlinben, 8 munkásos iparüzem tulajdonosa, jó anyagi helyzetben, keres független, korban hozzáillő.
NÉMETÜL BESZÉLŐ HÖLGYET, házasság céljából. Ez év december végén Izraelbe látogatok. Választ kérek fényképpel németül, magyarul, vagy románul az Uj Kelethez, Tel Aviv, POB. 831, — „Berlin” jellegre.

Felejtethetlen drága feleségem, édesanyám, drága leányunk, testvérem, rokonunk
LITTMAN SZÁRÁ 7'1
szül. ABRAHÁM BABIKA
Marosvásárhely — Natanja
ELSOÉVES ÁZKARAJÁT
1977 október 25-én, kedden délután 2-4-kor tartjuk a natanjai Ben-Cion temetőben. Találkozás a temető bejáratánál.

Gyászolják: bánatos szülei: ÉVA és ALLI, férje: MENACHEM, gyermekei: JÁNKELE és MAJSELE, testvére: EDITH és mindazok, akik szerették

Drága édesanyám, nagymamám, dédnagymamám, anyósom
Messer Margaréta 7'1
Arad — Jeruzsálem
ÁZKARAJÁT
október 23-án, vasárnap délután 15.30-kor tartjuk a Olajfák hegyén.
Találkozás a bejáratnál.

Felejtethetlen feleségem
Wallerstein (Valentini) Irén 7'1
ELSOÉVES ÁZKARAJÁT
október 24-én, — hétfőn délután 3.30-kor tartjuk a choloni temetőben.
Találkozás 3 órakor, a temető új bejáratánál.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Drága, imádott anyám, anyósom, nagymamám, dédnagymamám
özv. KOLB JÓZSEFNÉ 7'1
(szül. GOLDBERGER ELZA)
Tótkomlós — Budapest — Bné-Brák
SIRKOAVATÁST
október 25-én, — kedden délután 3 órakor tartjuk a choloni temetőben.
Találkozás az új bejáratnál.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Fájdalomtól lesújtva tudatjuk, hogy drágánk
DROTH BÉLA
Miskolc — Caracas — Naharia
nincs többé.
Gyászolják: felesége, leánya, veje, testvérei és rokonai

Megboldogult férjem, rokonunk, barátunk
SCHWARTZ MIKLÓS 7'1
Kolozsvar — Jeruzsálem
slosimja letelével
ÁZKARÁT ÉS SIRKOAVATÁST
tartunk az Olajfák hegyén lévő temetőben, — 1977 október 23-án, vasárnap délután 3 órakor.
Autóbusz indul a kirját-menáchemi Supermarket elől 2.30-kor — és megáll a Binjánéj Háumá elől 2.45-kor.
GYÁSZOLÓ FELESÉGE ÉS A CSALÁD

Felejtethetlen férjem, testvérünk
Hirsch Vilmos (Harmat) 7'1
Egerbegy — Torda — Bné-Brák
slosimja letelével
ÁZKARÁT ÉS SIRKOAVATÁST
tartunk 1977 október 25-én, kedden d. u. 3.30-kor, a petách-tikvai (Szugulá) temetőben.
Külön autóbusz indul a gyászháztól, Bné-Brák, rabbi Akiba utca 81, délután 3 órakor.
A GYÁSZOLÓ CSALÁD

Felejtethetlen drágánk
MARKOVITS SÁRI 7'1
Máramarossziget — Givátajim
MÁSODIK ÉVES ÁZKARAJÁT
október 23-án, — vasárnap délután 3 órakor tartjuk a choloni temetőben.
Találkozás az új bejáratnál.
A vigasz: család